

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

-

Jokin muu, mikä?

Modulaarisesti rakennettaviin opintokokonaisuuksiin perustuva tutkintojärjestelmä

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Tutkintokoulutusjärjestelmää tulee kehittää pelastustoimen työtehtävissä tarvittavan osaamisvaatimusten mukaisesti.

Pelastustoiminnan tehtäväkenttä laajentuu ja tehtävissä vaadittava osaaminen kasvaa. Pelastajien toimenkuvat eriytyvät. Erikoistuminen eri tehtäviin tapahtuu työssäoppimisen kautta.

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen tulee perustua pelastustoimen kehittymisen ja kehittämisen tarpeisiin.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Tehtäväkohtaisten osaamistaitovaatimusten määrittämisen kautta ohjataan osaamisen kehittämistä ja mahdollistetaan monimuotoisesti hankittu osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

Työssä oppiminen (työtä tekemällä 70 % ja toisilta työntekijöiltä oppiminen 20 %) on keskeisin osa osaamisen kehittämistä, jota formaalin (10 %) koulutuksen tulee tukea. Tutkintojärjestelmää tulee kehittää nämä elementit huomioon ottaen.

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimusten tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 2

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

Mahdollistaa jatkossa muiden vastaavien tutkintojen (palomies-palotarkastaja, palomies-turvallisuusopettaja, jne..) liittämisen pelastajatutkintoon ja pelastajatutkinnon liittämisen muihin opintoihin (sairaanjohtaja-palomies, poliisi-palomies, rajavartija-palomies, vartija-palomies, jne.)

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

Tukee pelastusalan tehtäväkentän laajentumisen osaamistarpeita.

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Ei

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Lisäkoulutustarve tulisi määräytyä osaamistaitovaatimusten kautta, eikä perustua yleiseen täydennyskoulutusvelvoitteeseen.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

Työssäoppimisen tunnustaminen, osaamisen kehittämissuunnittelun lisääminen, kumppanuusverkostojen laajentaminen ja harjoitusolosuhteiden kehittäminen.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Kaiken kaikkiaan Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmää tulisi kehittää kokonaisvataisemmin pelastusalan osaamisen kehittämisen pohjalta.

Hasari Marko
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö

Jaatinen Petri
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys A

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

Tällä vaihtoehdolla varmistetaan tulevien pelastusalan ammattilaisten osaaminen tulevaisuuden tarpeisiin ja samalla tutkintouudistus mahdollistaa aikaisempaa joustavammat jatkokoulutusmahdollisuudet. Pelastajan perustutkinnon pääsyvaatimuksia mietittäessä tulee huolehtia opiskelijoiden riittävästä kädentaidoista. Lisäksi tulevia koulutusmääriä arvioitaessa ja koulutuksen toteutusta mietittäessä on huolehdittava myös siitä, että Pelastusopisto kykenee kouluttamaan riittävästi ammattitaitoista pelastusalan henkilöstöä koko maan tarpeisiin, myös Uudellemaalle.

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Tutkintouudistuksen myötä pelastushenkilöstön aikaisempaa laajempi osaaminen mahdollistaa paremmat mahdollisuudet sijoittua pelastustoimen eri tehtäviin, mutta myös pelastusalan ulkopuolelle eri tehtäviin.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

Tulevaisuudessa pelastusalan tutkinnot tulee koostua opintokokonaisuuksista, moduuleista, jotka voidaan suorittaa joustavasti ja aiemmin hankittu ja osoitettu osaaminen pitää kyetä huomioimaan tutkintokoulutuksessa nykyistä paljon paremmin.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

Vaihtoehto B mukaisessa pelastajakoulutuksessa haasteeksi saattaisi muodostua, miten yhdistää pelastajan ammatissa tarvittavien kädentaitojen opettaminen ja ammattikorkeakoulututkinnon edellyttämä riittävä teoreettinen tietopohja

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

-

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Tällä vaihtoehdolla varmistetaan tulevien pelastusalan ammattilaisten riittävä ensihoito-osaaminen. Ensihoito-osaamisen tarve pelastustehtävissä tulee lisääntymään tulevaisuudessa riippumatta siitä, toimiiko pelastuslaitoksen henkilöstö ensihoidossa tai ei.

Tällä tavoin varmistetaan yhtenäinen pelastajan ammattitutkinto koko maassa ja perustutkinnon suorittaneet saavat samalla myös terveydenhuollon ammattihenkilöstön aseman

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

Selkeä tutkintorakenne

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

Tulevaisuudessa pelastusalan tutkinnot tulee koostua opintokokonaisuuksista, moduuleista, jotka voidaan suorittaa joustavasti ja aiemmin hankittu ja osoitettu osaaminen pitää kyetä huomioimaan tutkintokoulutuksessa nykyistä paljon paremmin.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Pelastusalan tiedekorkeakoulutasoinen koulutus voitaisiin järjestää yhteistyössä yliopiston kanssa maisteriohjelman, joka antaa valmiuden ja tarvittavan tutkinnon pelastustoimen vaativimpiin tehtäviin. Maisteriohjelman hakijat voisivat hakeutua eri koulutuspolkuja pitkin.

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydenniskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydenniskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

-

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydenniskoulutusjärjestelmää?

Täydenniskoulutusvelvoitteen sijasta lainsäädännössä pitäisi olla osaamisvelvoite, jonka työnantaja, pelastuslaitos, määrittää paikallisten tarpeiden mukaan jokaiselle ammattiryhmälle erikseen ja jonka

toteutumista seurataan. Tämän perusteella muodostuu kunkin pelastuslaitoksen täydennyskoulutustarve.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Päätös pelastustoimen koulutuksen keskittämisestä Kuopioon asettaa Pelastusopiston tarjoamalle tutkintokoulutukselle, sen toteuttamiselle ja opiskelijavalinnalle aivan uudet haasteet turvata riittävästi pelastusalan ammattilaisia Uudenmaan pelastuslaitosten tarpeisiin. Uudellamaalla työskentelee kolmasosa koko Suomen pelastustoimen henkilöstöstä, joten kolmasosa tulevista opiskelijoista pitäisi tulla tulevaisuudessa Uudeltamaalta, jotta kyettäisiin turvaamaan riittävästi ammattitaitoista pelastusalan ammattilaisia kasvavalle Uudellemaalle. Muualta Suomesta Pelastusopistoon hakeneiden opiskelijoiden siirtyminen työskentelemään valmistuttuaan Uudellemaalle ei riitä ratkaisemaan Uudenmaan pelastuslaitos työvoimatarvetta, koska halukkuus siirtyä työn perässä ei ole pelastustoimessakaan kovin suurta. Ilmiö on havaittavissa jo hätäkeskuspäivystäjien osalla, kun Etelä-Suomen hätäkeskuksiin ei saada palkattua riittävästi henkilöstöä.

Landstedt Jyrki
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys A

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

Vaihtoehto A rakennettuna sellaiseksi, että perustutkinto on sellaisenaan riittävän kattava vastataksien työelämän tarpeisiin nyt ja erityisesti lähitulevaisuudessa. Vaatimus liittyy ennen kaikkea ensihoitoon, jossa suuntaus valtakunnallisesti on kohti hoitotason yksikköjä. Vaihtoehto A muodostaa edellä mainittu huomioiden loogisen tutkintokoulutuskokonaisuuden, jossa perustutkinto asemoituu oikealle tasolle tutkintojen osaamiskokonaisuuden viitekehysessä. Samalla muodostuu selkeä kokonaisuus, jossa tutkintojen ja työelämän limittyminen on mahdollista. Malli tukee myös ajattelua elinikäisestä oppimisesta ja itsensä kehittämisestä.

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Erityisen hyvänä nähdään tutkintojen rakentuminen erillisistä moduuleista, joita voidaan hyödyntää tarpeen mukaan myös henkilöstön lisä- ja täydennyskoulutuksessa.

Paloiesimiestehtäviin edellytettävä ammattikorkeakoulututkinto mahdollistaa hallinnollisen (ml. henkilöstöhallinto) osaamisen sekä asiantuntijuutta tukevien taitojen (mm. suunnittelu ja arviointi) vahvistamisen.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

Tutkintojen sisältöjen kehittämistä tulisi tehdä tiiviissä yhteistyössä pelastusopiston ja pelastuslaitosten kanssa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää esimies- ja päällystökoulutuksessa

esimiesosaamisen vahvistamiseen, mikä on noussut esille asiasta tehdyissä tutkimuksissa (vrt. Alanko 2018 ja Kaukonen 2015).

Ammattikorkeakoulututkinnon ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tavoitteet vaativat selkeyttämistä (mm. mihin tehtäviin edellä mainitut tutkinnot valmistavat/ovat edellytyksenä).

Terveydenhuollon ammattitutkinnon (perustason ensihoidon osaamisala, perustason ensihoitaja) suorittaminen lisää selkeästi henkilön työuramahdollisuuksia mutta muuttaako se henkilön toimintamahdollisuuksia ja tehtäviä ensihoidon sisällä (vrt. STM:n ensihoitopalveluista antama asetus 585/2017) jää avoimeksi. Nykysuuntaus on sellainen, että perustason koulutuksella ei pystytä toimimaan kattavasti ensihoidon tehtävissä. Perustutkinnon tulisi olla sellaisenaan riittävän kattava vastatakseen työelämän tarpeisiin.

Tutkintoihin sisältyvien työharjoittelujaksojen ajoituksessa ja sisällössä tulisi huomioida pelastuslaitosten mahdollisuudet tarjota harjoittelijoille soveltuvia tehtäviä (esim. pelastajien mahdollisuus osallistua pelastustoimintaan). Pelastusopiston tulisi myös kouluttaa laitosten henkilöstöä toimimaan harjoitteluohjaajina.

Uudessa tutkintojärjestelmässä tulee myös riittävästi huomioida aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (hyödyntäminen).

Suurin kehittämishaaste on kuitenkin siinä, miten uudistus toteutetaan hallitusti ja porrastetusti niin, että tarvittavan työvoiman saatavuus ei vaarannu. Uudistuksen toteutusta ja sille asetettujen tavoitteiden saavuttamista tulee arvioida prosessin aikana ja prosessin päätyttyä. On myös seurattava ja arvioitava koulutusuudistuksen vaikutusta alan houkuttelevuuteen ja hakijaprofiilin mahdolliseen muuttumiseen.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 1

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Vaihtoehto 1 on kokonaisuuden hallinnan kannalta selkeästi vaihtoehtoa 2 parempi. Kyseisellä toimintamallilla pelastusopisto vastaa tutkinnon suorittamisesta kokonaisuudessaan, jolloin mm. riski toisen tutkinnon suorittamatta jättämisestä on huomattavasti vähäisempi.

Vaihtoehto kaksi edellyttäisi pelastuslaitoksilta lisäresursointia (sekä osaamista että henkilöresursointia) oppisopimuskoulutusten hallinnointiin.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

Selvitettävä mahdolliset korvaavuudet ja päällekkäisyydet, jotta vältetään samojen asioiden opiskelulta useampaan kertaan.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

Tärkeintä on varmistaa, että alan korkeakoulututkinto (amk) antaa riittävät valmiudet (sisältö ja laatu) tiedekorkeakouluopintoihin. Edelleen tulisi tukea monipuolisen osaamisen kehittymistä. Jos turvallisuusalan opiskelu tiedekorkeakoulussa kiinnostaa, on tälläkin hetkellä henkilöillä mahdollisuus hakea opiskelemaan joko Maanpuolustuskorkeakouluun (viranomaisyhteistyö) tai Tampereen yliopistoon (turvallisuushallinto). Lisäksi Aalto yliopiston paloturvallisuustekniikan professuuri mahdollistaa insinööritieteisiin painottuvien opintojen ja opinnäytetöihin tekemisen.

Tämän lisäksi kiinnitetään huomiota mahdollisuuteen rakentaa pelastusalan johtotehtävissä oleville toimialan oma EMBA -ohjelma (vrt. poliisi EMBA).

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Velvoitetta ei tulisi rajoittaa täydennyskoulutukseen vaan sen tulisi olla laajempi ja yleisempi. Hyvänä tekstipohjana toimii terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetun lain (559/1994) 18 § (Täydennyskoulutusvelvollisuus ja jatkuva ammatillinen kehittyminen), jossa on maininta velvollisuudesta ylläpitää ja kehittää ammattitoiminnan edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä perehtyä ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin. Olennaista on, että henkilöstö huolehtii työelämäkelpoisuudestaan (osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen, toimintakyky).

Laissa tulisi olla maininta myös alan oppilaitoksen velvollisuudesta tarjota työelämän tarpeisiin vastaavaa täydennyskoulutusta riittävästi. Yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen myös muiden oppilaitosten kanssa on tärkeää, sillä yhteisillä tavoitteilla ja toimivalla yhteistyöllä varmistetaan kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelustusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Koulutusjärjestelmän kehittämisessä tulee huomioida uudistuksen ajoittuminen ajanjaksoon, jossa tapahtuu sekä merkittäviä rakenteellisia muutoksia (maakuntien perustaminen) että henkilöstön eläköitymistä aiempaa enemmän. Koulutuksen keston pidentyessä syntyy ajanjakso (noin 1,5 vuotta), jonka aikana ei valmistu yhtään uutta pelastajatutkinnon suorittanutta. Tässä tilanteessa tulee etukäteen miettiä ne toimenpiteet, joilla turvataan jatkuvuus ja henkilöstön riittävä saatavuus.

Edelleen tulee huolehtia alan houkuttelevuudesta nuorten keskuudessa.

Ojanen Olli-Pekka
Tampereen kaupunki

Salminen Tiina
Pirkanmaan pelastuslaitos

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys B

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

Pelastustoimen toimintaympäristöstä on laadittu skenaarioanalyysi sekä Pelastusopiston (Kaukonen, 2014) että Deloitte oy:n (Deloitte oy, 2017) toimesta. Molemmissa analyysissä on tunnistettu sekä yksilön että organisaation kehittämistarpeita.

Hallitusohjelmassa (Sipilä, 2015) sekä sisäisen turvallisuuden (valtioneuvosto, 2016) selonteossa on painotettu pelastustoimen rakenteiden sekä osaamisen kehittämisen olevan poliittisen ohjelman tärkeimpiä kehittämisalueita.

Turvallinen ja kriisinkestävä Suomi – yhteistyössä, on pelastustoimen visio vuoteen 2025. Pelastustoimen strategiassa on tunnistettu organisaation ja yksilön osaamisen kehittämistarpeet. Strategian kansallisia tavoitteita ovat:

1. Pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin perustuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä
2. Pelastustoimella on valmius vastata riskeihin omalla toimialallaan
3. Pelastustoimi on siviilivalmiuden vahva yhteensovittaja ja luotettu yhteistyökumppani
4. Palvelut on järjestetty laadukkaasti, kustannustehokkaasti ja yhdenmukaisesti
5. Jokainen on tietoinen ja kantaa vastuunsa omasta ja yhteisönsä turvallisuudesta sekä ympäröivästä turvallisuudesta.
6. Pelastustoimi kehittää aktiivisesti toimintatapoja
7. Henkilöstö voi hyvin

Jokainen strategian osa-alue puoltaa pelastustoimen koulutusjärjestelmän uudistamista niin sanotun Bologna-prosessin mukaisesti (vaihtoehto B).

Vaihtoehto B perustutkinnon kokonaisopintomäärä on vain 30 opintopistettä pidempi kuin vaihtoehdossa A. Tämän lisäksi vaihtoehto B johtaa suoraan AMK-tutkintoon, jolloin ei opiskella kahta saman tasoista tutkintoa perättäin.

Positiivista vaihtoehdossa on lisäksi se, että vaihtoehto B tarjoaa laajemmat mahdollisuudet kehittyä jatkossa pelastustoimen erityistehtäviin.

Huomioitava ja hyvä asia on yhteistyökumppanuuksien rakentaminen jatko-opintojen turvaamiseksi. Ehdotuksessa on jaettu tasolle 7 YAMK-tutkinto ja tiedekorkeakoulututkinto tasolle 8. Tasolla 8 tarkoitettaneen jatkotutkintoja, koska maisteritutkinto ja YAMK ovat molemmat ns. ylempiä korkeakoulututkintoja. Mikäli tasolla 8 tarkoitetaan lisensiaatti ja tohtoritason opiskelua, niin se on kannatettavaa.

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

Koulutus on niin sanotun Bolognan prosessin mukainen ja mahdollistaa laajemmat erikoistumisvaihtoehdot.

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

Alipääallystön koulutus (lähiesimies) tulee turvata uudistuksessa. Lähiesimiestyö on avainasemassa pelastustoimen tavoitteiden jalkauttamisen ja operatiivisen työn onnistumisen näkökulmasta.

Esimiestehtävään tarvitaan edelleen osaavia asiantuntijoita, joilla on kokemusta pelastustoimen tehtävistä. Tämä tulee myös jatkossa varmistaa uudistuksen yhteydessä.

Pelastustoimen tulee kouluttaa ammattilaisia vain vapaiden tehtävien tarpeeseen. Koulutusuudistuksen yhteydessä tulee kiinnittää huomiota opiskelijavalintojen yhteydessä vapaiden virkojen määrään. Työttömäksi ei kannata kouluttaa pelastusalan ammattilaisia.

Vaihtoehto B:ssä tulee varmistaa riittävä työharjoittelujakso. Poliisin mallin mukainen vuoden palkallinen harjoittelujakso (nuoremman palomiehen virka) tulee sisällyttää opintoihin. Tämä helpottaa myös koulutuksen kustannusrakennetta sekä sijaisten tarvetta kentällä, kun voidaan hyödyntää toisen kauden opiskelijoita (riittävän osaamisen omaavia ammattilaisia) operatiivisissa tehtävissä.

Koulutusuudistuksessa tulee mahdollistaa syventyminen eri ydintehtävälalueilla. Pelkästään ensihoitoon keskittyvää koulutusuudistusta ei ole järkevä rakentaa, mutta mikäli opinnoissa tarjotaan syventämisvaihtoehtoja esim. pelastustoimen erikoistehtäviin (korkean paikan työskentely, erikoisajoneuvot, ÖT jne.), hoitotason ensihoitoon, ennaltaehkäisevään toimintaan, esimiestoimintaan ja johtamiseen, niin se tarjoaa mahdollisuuden jo perusopetuksessa erikoistua ja syventyä opiskelijan motivaation ja kiinnostuksen kohteisiin.

Pelastustoiminta on jatkossakin ”käden taitoihin” perustuvaa työtä. Tämän osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen tulee panostaa niin perusopetuksessa kuin työpaikkakoulutuksessa.

Muuttuvan toimintaympäristön haasteet tulee tunnistaa ja huomioida perusopetuksessa. Erityisesti väkivalta- ja uhkatilanteet, terrorismi, altistumien työtehtävissä ja työhyvinvointiin tulee löytyä tilaa opetusohjelmasta.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 1

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Mikäli koulutus uudistetaan vaihtoehdon B mukaan, tulisi ensihoidon perustaso sisällyttää tutkintoon. Edellyttäen, että tämä on myös jatkossa pelastustoimen ydintehtävä.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

Mikäli koulutusta uudistetaan vaihtoehdon A mukaan, ovat molemmat vaihtoehdot toimivia.

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Pelastustoimen täydennyskoulutus ei ole ollut systemaattista. Mikäli lainsäädännöllä kyetään turvaamaan täydennyskoulutusohjelmat ydintehtävien osalta sekä varmistamaan resurssit, niin se on kannatettavaa.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

Täydennyskoulutusta tulee järjestää myös työpaikkatasolla. Tulisi harkita tarvitaanko Helsingin osaamiskeskuksen kaltaisia yksiköitä myös muualla valtakunnassa. Pelastustoimen rakentaminen 5 alueen pohjalta olisi luonut struktuurin myös 5 valtakunnalliselle osaamiskeskukselle. Tällä olisi kyetty varmistamaan osaltaan täydennyskoulutus alueellisesti.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Koulutus uudistus tulee toteuttaa ja resurssit varata seuraavassa hallitusohjelmassa.

Nikula Kim
Suomen Palomiesliitto SPAL ry

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys A

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

Tällä vaihtoehdolla kädentaitajat hakeutuvat helpommin pelastajakoulutukseen. Opintososiaaliset edut voivat laajentaa hakijapohjaa.

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Selkeä tutkintorakenne ja samalla urapolku.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimusten tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 1

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Pelastaja valmistuu suoraan ammattiin ja voi toimia molemmissa tehtävissä heti valmistuttuaan.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

Henkilöillä, joilla on jo terveydenhuollon ammattihenkilön pätevyys tullessaan pelastaja koulutukseen, on huomioitava terveydenhuollon tutkinnon korvaavuus.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Ei

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Ilman täydennyskoulutusvelvoitetta voidaan täydennyskoulutus suunnitella pelastuslaitoksissa tarkemmin sitä tarvitseville.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

-

Järvensivu Petri
Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys A

Jokin muu, mikä?

Vaihtoehtoisesti tulisi harkita tutkintojärjestelmää, jossa pelastusalan koulutuksen perustaso sijoittuisi tasolle 5.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

Loppuraportissa on esitetty kattavasti vaihtoehdon perustelut.

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Loppuraportissa on esitetty kattavasti vaihtoehdon hyvät puolet. Esitetyn tason 6 osaamisvaatimukset ovat oikealla tasolla.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

Loppuraportissa huomioon otettavat asiat on esitetty kattavasti. On otettava huomioon, että perustason tulisi olla korkeammalla tasolla kuin koulutukseen hakeutuvien taso.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Malli, jossa perustutkinto asemoituisi tasolle 5. Tätä puoltaisi peruskoulutuksen koostuminen kaksoistutkinnosta, jotka kuitenkin yhdessäkään eivät muodosta tason 6 osaamista.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Koulutustaso nousisi nykyisestä kaikilla tasoillaan. Lisäksi tutkintojärjestelmä olisi selkeä ja tutkinnon vertailtavuus muihin koulutusaloihin olisi mahdollista.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

Eryteisesti perustutkinnon sisältö ja toteutus tulisi muodostaa siten, että koulutusaika käytetään tehokkaasti hyväksi mm. raportin sivulta 17 alkaen esitettyihin tarpeisiin. Kaikkien tutkintojen opinto-osien suoritus tulisi olla mahdollista eri muodoissa, eri aikoina ja eri oppilaitoksissa. Oleellista olisi henkilöstön osaamisen tunnistaminen ja todentaminen.

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 1

Jokin muu, mikä?

Tulisi tutkia vaihtoehto, jossa Pelastusopisto toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnon järjestämisen vaihtoehdon 1 mukaisesti kuitenkin siten, että ko. tutkinto ja pelastustoimen tutkinto-osa olisivat selkeitä kokonaisuuksia. Terveystoimen ammattihenkilöstön pätevyys miehistötasolla mahdollistaa pelastuslaitoksen laaja-alaisemman palvelutuotannon ensihoidossa.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Vastuu koulutuksesta säilyisi selkeästi valtiolla.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

On erittäin tärkeää, että kaikki perustutkinnon suorittavat omaavat terveydenhuollon ammattihenkilön statuksen. Edelleen on tärkeää, että aiemmin tutkinnon suorittaneet voivat täydentää osaamistaan vastaavalle tasolle.

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Monimuotoisen koulutuksen hallitsemiseksi on tarpeen erottaa tutkinnon eri osat toisistaan siten, että niitä koskevat opiskelumerkinnot ja opintojen tunnistaminen ovat selkeät. Lisäksi jotkut sopimuspalokuntalaiset (toimenpidepalkkaiset) saattaisivat olla kiinnostuneita suorittamaan pelastustoimen opinnot ilman ensihoito-opintoja.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Opintojen osakokonaisuudet olisivat selkeät. Tukisi monimuotoisia opiskelu- ja pätevyitysmahdollisuuksia.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Toimintaympäristö, käytettävät menetelmät, tekniikka, onnettomuudet ja tuhotyöt sekä lukemattomat muut lähtökohdat muuttuvat ja kehittyvät paikoin nopeastikin. Ei ole mahdollista ajatella, että tutkinnon antamat valmiudet riittäisivät koko työuran ajan ilman täydennys- ja jatkokoulutusta. On perusteltua muodostaa täydennys- ja jatkokoulutuksesta systemaattinen ja kaikkia alalla toimivia koskeva järjestelmä, jossa koulutussisällöt voivat vaihdella tarpeen mukaan. Moduulipohjainen koulutus ja osaamiskokonaisuudet antavat hyvän pohjan täydennys- ja jatkokoulutukselle.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

Koulutuksessa tulisi olla selkeitä ja monipuolisia urapolkuvaihtoehtoja niin pelastuslaitosten kuin yhteiskunnan muiden turvallisuustoimijoiden tehtäviin. Koko täydennys- ja jatkokoulutuksessa tulisi hyödyntää monimuotoisesti mitä moninaisempia osaamisen kartuttamismahdollisuuksia eri oppilaitoksissa ja toimijoiden tuottamana. Täydennyskoulutusvelvoite tulisi toteuttaa siten, että siitä muodostuisi sekä työnantajan että työntekijän hyödynnettävissä oleva osaamisen ylläpidon rakenne. Lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmä tulee olla joustava, esimerkiksi koulutuksen järjestäminen pelastusopiston tuottamana mutta paikallisesti tulisi olla mahdollista.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

- 1) Pelastustoimen muihin toimialoihin nähden vaatimattoman koulutustason korjaamiseksi on erittäin tärkeää, että koulutuksen ja osaamisen tasoa nostetaan kaikilla tutkintotasoilla niin tiedollisesti, taidollisesti, asenteellisesti kuin muodollisesti.
- 2) On tärkeää, että perustutkintoon sisällytetään terveydenhuoltoalan ammattihenkilön koulutus.
- 3) Tulee luoda järjestelmä, jossa perustutkintoon sisältyvää terveydenhuollon ammattihenkilön statusta (perustason ensihoidon osaamisala, perustason ensihoitaja) voi mielekkäällä opintopolulla täydentää sairaanhoitaja (AMK) tai ensihoitaja (AMK) -tutkintoon, jotta perustutkinnon suorittaneelle avautuu koulutusväylä ja urapolkuvaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen tehtäviin.
- 4) On tärkeää, että pelastustoimen ylimmän koulutuksen tasoa nostetaan ja luodaan selkeä opintopolku pelastustoimen opinnoista tohtoritutkintoon saakka sekä edelleen monimuotoiset opistopolut ja ristiin opiskelumahdollisuudet pelastustoimen ja muiden toimialojen koulutusten välille. Koulutuksessa on lisäksi otettava huomioon asiantuntijuuden ja johtamisosaamisen eroavaisuudet.
- 5) Opinnot pelastustoimessa tapahtuvat suurelta osin aikuisiällä ja perheen perustamisen jälkeen, jolloin on tärkeää, että moduulit ovat selkeitä ”paketteja”, joita voi opiskella monimuotoisesti eri aikoina elämäntilanteen mukaan ja koota näistä selkeitä tunnustettuja osaamiskokonaisuuksia.
- 6) Pelastustoimen koulutukseen tulisi muodostaa samankaltainen yhteistyöryhmä kuin hätäkeskuskoulutuksessa on. On tärkeää, että koulutuksen kehittäminen on jatkuvaa Pelastusopiston, pelastuslaitosten ja muiden keskeisten toimijoiden kesken.

Tervo Vesa-Pekka

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto - Pelastusjohtajien hallitus 4.5.2018

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys A

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

Opetus- ja kulttuuriministeriön käsityksen mukaan vaihtoehto A soveltuu paremmin pelastajan tehtävien luonteeseen.

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Pelastajan tehtävien kannalta ammatillinen koulutus on soveltuva taso miehistön koulutukseen. Vaihtoehdossa B ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijaksi ottaminen edellyttää yleensä toisen asteen tutkintoa. Mikäli opiskelija hakeutuisi pelastusalan amk-tutkintoa (pelastusalan perustason koulutus) suorittamaan muun toisen asteen tutkinnon kuin sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon pohjalta, hänen tulisi miehistötason tehtäviin päteväytyäkseen suorittaa kaksi toisen asteen tutkintoa ja yksi korkeakoulututkinto, mitä ei voi pitää tarkoituksenmukaisena.

Terveystieteiden ammattihenkilöstön kelpoisuuden edellyttäminen, siirtymäsäännöksen puitteissa, jatkossa kaikilta pelastustutkinnon suorittaneilta perustason ensihoitoyksikössä toimivilta pelastajilta on perusteltu vaatimus. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu nimikesuojattu ammattihenkilö.

Työelämän muuttuvat vaatimukset ja mm. ensihoidon ja kotihoidon yhteistyö sekä lisääntynyt tarve kyetä laajempaan hoidon tarpeen kiireellisyyden arviointiin edellyttää terveydenhuollon ammattihenkilöstön kelpoisuutta. Tehtävän luonteen vuoksi tarkoituksenmukaisin tutkinto tämän

kelpoisuuden saavuttamiseksi on toisen asteen sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perustason ensihoidon osaamisalan suorittaminen pelastajatutkinnon lisäksi.

Tätä näkemystä vahvistaa myös sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perustason ensihoidon kokeilu, josta saadut palauteet ovat olleet hyviä. Tutkinto antaa myös hyvän osaamis pohjan ja hakukelpoisuuden jatko-opintoihin korkea-asteella ja on riittävän lyhyt työvoiman riittävän saatavuuden näkökulmasta verrattuna korkeakoulutukseen.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

Kahden ammatillisen perustutkintotasaisen tutkinnon suorittaminen ei lähtökohtaisesti ole tarkoituksenmukaista, mutta esitetty mahdollisuus suorittaa sosiaali- ja terveysalan perustutkinto pelastajakoulutuksen jälkeen pääsääntöisesti oppisopimuskoulutuksena on kannatettavaa. On myös huolehdittava hyvin osana tutkinnon suorittamista henkilökohtaistamisesta niin, että osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen tehdään huolella. Näin myös koulutusaika mahdollisesti lyhenee.

On pohdittava, miten jatkossa sosiaali- ja terveysalan perustutkinto ja pelastajatutkinto voitaisiin suorittaa rinnakkain joustavasti ja työelämälähtöisesti esim. tutkinnon osa kerrallaan. Tällä tavoin suoritettuna tutkinnot muodostaisivat opiskelijan kannalta toimivan kokonaisuuden, jossa erilaiset osaamisen tukevat toisiaan.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 2

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

Opetus- ja kulttuuriministeriön käsityksen mukaan ammatillisen tutkinnon suorittaminen osana toista ammatillista tutkintoa ei ole asianmukaista eikä tutkintojen rakentumisen kannalta mahdollista. Kyseessä on kaksi eri tutkintoa, joilla on eri perusteet. Pelastustoimen miehistötason tutkinnon opetussuunnitelmaa ei ole mahdollista uudistaa niin laajasti, että tutkinto osin muodostuisi toisesta tutkinnosta.

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

Tämä vaihtoehto on ministeriön näkemyksen mukaan asianmukaisin tapa järjestää kahden ammatillisen tutkinnon suorittaminen. Ministeriö korostaa, että sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon koulutuksen järjestäjänä voi toimia vain kyseiseen koulutukseen järjestämisluvassaan oikeuden saanut koulutuksen järjestäjä.

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

On suunniteltava, miten jatkossa sosiaali- ja terveystoimen perustutkinto ja pelastajatutkinto voitaisiin suorittaa rinnakkain joustavasti ja työelämälähtöisesti esim. tutkinnon osa kerrallaan. Tällä tavoin suoritettuna tutkinnot muodostaisivat opiskelijan kannalta toimivan kokonaisuuden, jossa erilaiset osaamisen tukevat toisiaan.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

Ylimmästä koulutuksesta on jo selvyuden vuoksi ehdottoman tärkeä käyttää oikeaa käsitettä, tieteellinen jatkotutkinto (ks. tarkempi kommentti Vapaa sana –osiossa).

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen tieteellisenä jatkotutkintona on sinänsä perusteltua, jos pelastusalan päällystötehtäviin jatkossa vaaditaan ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Ministeriö pitää kuitenkin perusteltuna sen arvioimista, tarvitaanko tieteelliseen jatkotutkintoon uutta, erityistä pelastusalan koulutusohjelmaa vai olisiko pelastusalan ylin koulutus tarkoituksenmukaisempaa järjestää olemassaolevaan tieteelliseen jatkotutkintokoulutukseen, integroituna.

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Ei

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Lisä- ja täydennyskoulutus on mahdollista järjestää raportissa esitetyllä tavalla ilman velvoitetta.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Raportissa on kauttaaltaan horjuntaa käsitteiden käyttämisessä. Jotta johtopäätökset voidaan esittää yksiselitteisesti myös suhteessa koulutuslainsäädäntöön, seuraavat asiat on syytä ottaa huomioon:

- sosiaali- ja terveysalan perustutkinto: Työryhmän raportissa käytetään horjuvasti sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon nimeä. Esim. sivuilla 27 – 28 se on oikein (sosiaali- ja terveysalan perustutkinto), sivulla 38 puhutaan otsikossa sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnosta ja tekstissä sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnosta sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkinnosta. Lisäksi sivulla 28 esitetään, että rekisteröitävä ammattinimike on perustason ensihoitaja. Rekisteröitävä ammattinimike on lähihoitaja.
- Sivulla 23 käsitteen ”keskiasteen tutkinto” sijaan ehdotetaan käytettäväksi käsitettä ”toisen asteen tutkinto”. Samassa yhteydessä käytetään ilmaisua ”toisen asteen 3-vuotisesta ammatillisesta perustutkinnosta”. Voimassa olevan lainsäädännön (laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017) mukaan tutkintoja ei määritellä ajallisesti, vaan henkilökohtaistamisen ja hankittavan osaamisen kautta, joten aikamääreen voi poistaa.
- Sivulla 28 käytetään termiä ”koulutuspolku”. Ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä ja sen tausta-aineistossa puhutaan ”opintopolusta”.
- Sivulla 29 todetaan, että ”Sen toteuttamisesta sovitaan opiskelijan henkilökohtaisessa opiskeluohjelmassa.” Pitäisi olla ”Sen toteuttamisesta sovitaan opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa.”
- Sivulla 29 käytetään termiä ”työpaikalla tapahtuva oppiminen”. Lainsäädännössä käytetty termi on ”työpaikalla järjestettävä koulutus”. Tiedotusmateriaaleissa on käytetty myös termiä ”työpaikalla opiskelu”.
- Sivun 29 viimeisessä kappaleessa todetaan, että koulutukseen kuuluu lähiopiskelua ja työharjoittelua. Ammatillisessa koulutuksessa käytetään työharjoittelun sijaan käsitettä työpaikalla opiskelu.
- Samassa kappaleessa todetaan, että ”Opiskelijoille tehdään henkilökohtaiset opetussuunnitelmat”. Oikea termi on ”henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma”.
- Samassa kappaleessa puhutaan ”työharjoittelupaikoista”. Pitäisi puhua vain ”työpaikoista” tai ”koulutustyöpaikoista”. Vastaavaa horjuntaa terminologiassa on myös sivun 30 alussa.
- Raportissa käytetään sivuilla 34 ja 39 käsitteitä ”tiedekorkeakoulututkintotaso” ja ”tiedekorkeakoulututkinto” viittaamaan tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen tason 8 tutkintoihin. Käsitettä tiedekorkeakoulu ei nykyään juuri käytetä, eikä ”tiedekorkeakoulututkintoa” ole koskaan käytetty viittaamaan tieteellisiin jatkotutkintoihin. Oikea käsite viittaamaan tason 8 tutkintoihin pelastusalan kannalta on ”tieteellinen jatkotutkinto”.

Karppinen Laura
OKM

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

-

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

-

Jokin muu, mikä?

Koulutusuudistuksen yhtenä johtoajatuksena on tuottaa Pelastusopistosta valmistuville sellainen osaaminen, jolla toimialan kyky tuottaa ensihoitopalveluja säilyy korkealla tasolla. Kuntaliitto ei ole täysin vakuuttunut, että sosiaali- ja terveystoimen muokatessa ensihoidon tehtäväkenttää ja samalla edelleen nostaessa henkilöstön osaamisvaatimuksia, sosiaali- ja terveystoimen perustutkinto riittäisi jatkossa lunastamaan uudistuksen tavoitteet tältä osin.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

Pelastusopiston roolia toimialan koulutuksen järjestämisen kehittäjänä korostetaan raportissa perustellulla tavalla. Opiston tulee edelleen panostaa oppilaitosyhteistyöhön korkeakoulujen kanssa, jotta opiskelijoille ja täydennyskoulutautuville avautuu entistä monipuolisempia sisältöjä osaamisen syventämiseen. Tärkeätä on varmistaa, että alan korkeakoulutkinto (amk) antaa riittävät valmiudet tiedekorkeakouluopintoihin. Tärkeä keino edellisen tavoitteen saavuttamisessa on syventyvä yhteistyö korkeakoulujen kanssa ml. opintoihin hyväksyttävien kurssien suorittamisen mahdollistaminen tiedekorkeakouluissa.

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Raportissa esitetty moduulirakenteen hyödyntäminen on perusteltua niiden tarjotessa aiempaa suurempaa joustavuutta koulutuksen toteuttamiseen kaikille eri henkilöstöryhmille ml. sopimuspalokuntahenkilöstön sekä vapaaehtoiset. Erityisesti varautumisen koulutussisältöjen suhteen moduulit mahdollistaisivat joustavan täydennyskoulutuksen sekä pelastusalan henkilöstölle että muille Pelastusopiston asiakkaille.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Asiantuntijakulttuurissa on pelastuslaitoksissa edetty erityisesti turvallisuuspalvelujen osalta, mutta muutos on ollut oletettua hitaampaa. Tällä hetkellä pelastajien keskuudessa oikeaksi työksi edelleen liian usein määrittyvät ainoastaan hälytystehtävät, eikä ammatillisuuden vaatimusten nähdä koskevan vastaavalla tavalla muuta työaika. Henkilöstöryhmien välinen työkuultuurillinen eriytyminen heikentää organisaatiotehokkuutta ja tästä näkökulmasta arvioiden asiantuntijakulttuurin istuttaminen jo pelastajan työhön on perusteltu kehityssuunta.

Kuntaliitto pitää raportin puutteina sitä, että koulutusjärjestelmän nykytilannekuvaus jää teoreettiseksi ja irti työelämätasoisista huomioista. Raportista puuttuu esimerkiksi analyysi sekä ratkaisuehdotukset useassa yhteydessä tunnistetuista esimiestyön haasteista erityisesti paloiesimiehen työssä.

Lisäksi raportista puuttuu analyysi siitä, kuinka tällä hetkellä alalle hakeutumisen yhteydessä korostuvat motivaatiotekijät – kuten lyhyt opiskeluaika sekä palomiehen työn rinnalla toisen ammatin harjoittamisen salliva työaika – horjuisivat koulutusjärjestelmää muokatessa ja mitä vaikutuksia muutoksilla hakijaprofiiliin olisi. Molemmat edellä mainituista motiiveista ovat luonteeltaan sellaisia, että ne eivät ole omiaan sitouttamaan henkilöstöä toimialan muuttuviin tavoitteisiin tai tehokkuuteen.

Edelleen täysin huomiotta raportissa on jäänyt se, kuinka esitetty koulutustason nosto vaatisi muuttamaan työyhteisöarkea. Ei ole todennäköistä, että nykyistä korkeammalla koulutus- ja osaamistasolla olevaa henkilöstöä voitaisiin tehokkaasti hyödyntää, ellei toimenkuvia ja työn järjestelyjä sekä sitä kautta koko pelastuslaitoksen työkuultuuria voimakkaasti muokattaisi. Tästä näkökulmasta arvioiden olisi perusteltua piirtää kuvausta siitä, kuinka suunniteltu koulutusuudistus tulisi ottaa huomioon pelastustoimen arkea ja laajentuvaa tehtäväkenttää pelastuslaitostasolla suunnitellessa.

Koulutusvaatimusten nostaminen merkitsisi myös toimialan kustannustason kasvua. Julkisen hallinnon säästötavoitteiden määrittäessä toimintojen kokonaisuudesta, olisi tällöin välttämätöntä toimialan kustannustehokkuuden parantaminen vastaavien säästöjen saavuttamiseksi.

Tervo Vesa-Pekka
Suomen Kuntaliitto ry - Alueet- ja yhdyskunnat

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

-

Jokin muu, mikä?

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

Pelastusopiston opettajat ry

LAUSUNTO

Hulkontie 83

70820 KUOPIO

4.5.2018

Sisäministeriö

Pelastusosasto

PL 26

00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö: SMDno2017-146

PELASTUSALAN KOULUTUKSEN KEHITTÄMISHANKKEEN TYÖRYHMÄRAPORTTI, SM:N JULKAISU
8/2018

Pelastusopiston opettajat ry on OAJ:n alainen Pelastusopiston opetushenkilöstön paikallinen ammattiyhdistys. Jäseniämme on 45 henkilöä, enemmistö Pelastusopiston opetushenkilöstöstä. Kiitämme sisäministeriötä mahdollisuudesta antaa lausuntomme työryhmän raporttiin pelastusalan koulutusuudistuksesta.

Perehdyttyään lausunnolla olleeseen raporttiin Pelastusopiston opettajat ry lausuu asiasta seuraavaa:

Tarvittavat lisäselvitykset ennen päätösten tekoa

Lausuntopyynnössä on pyydetty ottamaan kantaa vain tutkintokoulutusjärjestelmään esitettyihin vaihtoehtoihin A ja B sekä annettu kaksi vaihtoehtoa miten toteutetaan sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen. Pelastusopiston opettajat ry antaa työryhmän raportista lausuntopalvelu.fi-palvelun mukaisen lausunnon lisäksi vapaamuotoisen lausunnon, koska katsoo, että työryhmän raportti on suppea eikä tarkestele riittävän laajasti sitä, mitä esitetyt vaihtoehdot tarkoittavat koulutuksen kannalta käytännön tasolla. Raportti herättää enemmän kysymyksiä kuin antaa vastauksia. Siksi olisikin tarpeellista tehdä esitetystä ja muistakin vaihtoehtoista lisäselvityksiä verrattuna nykytilanteeseen.

Lisäselvityksiä tarvitaan ennen lopullisten päätösten tekemistä ainakin:

- muutosten vaikutuksista pelastuslaitosten osaamistarpeisiin
- muutosten vaikutuksista hakijamääriin eri tutkinnoissa
- opiskelija-aineksen muuttumiseen tutkintorakenteen muutoksen myötä
- muutosten vaikutuksista tutkintojen rahoitusjärjestelyihin
- muutosten vaikutuksista opiskelijoiden opintososiaaliin etuihin
- jatkotutkintoväylistä YAMK-tasolta eteenpäin.

Uusista vaihtoehtoisista koulutusjärjestelmistä tulisi selvittää riittävän laajalla tutkimushankkeella, miten koulutusjärjestelmän muutokset vaikuttavat ha-kija-ainekseen, hakijoiden määriin, koulutettujen osaamiseen ja osaamispro-filiin uusien koulutusmuotojen jälkeen. Viekö amk-tutkinto pelastajilta kä-den taitoja, fyysisen toimintakyvyn ja muuttuuko hakija-aines muutenkin? Miten käy alipääällystötasolle esitetyissä uusissa koulutusvaihtoehtoissa? Ali-pääällystö on tällä hetkellä se "rautaisin osaajataso" pelastustoimessa, osaa parhaiten tekniset taidot ja taktiset ratkaisut. Nykyinen koulutusjärjestelmä on toimiva ja palvelee työelämän tarpeita nyt. Jatkossa sitä pitää totta kai ke-hittää, mutta tarvitaanko osaamisen kannalta pelastajille välttämättä amk-taso; tärkeimpiä ovat kuitenkin osaamistarpeet ja koulutuksen sisältö. Nykyi-nen koulutusjärjestelmä mahdollistaa myös opintososiaalisten etuuksien säi-lyttämisen, mikä on tulevaisuudessa ikäryhmien pienenytessä yksi lisäetu hakijoista kilpailtaessa.

Nykyisen tutkintorakenteen säilyttäminen ja kehittäminen

Pelastusalan koulutuksen kehittämisen pitää lähteä toimintaympäristön vaa-timuksista ja osaamistarpeista. Raportissa on ansiokkaasti otettu huomioon niin pelastustoiminnan kuin ensihoidon kasvaneet vaatimukset ja tulevai-suuden muutosaineet. Raportin alussa tuodaan hyvin esille kuinka toimin-taympäristö muuttuu, monimuotoistuu ja teknistyy. Tämä muuttaa väkisinkin niitä osaamistarpeita, joita tulevaisuuden pelastajalla tulee olla.

Haasteeksi muodostuu opiskelijavalinta ja opiskelija-aineksen kohtaaminen vaatimukseen. Tulevalla opiskelijalla pitäisi olla yhtä aikaa hyvä fyysinen kunto, lahjakkuutta tekniseen osaamiseen, hyvät vuorovaikutustaidot, digiosaamis-ta, kädentaitoja, kielitaitoa sekä ryhmätyötaitoja. Lisäksi pitäisi pystyä löytä-mään motivaatiota hakeutua opiskelemaan joko vaihtoehdon A (taso 4) tai B (taso 6) mukaiseen koulutukseen. Kumpaankaan vaihtoehtoon ei välttämät-tä löydy riittävästi kyykkäitä hakijoita. Poliisiammattikorkeakoulu uusi hiljat-tain poliisin tutkinnot. Poliisin perustutkinto muutettiin amk-tutkinnoksi. Vas-ta muutaman vuoden päästä nähdään, mikä on muutoksen pitkäaikaisvaiku-tus hakijoiden määrään ja laatuun - ensimmäiset uutiset ovat huolta herättä-viä.

Pelastusopiston opettajat ry katsoo, että parhaimpaan lopputulokseen voi-taisiin päästä nykyisen tutkintorakenteen pohjalta, tutkintojen laajuuksia ja sisältöjä kehittämällä. Säilytettäisiin nykyisten tutkintojen edut: melko lyhyet koulutusajat, opintososiaaliset edut ja selkeä profiloituminen tutkintotasoi-tain. Tutkintojen sisältöjä kehitettäisiin ja tutkintojen laajuuksia tarvittaessa muutettaisiin vastaamaan tulevaisuuden toimintaympäristön osaamistarpei-ta ja vaatimuksia.

Pelastajatutkinnon muutos amk-tutkinnoksi

Työpajat ja kuvaus pelastustoimen toimintaympäristön muutoksesta osoittavat koulutuksen muuttamisen ja lisäämisen tarpeen kaikissa tutkinnoissa. Pe-lastajatutkinnon laajuuden lisääminen sekä myös muiden tutkintojen sisällöllinen tarkistaminen on selkeästi tunnistettu.

Vaihtoehto A olisi kaikkein helpoin vaihtoehto järjestää ja se toisi vähiten muutoksia mm. opettajakunnan mahdollisen jatkokoulutautumisen suhteen. Jos pelastajatutkinnosta tehtäisiin amk-tutkinto, sillä voisi olla vaikutusta myös pelastajatutkinnossa nykyisin opettaviin opettajiin. Nykyinen opetuksen taso on kuitenkin erinomainen viimeisimpien tehtyjen tutkimusten valossa. Vaihtoehto B:ssä tulisi joka tapauksessa mahdollistaa nykyisten opettajien jatkaminen opetustoiminnassa riittävän pitkällä siirtymäajalla tai muutoin.

Palomies on aina ollut ennen kaikkea kädentaitoammatti. Tämä ei lähitulevaisuudessa muutu, vaikka työnteon tavat ja vaatimukset muuttuvatkin. Mikäli pelastajatutkinto muuttuisi amk-tutkinnoiksi, voisi se muuttaa alalle hakeutuvaa opiskelija-ainesta suuntaan, josta ei pelastustoiminnassa ole etua. Nykyinen tutkintorakenne säilyttämällä tulevaisuuden palomiesammattin vaatimuksiin voitaisiin reagoida tutkinnon laajuutta ja sisältöä kehittämällä.

Pelastajatutkinnon nostaminen amk-tasolle on haastavampaa. Vain statusarvoja ajatellen sillä saataisiin tulevaisuudessa tutkinnon arvostus sille tasolle mille se kuuluukin ja oltaisiin vertailukelpoisia sote- ja poliisiorganisaatioiden kanssa. Tutkinnon kehittämisen täytyy kuitenkin lähteä osaamisen ja sisältöjen kehittämisen tarpeista, ei statusarvoista.

Väylät terveydenhuollon ammattitutkintoihin

Uudistuksen myötä pelastustoiminnan ja ensihoidon opetusta ja osaamisen tasoa tulee voida entisestään syventää ja laajentaa Pelastusopistolla. Pelastajakoulutuksen tulee jatkossakin keskittyä pelastajan perustietojen ja -taitojen opettamiseen ja tähän nykyinen koulutusjärjestelmä antaa kehittämiseksi hyvän pohjan.

Pelastajatutkintoa tulee kehittää ja laajentaa siten, että kaikki opiskelijat saavat jatkossa terveydenhuollon toisen asteen tason tutkinnon. Tämä kannattaa toteuttaa yhteistyöoppilaitoksen kanssa siten, että Pelastusopistossa opetetaan ne lisäkokonaisuudet terveydenhuollon osa-alueista, jotka nähdään opetuksen ja osaamisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi. Muut lisäkokonaisuudet opetettaisiin yhteistyöoppilaitoksessa.

Nykyinen pelastajatutkinto täyttää lainsäädännöllisesti perustason ensihoidon toteuttamiseen tarvittavan kelpoisuuden. Terveydenhuollon toimintaympäristön muuttumisen myötä pelastajalta odotetaan tulevaisuudessa laajempaa terveydenhuollon osaamista, kuten raportin kohdassa 5.1.2 mainitaan. Raportissa kohdassa 5.1.2 mainitaan pelastustoimen ensihoidon osamisen kehittämistarpeisiin:

”Ensihoitopalvelun tehtävissä on henkilöstön osaamisen osalta selkeästi lisääntynyt tarve kyetä laajempaan hoidon tarpeen kiireellisyyden arviointiin kuin aiemmin. Läheskään aina potilaiden osalta kyse ei ole akuutista hätätilanteesta tai tilanteesta, johon olisi löydettävissä nopeasti yksiselitteinen hoitoratkaisu. Jatkohoidon osalta on osattava myös arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon mahdollisuuksia järjestää potilaalle palvelua potilaan kotiin sen sijaan, että potilas kuljetettaisiin arviointia varten terveydenhuollon päivystyspisteeseen”.

Terveydenhuollon järjestäessä toimintojaan ensihoidon vaatimukset ovat muuttuneet raportissa kuvatulla tavalla. Tämän takia sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon, perustason ensihoitaja, liittäminen pelastajatutkintoon on välttämätöntä. Myös pelastuslaitosten halu olla tuottamassa ensihoitopalvelua asettaa vaateita ensihoito-opetuksen laajentamiseksi. Ensihoitoyksikkö, joka muodostuu hoitotason hoitajasta ja perustason hoitajasta on yleistynyt. Tämä myös lisää perustason ensihoitajan koulutusvaateita.

Terveydenhuollon perustutkinnon integrointi pelastajatutkintoon mahdollistaa palvelun tuottajalle kuin järjestämisvastuussa olevalle taholle mahdollisuuksia käyttää resursseja monipuolisesti ja tehokkaasti.

Raportissa on linjattu kaksi erilaista vaihtoehtoa kuinka toteuttaa kyseinen koulutus, kannattaisiko miettiä sekamallia jossa yhdistettäisiin vaihtoehdot 1-2. Ajatus yhteistyöoppilaitoksista on kannatettava, mutta edellä kuvatulla tavalla siten että huomioidaan Pelastusopistolla järkeväksi katsottavat opetus-kokonaisuudet. Näissä neuvotteluissa olisi hyvä harkita kolmi- tai jopa nelikantaa: Pelastusopisto, pelastuslaitokset, oppilaitokset ja ensihoitokeskusten edustus. Päädyttiinpä sitten vaihtoehtoon 1, 2 tai joku muu, on siinä vaiheessa kun neuvotellaan lähihoitajan tutkinnon liittämistä osaksi pelastaja-tutkintoa, hyvä ottaa keskusteluun mukaan vähintään yhteistyöoppilaitokset ja ensihoitokeskukset. Jos/kun maakuntamalli tulee Suomeen, niin tuleva maakunnallinen tilaaja määrittelee niin pelastustoimen kuin ensihoidonkin palvelutason. Heitäkin on kuunneltava jo koulutuksen suunnitteluvaiheessa. Minkälaisiin resursseihin heillä on varaa?

Ensihoidon kannalta pahin skenaario olisi, että päädyttäisiin toteuttamaan ensihoito-opetus kokonaan yhteistyöoppilaitoksissa. Tällöin ajatus monitai-topelastajasta haudataan, luodaan pelastuslaitoksille suuri täydennyskoulu-tustarve ja pelastustoiminnan kohteena oleva yksilö (altistunut) kärsii. Opiskelijat saavuttavat muodollisen pätevyyden ensihoitoon, mutta samalla menetetään Pelastusopiston tunnustettu asema maan johtavana perustason ensihoidon koulutusyksikkönä. Asema on laajasti tunnustettu kentällä pelastuslaitoksissa ja

ensihoitokeskuksissa sekä muissa ensihoidon oppilaitoksissa. Pelastusopistolla on yliveritaiset käytettävissä olevat resurssit (henkilöstö, ka-lusto, harjoitusalue, pienryhmäopetus) kaikkiin muihin ensihoito-opetusta antaviin oppilaitoksiin nähden. Tämä on mahdollistanut laadukkaan tiiviin ensihoitojakson totuttamisen, jota on syytä kehittää ja laajentaa.

Ensihoidon perustason tutkinnon lisäksi on jatkossa varmistettava koulutus-uudistuksessa myös laajennetun pelastajatutkinnon käyneiden jatkokoulu-tusväylä ensihoitaja (amk) -tutkintoihin.

Alipäällystötutkinnon asema muutoksessa

Annetut vaihtoehdot A ja B eivät kumpikaan ole selkeitä alipäällystön roolin ja tason kannalta. Niissä alipäällystö näyttää jäävän väliinputoajaksi, jonka osaamisesta, asemasta ja opetussisällöistä työryhmäraportti ei anna selvää käsitystä. Alipäällystö on keskeinen pelastustoiminnan ja henkilöstöjohtamisen lähiesimiestaso pelastuslaitoksissa. Heidän osaamistasonsa henkilöstöjohtajana ja pelastustoiminnan johtajana tulee turvata jatkossakin. Näissä malleissa kummassakaan se ei näyttäisi toteutuvan, vaan pelastustoimen kentän tämän hetken paras teknisen osaamisen taso, alipäällystö, näyttää hukkuvan tasojen väliin. Vaihtoehto A erottelee alemman päällystön, mutta 3,5 vuotta pelastajatutkinnon päälle ei ole alipäällystölle soveltuva koulutus.

Pelastusopiston opettajat ry:n mielestä alipäällystötaso kannattaa säilyttää jatkossakin tason 5 erikoisammattitutkintona. Koulutuksen kesto on mahdollista pidentää puoleentoista vuoteen, varsinkin, kun koulutus toteutetaan nykyään monimuotoisena. Se mahdollistaisi tutkinnon laajuuden ja sisällön paremman tarkastelun kentän tarpeita vastaavaksi. Jatkossa voitaisiin suunnitella alipäällystön jatkokouluttamiseksi sopivia täydennyskoulutusmoduuleja (johtaminen, henkilöstöjohtaminen, hallinto, onnettomuuksien ehkäisy yms.), joita voisi jatkossa sisällyttää AHOT-menettelyn kautta tarvittaessa osaksi seuraavan tason päällystötutkintoa.

Palopäällystön nykyisen amk-tutkinnon kehittäminen

Palopäällystön nykyisen amk-tutkinnon taso ja laajuus ovat sopivat jatkossakin tuottamaan kentälle soveltuvaa päällystöä päällystön perustehtäviin. Vain harvassa päällystötehtävässä osaamisen kannalta katsottuna tarvitaan välttämättä YAMK-tutkintojen tasoista osaamista. Jatkokouluttautuminen on toki mahdollistettava niille, joiden tehtävät osaamistarpeiden kautta sitä vaativat, mutta päällystön perustehtäviin pystytään tuottamaan osaajia nykyiselläkin amk-tutkinnolla sen sisältöä kehittämällä.

Nykyisen amk-tutkinnon laajuus mahdollistaa jatkossakin YAMK-jatkokoulutusväylän ja on laajuudeltaan rinnastettavissa laajempiin amk-tutkintoihin (esimerkiksi insinööri-amk jne.). Tutkinnon laajuutta ei siis olisi tarvetta muuttaa. Päälystötutkinnon sisältö tulee uudistuksesta riippumatta tarkastella kriittisesti ja päivittää pelastustoimen nykyisiä ja tulevia osaamis-tarpeita varten.

Jatkokoulutusväylä päälystön YAMK-tutkintoon

Pelastusalan päälystön jatkokoulutusväylän mahdollistaminen YAMK-tasolle toisi verrattavuutta muiden turvallisuusorganisaatioiden päälystöön, mikä olisi jatkossa hyvä ja kannatettava asia. Pelastusalan omalle YAMK-tutkinnolle ei välttämättä saada riittävästi hakijoita, ja YAMK-koulutusta on tarjolla monessa muussakin ammattikorkeakoulussa. Parempi vaihtoehto voisi olla, että kehitetään ja luodaan sopiva ”pelastusalan YAMK-väylä” yh-teistyössä sopivien ammattikorkeakoulujen kanssa.

YAMK-tutkintojen sisällöissä on tällä hetkellä suuria eroja oppilaitoksittain jo-pa saman tutkintonimikkeen sisällä. Sopivilla kumppanuuksilla voisi saada räätälöityä pelastustoimeen parhaiten soveltuvan päälystön YAMK-jatkotutkinnon, hakemalla hyväksi todetut ja parhaiten soveltuvat osa-alueet eri ammattikorkeakoulujen tutkinnoista. Näistä räätälöidyistä moduuleista koostuisi sitten ”pelastusalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto”. Joka ta-pauksessa Pelastusopiston tulee olla määrittelemässä kyseisen tutkinnon si-sältövaatimuksia.

Jatkotutkintoväylät YAMK-tutkinnosta eteenpäin

Pelastusalalla ei Suomessa ole tiedekorkeakoulutasoista maisteri- tai diplomi-insinööri-koulutusta. Pelastusalan kehittymiseksi ja kehittämiseksi pelastus-alalle tulee jollain aikavälillä luoda myös maisteri- tai diplomi-insinööri-koulutus ja mahdollisuus edetä lisensiaatti- ja tohtoritutkintoihin as-ti. Tämä edellyttää yhteistyötä soveltuvan/soveltuvien tiedekorkeakoulujen kanssa. Pelastusopiston ja pelastusalan tulee olla määrittämässä maisteri-/diplomi-insinööritutkinnon sisältöjä.

Tiedekorkeakouluväylä tulee olla mahdollinen sekä ammattikorkeakoulu- et-tä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille.

Moduulirakenne täydennyskoulutuksissa tutkintojen välissä ja tutkintojen sisällä

Esitetty moduulirakenne tutkintojen välissä on hyvä ja täydennyskoulutukseen suoritettuja moduuleja tulee voida jatkossa sisällyttää seuraavan tason tutkintoon. Moduulit ja täydennyskoulutus tukevat jatkossa nykyistä paremmin pelastajien ja alipäällystön erikoistumista omassa tehtävässä ja omalla toiminta-alueella tarvittaviin osa-alueisiin, esimerkiksi onnettomuuksien ehkäisy, johtaminen, henkilöstöjohtaminen ja hallinto sekä vaativat pelastajan erityistehtävät. Niiden moduulirakenne ja mahdollisuus hyödyntää täydennysopinnot seuraavan tason tutkinnoissa palvelevat sekä opiskelijoita että työnantajia jatkossa.

Modulaarinen rakenne niin perus- kuin lisä- ja täydennyskoulutuksessa on kannatettava. Tämä mahdollistaa laajempien kokonaisuuksien muodostamisen eri moduuleilla sekä mahdollisuuden vastata nopeasti muuttuviin koulutus- ja osaamistarpeisiin. Modulaarisuutta voitaisiin hyödyntää myös ensihoito-opetuksessa ja se antaisi mahdollisuuden laajentaa Pelastusopiston lisä- ja täydennyskoulutustarjontaa.

Täydennyskoulutuksen muokkaaminen moduulirakenteiseksi ja niiden hyväksilukeminen jatkotutkinnoissa edellyttää myös tutkintokoulutuksen opetussuunnitelmien muokkaamista moduuleiksi.

Täydennyskoulutusvelvoite

Raportissa esitetty täydennyskoulutusvelvoite tukee hyvin nykyistä koulutusjärjestelmää ja moduuliajattelua. Pelastusopiston opettajat ry pitää tätä hyvänä ja kannatettavana kehitysjatoksena. Tässä voisi soveltaa esimerkiksi sote-organisaatioon mukailtuna nykyistä ”poliisin mallia” täydennyskoulutuksesta.

Kuopiossa 4.5.2018

Pelastusopiston opettajat ry

Jani Jämsä

Kimmo Laurila

Juha-Pekka Iso-Ilomäki

puheenjohtaja

sihteeri

varainhoitaja

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Perehdyttyään lausunnolla olleeseen raporttiin Pelastusopiston opettajat ry lausuu asiasta seuraavaa:

Tarvittavat lisäselvitykset ennen päätösten tekoa

Lausuntopyyntöissä on pyydetty ottamaan kantaa vain tutkintokoulutusjärjestelmään esitettyihin vaihtoehtoihin A ja B sekä annettu kaksi vaihtoehtoa miten toteutetaan sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen. Pelastusopiston opettajat ry antaa työryhmän raportista lausuntopalvelu.fi-palvelun mukaisen lausunnon lisäksi vapaamuotoisen lausunnon, koska katsoo, että työryhmän raportti on suppea eikä tarjota riittävän laajasti sitä, mitä esitetyt vaihtoehdot tarkoittavat koulutuksen kannalta käytännön tasolla. Raportti herättää enemmän kysymyksiä kuin antaa vastauksia. Siksi olisikin tarpeellista tehdä esitetyistä ja muistakin vaihtoehtoista lisäselvityksiä verrattuna nykytilanteeseen.

Lisäselvityksiä tarvitaan ennen lopullisten päätösten tekemistä ainakin:

- muutosten vaikutuksista pelastuslaitosten osaamistarpeisiin
- muutosten vaikutuksista hakijamääriin eri tutkinnoissa
- opiskelija-aineksen muuttumiseen tutkintorakenteen muutoksen myötä
- muutosten vaikutuksista tutkintojen rahoitusjärjestelyihin
- muutosten vaikutuksista opiskelijoiden opintososiaalisiin etuihin
- jatkotutkintoväylistä YAMK-tasolta eteenpäin.

Uusista vaihtoehtoisista koulutusjärjestelmistä tulisi selvittää riittävän laajalla tutkimushankeella, miten koulutusjärjestelmän muutokset vaikuttavat hakijain määrään, koulutettujen osaamiseen ja osaamisprofiiliin uusien koulutusmuotojen jälkeen. Viekö amk-tutkinto pelastajilta kädentaitoja, fyysisen toimintakyvyn ja muuttuuko hakijain aines muutenkin? Miten käy alipäällystötasolle esitetyissä uusissa koulutusvaihtoehdoissa? Ali-päällystös on tällä hetkellä se "rautaisin osaajataso" pelastustoimessa, osaa parhaiten tekniset taidot ja taktiset ratkaisut. Nykyinen koulutusjärjestelmä on toimiva ja palvelee työelämän tarpeita nyt. Jatkossa sitä pitää totta kai kehittää, mutta tarvitaanko osaamisen kannalta pelastajille välttämättä amk-tasoa; tärkeimpiä ovat kuitenkin osaamistarpeet ja koulutuksen sisältö. Nykyinen koulutusjärjestelmä mahdollistaa myös opintososiaalisten etuuksien säilyttämisen, mikä on tulevaisuudessa ikäryhmien pienenytessä yksi lisäetu hakijoista kilpailtaessa.

Nykyisen tutkintorakenteen säilyttäminen ja kehittäminen

Pelastusalan koulutuksen kehittämisen pitää lähteä toimintaympäristön vaa-timuksista ja osaamistarpeista. Raportissa on ansiokkaasti otettu huomioon niin pelastustoiminnan kuin ensihoidon kasvaneet vaatimukset ja tulevai-suuden muutospainet. Raportin alussa tuodaan hyvin esille kuinka toimin-taympäristö muuttuu, monimuotoistuu ja teknistyy. Tämä muuttaa väkisinkin niitä osaamistarpeita, joita tulevaisuuden pelastajalla tulee olla.

Haasteeksi muodostuu opiskelijavalinta ja opiskelija-aineksen kohtaaminen vaatimuksiin. Tulevalla opiskelijalla pitäisi olla yhtä aikaa hyvä fyysinen kunto, lahjakkuutta tekniseen osaamiseen, hyvät vuorovaikutustaidot, digiosaamis-ta, kädentaitoja, kielitaitoa sekä ryhmätyötaitoja. Lisäksi pitäisi pystyä löytä-mään motivaatiota hakeutua opiskelemaan joko vaihtoehtoon A (taso 4) tai B (taso 6) mukaiseen koulutukseen. Kumpaankaan vaihtoehtoon ei välttämät-tä löydy riittävästi kyvykkäitä hakijoita. Poliisiammattikorkeakoulu uusi hiljat-tain poliisin tutkinnot. Poliisin perustutkinto muutettiin amk-tutkinnoksi. Vas-ta muutaman vuoden päästä nähdään, mikä on muutoksen pitkäaikaisvaiku-tus hakijoiden määrään ja laatuun - ensimmäiset uutiset ovat huolta herättä-viä.

Pelastusopiston opettajat ry katsoo, että parhaimpaan lopputulokseen voi-taisiin päästä nykyisen tutkintorakenteen pohjalta, tutkintojen laajuuksia ja sisältöjä kehittämällä. Säilytettäisiin nykyisten tutkintojen edut: melko lyhyet koulutusajat, opintososiaaliset edut ja selkeä profiloituminen tutkintotasoit-tain. Tutkintojen sisältöjä kehitettäisiin ja tutkintojen laajuuksia tarvittaessa muutettaisiin vastaamaan tulevaisuuden toimintaympäristön osaamistarpei-ta ja vaatimuksia.

Pelastajatutkinnon muutos amk-tutkinnoksi

Työpajat ja kuvaus pelastustoimen toimintaympäristön muutoksesta osoitta-vat koulutuksen muuttamisen ja lisäämisen tarpeen kaikissa tutkinnoissa. Pe-lastajatutkinnon laajuuden lisääminen sekä myös muiden tutkintojen sisällöl-linen tarkistaminen on selkeästi tunnistettu.

Vaihtoehto A olisi kaikkein helpoin vaihtoehto järjestää ja se toisi vähiten muutoksia mm. opettajakunnan mahdollisen jatkokouluttautumisen suh-teen. Jos pelastajatutkinnosta tehtäisiin amk-tutkinto, sillä voisi olla vaikutus-ta myös pelastajatutkinnossa nykyisin opettaviin opettajiin. Nykyinen ope-tuksen taso on kuitenkin erinomainen viimeisimpien tehtyjen tutkimusten valossa. Vaihtoehto B:ssä tulisi joka tapauksessa mahdollistaa nykyisten opettajien jatkaminen opetustoiminnassa riittävän pitkällä siirtymäajalla tai muutoin.

Palomies on aina ollut ennen kaikkea kädentaitoammatti. Tämä ei lähitulevai-suudessakaan muutu, vaikka työnteon tavat ja vaatimukset muuttuvatkin. Mikäli pelastajatutkinto muuttuisi amk-tutkinnoksi, voisi se muuttaa alalle hakeutuvaa opiskelija-ainesta suuntaan, josta ei

pelastustoiminnassa ole etua. Nykyinen tutkintorakenne säilyttämällä tulevaisuuden palomiesammattin vaatimuksiin voitaisiin reagoida tutkinnon laajuutta ja sisältöä kehittämällä.

Pelastajatutkinnon nostaminen amk-tasolle on haastavampaa. Vain statusarvoja ajatellen sillä saataisiin tulevaisuudessa tutkinnon arvostus sille tasolle mille se kuuluukin ja oltaisiin vertailukelpoisia sote- ja poliisiorganisaatioiden kanssa. Tutkinnon kehittämisen täytyy kuitenkin lähteä osaamisen ja sisältöjen kehittämisen tarpeista, ei statusarvoista.

Väylät terveydenhuollon ammattitutkintoihin

Uudistuksen myötä pelastustoiminnan ja ensihoidon opetusta ja osaamisen tasoa tulee voida entisestään syventää ja laajentaa Pelastusopistolla. Pelastajakoulutuksen tulee jatkossakin keskittyä pelastajan perustietojen ja -taitojen opettamiseen ja tähän nykyinen koulutusjärjestelmä antaa kehittämislle hyvän pohjan.

Pelastajatutkintoa tulee kehittää ja laajentaa siten, että kaikki opiskelijat saavat jatkossa terveydenhuollon toisen asteen tason tutkinnon. Tämä kannattaa toteuttaa yhteistyöoppilaitoksen kanssa siten, että Pelastusopistossa opetetaan ne lisäkokonaisuudet terveydenhuollon osa-alueista, jotka nähdään opetuksen ja osaamisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi. Muut lisäkokonaisuudet opetettaisiin yhteistyöoppilaitoksessa.

Nykyinen pelastajatutkinto täyttää lainsäädännöllisesti perustason ensihoidon toteuttamiseen tarvittavan kelpoisuuden. Terveydenhuollon toimintaympäristön muuttumisen myötä pelastajalta odotetaan tulevaisuudessa laajempaa terveydenhuollon osaamista, kuten raportin kohdassa 5.1.2 mainitaan. Raportissa kohdassa 5.1.2 mainitaan pelastustoimen ensihoidon osaamisen kehittämistarpeisiin:

”Ensihoitopalvelun tehtävissä on henkilöstön osaamisen osalta selkeästi lisääntynyt tarve kyetä laajempaan hoidon tarpeen kiireellisyyden arviointiin kuin aiemmin. Läheskään aina potilaiden osalta kyse ei ole akuutista hätätilanteesta tai tilanteesta, johon olisi löydettävissä nopeasti yksiselitteinen hoitoratkaisu. Jatkohoidon osalta on osattava myös arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon mahdollisuuksia järjestää potilaalle palvelua potilaan kotiin sen sijaan, että potilas kuljetettaisiin arviointia varten terveydenhuollon päivystyspisteeseen”.

Terveydenhuollon järjestäessä toimintojaan ensihoidon vaatimukset ovat muuttuneet raportissa kuvatulla tavalla. Tämän takia sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon, perustason ensihoitaja, liittäminen pelastajatutkintoon on välttämätöntä. Myös pelastuslaitosten halu olla tuottamassa

ensihoito-palvelua asettaa vaateita ensihoito-opetuksen laajentamiseksi. Ensihoitoyksikkö, joka muodostuu hoitotason hoitajasta ja perustason hoitajasta on yleistynyt. Tämä myös lisää perustason ensihoitajan koulutusvaateita.

Terveydenhuollon perustutkinnon integrointi pelastajatutkintoon mahdollistaa palvelun tuottajalle kuin järjestämisvastuussa olevalle taholle mahdollisuuksia käyttää resursseja monipuolisesti ja tehokkaasti.

Raportissa on linjattu kaksi erilaista vaihtoehtoa kuinka toteuttaa kyseinen koulutus, kannattaisiko mieltä sekamallia jossa yhdistettäisiin vaihtoehdot 1-2. Ajatus yhteistyöoppilaitoksista on kannatettava, mutta edellä kuvatulla tavalla siten että huomioidaan Pelastusopistolla järkeväksi katsottavat opetus-kokonaisuudet. Näissä neuvotteluissa olisi hyvä harkita kolmi- tai jopa nelikantaa: Pelastusopisto, pelastuslaitokset, oppilaitokset ja ensihoitokeskusten edustus. Päädyttiinpä sitten vaihtoehtoon 1, 2 tai joku muu, on siinä vaiheessa kun neuvotellaan lähihoitajan tutkinnon liittämistä osaksi pelastaja-tutkintoa, hyvä ottaa keskusteluun mukaan vähintään yhteistyöoppilaitokset ja ensihoitokeskukset. Jos/kun maakuntamalli tulee Suomeen, niin tuleva maakunnallinen tilaaja määrittelee niin pelastustoimen kuin ensihoidonkin palvelutason. Heitäkin on kuunneltava jo koulutuksen suunnitteluvaiheessa. Minkälaisiin resursseihin heillä on varaa?

Ensihoidon kannalta pahin skenaario olisi, että päädyttäisiin toteuttamaan ensihoito-opetus kokonaan yhteistyöoppilaitoksissa. Tällöin ajatus monitai-topelastajasta haudataan, luodaan pelastuslaitoksille suuri täydennyskoulu-tustarve ja pelastustoiminnan kohteena oleva yksilö (altistunut) kärsii. Opiskelijat saavuttavat muodollisen pätevyyden ensihoitoon, mutta samalla menetetään Pelastusopiston tunnustettu asema maan johtavana perustason ensihoidon koulutusyksikkönä. Asema on laajasti tunnustettu kentällä pelastuslaitoksissa ja ensihoitokeskuksissa sekä muissa ensihoidon oppilaitoksissa. Pelastusopistolla on yliveritaiset käytettävissä olevat resurssit (henkilöstö, kalusto, harjoitusalue, pienryhmäopetus) kaikkiin muihin ensihoito-opetusta antaviin oppilaitoksiin nähden. Tämä on mahdollistanut laadukkaan tiiviin ensihoitojakson totuttamisen, jota on syytä kehittää ja laajentaa.

Ensihoidon perustason tutkinnon lisäksi on jatkossa varmistettava koulutus-uudistuksessa myös laajennetun pelastajatutkinnon käyneiden jatkokoulu-tusväylä ensihoitaja (amk) -tutkintoihin.

Alipäällystötutkinnon asema muutoksessa

Annetut vaihtoehdot A ja B eivät kumpikaan ole selkeitä alipäällystön roolin ja tason kannalta. Niissä alipäällystö näyttää jäävän väliinputoajaksi, jonka osaamisesta, asemasta ja opetussisällöistä työryhmäraportti ei anna selvää käsitystä. Alipäällystö on keskeinen pelastustoiminnan ja

henkilöstöjohtamisen lähiesimiestaso pelastuslaitoksissa. Heidän osaamistasonsa henkilöstöjohtajana ja pelastustoiminnan johtajana tulee turvata jatkossakin. Näissä malleissa kummassakaan se ei näyttäisi toteutuvan, vaan pelastustoimen kentän tämän hetken paras teknisen osaamisen taso, alipäällystö, näyttää hukkuvan tasojen väliin. Vaihtoehto A erottelee alemman päällystön, mutta 3,5 vuotta pelastajatutkinnon päälle ei ole alipäällystölle soveltuva koulutus.

Pelastusopiston opettajat ry:n mielestä alipäällystötaso kannattaa säilyttää jatkossakin tason 5 erikoisammattitutkintona. Koulutuksen kesto on mahdollista pidentää puoleentoista vuoteen, varsinkin, kun koulutus toteutetaan nykyään monimuotoisena. Se mahdollistaisi tutkinnon laajuuden ja sisällön paremman tarkastelun kentän tarpeita vastaavaksi. Jatkossa voitaisiin suunnitella alipäällystön jatkokouluttamiseksi sopivia täydennyskoulutusmoduuleja (johtaminen, henkilöstöjohtaminen, hallinto, onnettomuuksien ehkäisy yms.), joita voisi jatkossa sisällyttää AHOT-menettelyn kautta tarvittaessa osaksi seuraavan tason päällystötutkintoa.

Palopäällystön nykyisen amk-tutkinnon kehittäminen

Palopäällystön nykyisen amk-tutkinnon taso ja laajuus ovat sopivat jatkossakin tuottamaan kentälle soveltuvaa päällystöä päällystön perustehtäviin. Vain harvassa päällystötehtävässä osaamisen kannalta katsottuna tarvitaan välttämättä YAMK-tutkintojen tasoista osaamista. Jatkokouluttautuminen on toki mahdollistettava niille, joiden tehtävät osaamistarpeiden kautta sitä vaativat, mutta päällystön perustehtäviin pystytään tuottamaan osaajia nykyiselläkin amk-tutkinnolla sen sisältöä kehittämällä.

Nykyisen amk-tutkinnon laajuus mahdollistaa jatkossakin YAMK-jatkokoulutusväylän ja on laajuudeltaan rinnastettavissa laajempiin amk-tutkintoihin (esimerkiksi insinööri-amk jne.). Tutkinnon laajuutta ei siis olisi tarvetta muuttaa. Päällystötutkinnon sisältö tulee uudistuksesta riippumatta tarkastella kriittisesti ja päivittää pelastustoimen nykyisiä ja tulevia osaamistarpeita varten.

Jatkokoulutusväylä päällystön YAMK-tutkintoon

Pelastusalan päällystön jatkokoulutusväylän mahdollistaminen YAMK-tasolle toisi verrattavuutta muiden turvallisuusorganisaatioiden päällystöön, mikä olisi jatkossa hyvä ja kannatettava asia. Pelastusalan omalle YAMK-tutkinnolle ei välttämättä saada riittävästi hakijoita, ja YAMK-koulutusta on tarjolla monessa muussakin ammattikorkeakoulussa. Parempi vaihtoehto voisi olla, että

kehitetään ja luodaan sopiva ”pelastusalan YAMK-väylä” yhteistyössä sopivien ammattikorkeakoulujen kanssa.

YAMK-tutkintojen sisällöissä on tällä hetkellä suuria eroja oppilaitoksittain jopa saman tutkintonimikkeen sisällä. Sopivilla kumppanuuksilla voisi saada räätälöityä pelastustoimeen parhaiten soveltuvan päällystön YAMK-jatkotutkinnon, hakemalla hyväksi todetut ja parhaiten soveltuvat osa-alueet eri ammattikorkeakoulujen tutkinnoista. Näistä räätälöidyistä moduuleista koostuisi sitten ”pelastusalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto”. Joka ta-pauksessa Pelastusopiston tulee olla määrittelemässä kyseisen tutkinnon sisältövaatimuksia.

Jatkotutkintoväylät YAMK-tutkinnosta eteenpäin

Pelastusalalla ei Suomessa ole tiedekorkeakoulutasoista maisteri- tai diplomi-insinöörikoulutusta. Pelastusalan kehittymiseksi ja kehittämiseksi pelastus-alalle tulee jollain aikavälillä luoda myös maisteri- tai diplomi-insinöörikoulutus ja mahdollisuus edetä lisensiaatti- ja tohtoritutkintoihin asti. Tämä edellyttää yhteistyötä soveltuvan/soveltuvien tiedekorkeakoulujen kanssa. Pelastusopiston ja pelastusalan tulee olla määrittämässä maisteri/diplomi-insinööritutkinnon sisältöjä.

Tiedekorkeakouluväylä tulee olla mahdollinen sekä ammattikorkeakoulu- että ylempään ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille.

Moduulirakenne täydennyskoulutuksissa tutkintojen välissä ja tutkintojen sisällä

Esitetty moduulirakenne tutkintojen välissä on hyvä ja täydennyskoulutuksena suoritettuja moduuleja tulee voida jatkossa sisällyttää seuraavan tason tutkintoon. Moduulit ja täydennyskoulutus tukevat jatkossa nykyistä paremmin pelastajien ja alipääällystön erikoistumista omassa tehtävässä ja omalla toiminta-alueella tarvittaviin osa-alueisiin, esimerkiksi onnettomuuksien ehkäisy, johtaminen, henkilöstöjohtaminen ja hallinto sekä vaativat pelastajan erityistehtävät. Niiden moduulirakenne ja mahdollisuus hyödyntää täydennysopinnot seuraavan tason tutkinnossa palvelevat sekä opiskelijoita että työnantajia jatkossa.

Modulaarinen rakenne niin perus- kuin lisä- ja täydennyskoulutuksessa on kannatettava. Tämä mahdollistaa laajempien kokonaisuuksien muodostamisen eri moduuleilla sekä mahdollisuuden vastata nopeasti muuttuviin koulutus- ja osaamistarpeisiin. Modulaarisuutta voitaisiin hyödyntää

myös ensihoidon-opetuksessa ja se antaisi mahdollisuuden laajentaa Pelastusopiston lisä- ja täydennyskoulutustarjontaa.

Täydennyskoulutuksen muokkaaminen moduulirakenteiseksi ja niiden hyväksilukeminen jatkotutkinnoissa edellyttää myös tutkintokoulutuksen opetussuunnitelmien muokkaamista moduuleiksi.

Täydennyskoulutusvelvoite

Raportissa esitetty täydennyskoulutusvelvoite tukee hyvin nykyistä koulutusjärjestelmää ja moduulijattelua. Pelastusopiston opettajat ry pitää tätä hyvänä ja kannatettavana kehitysjatoksena. Tässä voisi soveltaa esimerkiksi sote-organisaatioon mukailtuna nykyistä ”poliisin mallia” täydennyskoulutuksesta.

Kuopiossa 4.5.2018

Pelastusopiston opettajat ry

Jani Jämsä

puheenjohtaja

Kimmo Laurila

sihteeri

Juha-Pekka Iso-Ilomäki

varainhoitaja

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:ILLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

-

Jokin muu, mikä?

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

Väylät terveydenhuollon ammattitutkintoihin

Uudistuksen myötä pelastustoiminnan ja ensihoidon opetusta ja osaamisen tasoa tulee voida entisestään syventää ja laajentaa Pelastusopistolla. Pelastajakoulutuksen tulee jatkossakin keskittyä pelastajan perustietojen ja -taitojen opettamiseen ja tähän nykyinen koulutusjärjestelmä antaa kehittämiseksi hyvän pohjan.

Pelastajatutkintoa tulee kehittää ja laajentaa siten, että kaikki opiskelijat saavat jatkossa terveydenhuollon toisen asteen tason tutkinnon. Tämä kannattaa toteuttaa yhteistyöoppilaitoksen kanssa siten, että Pelastusopistossa opetetaan ne lisäkokonaisuudet terveydenhuollon osa-alueista, jotka nähdään opetuksen ja osaamisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi. Muut lisäkokonaisuudet opetettaisiin yhteistyöoppilaitoksessa.

Nykyinen pelastajatutkinto täyttää lainsäädännöllisesti perustason ensihoidon toteuttamiseen tarvittavan kelpoisuuden. Terveydenhuollon toimintaympäristön muuttumisen myötä pelastajalta odotetaan tulevaisuudessa laajempaa terveydenhuollon osaamista, kuten raportin kohdassa 5.1.2 mainitaan. Raportissa kohdassa 5.1.2 mainitaan pelastustoimen ensihoidon osaamisen kehittämistarpeisiin:

”Ensihoitopalvelun tehtävissä on henkilöstön osaamisen osalta selkeästi lisääntynyt tarve kyetä laajempaan hoidon tarpeen kiireellisyyden arviointiin kuin aiemmin. Läheskään aina potilaiden

osalta kyse ei ole akuutista hätätilanteesta tai tilanteesta, johon olisi löydettävissä nopeasti yksiselitteinen hoitoratkaisu. Jatkohoidon osalta on osattava myös arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon mahdollisuuksia järjestää potilaalle palvelua potilaan kotiin sen sijaan, että potilas kuljetettaisiin arviointia varten terveydenhuollon päivystyspisteeseen”.

Terveydenhuollon järjestäessä toimintojaan ensihoidon vaatimukset ovat muuttuneet raportissa kuvatulla tavalla. Tämän takia sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon, perustason ensihoitaja, liittämisen pelastajatutkintoon on välttämätöntä. Myös pelastuslaitosten halu olla tuottamassa ensihoito-palvelua asettaa vaateita ensihoito-opetuksen laajentamiseksi. Ensihoitoyksikkö, joka muodostuu hoitotason hoitajasta ja perustason hoitajasta on yleistynyt. Tämä myös lisää perustason ensihoitajan koulutusvaateita.

Terveydenhuollon perustutkinnon integrointi pelastajatutkintoon mahdollistaa palvelun tuottajalle kuin järjestämistä vastaavalla taholla mahdollisuuksia käyttää resursseja monipuolisesti ja tehokkaasti.

Raportissa on linjattu kaksi erilaista vaihtoehtoa kuinka toteuttaa kyseinen koulutus, kannattaisiko miettiä sekamallia jossa yhdistettäisiin vaihtoehdot 1-2. Ajatus yhteistyöoppilaitoksista on kannatettava, mutta edellä kuvatulla tavalla siten että huomioidaan Pelastusopistolla järkeväksi katsottavat opetus-kokonaisuudet. Näissä neuvotteluissa olisi hyvä harkita kolmi- tai jopa nelikantaa: Pelastusopisto, pelastuslaitokset, oppilaitokset ja ensihoitokeskusten edustus. Päädyttiinpä sitten vaihtoehtoon 1, 2 tai joku muu, on siinä vaiheessa kun neuvotellaan lähihoitajan tutkinnon liittamisestä osaksi pelastaja-tutkintoa, hyvä ottaa keskusteluun mukaan vähintään yhteistyöoppilaitokset ja ensihoitokeskukset. Jos/kun maakuntamalli tulee Suomeen, niin tuleva maakunnallinen tilaaja määrittelee niin pelastustoimen kuin ensihoidonkin palvelutason. Heitäkin on kuunneltava jo koulutuksen suunnitteluvaiheessa. Minkälaisiin resursseihin heillä on varaa?

Ensihoidon kannalta pahin skenaario olisi, että päädyttäisiin toteuttamaan ensihoito-opetus kokonaan yhteistyöoppilaitoksissa. Tällöin ajatus monitai-topelastajasta haudataan, luodaan pelastuslaitoksille suuri täydennyskoulu-tustarve ja pelastustoiminnan kohteena oleva yksilö (altistunut) kärsii. Opiskelijat saavuttavat muodollisen pätevyyden ensihoitoon, mutta samalla menetetään Pelastusopiston tunnustettu asema maan johtavana perustason ensihoidon koulutusyksikkönä. Asema on laajasti tunnustettu kentällä pelastuslaitoksissa ja ensihoitokeskuksissa sekä muissa ensihoidon oppilaitoksissa. Pelastusopistolla on ylivoimaiset käytettävissä olevat resurssit (henkilöstö, kalusto, harjoitusalue, pienryhmäopetus) kaikkiin muihin ensihoito-opetusta antaviin oppilaitoksiin nähden. Tämä on mahdollistanut laadukkaan tiiviin ensihoitojakson totuttamisen, jota on syytä kehittää ja laajentaa.

Ensihoidon perustason tutkinnon lisäksi on jatkossa varmistettava koulutus-uudistuksessa myös laajennetun pelastajatutkinnon käyneiden jatkokoulutusväylä ensihoitaja (amk) -tutkintoihin.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

Väylät terveydenhuollon ammattitukintoihin

Uudistuksen myötä pelastustoiminnan ja ensihoidon opetusta ja osaamisen tasoa tulee voida entisestään syventää ja laajentaa Pelastusopistolla. Pelas-tajakoulutuksen tulee jatkossakin keskittyä pelastajan perustietojen ja -taitojen opettamiseen ja tähän nykyinen koulutusjärjestelmä antaa kehittä-miselle hyvän pohjan.

Pelastajatutkintoa tulee kehittää ja laajentaa siten, että kaikki opiskelijat saa-vat jatkossa terveydenhuollon toisen asteen tason tutkinnon. Tämä kannat-taa toteuttaa yhteistyöoppilaitoksen kanssa siten, että Pelastusopistossa opetetaan ne lisäkokonaisuudet terveydenhuollon osa-alueista, jotka näh-dään opetuksen ja osaamisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi. Muut lisäko-konaisuudet opetettaisiin yhteistyöoppilaitoksessa.

Nykyinen pelastajatutkinto täyttää lainsäädännöllisesti perustason ensihoi-don toteuttamiseen tarvittavan kelpoisuuden. Terveydenhuollon toimin-taympäristön muuttumisen myötä pelastajalta odotetaan tulevaisuudessa laajempaa terveydenhuollon osaamista, kuten raportin kohdassa 5.1.2 maini-taan. Raportissa kohdassa 5.1.2 mainitaan pelastustoimen ensihoidon osaa-misen kehittämistarpeisiin:

”Ensihoitopalvelun tehtävissä on henkilöstön osaamisen osalta selkeästi lisää-tyntynyt tarve kyetä laajempaan hoidon tarpeen kiireellisyyden arviointiin kuin aiemmin. Läheskään aina potilaiden osalta kyse ei ole akuutista hätätilanteesta tai tilanteesta, johon olisi löydettävissä nopeasti yksiselitteinen hoitoratkaisu. Jatkohoidon osalta on osattava myös arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon mahdollisuuksia järjestää potilaalle palvelua potilaan kotiin sen sijaan, että poti-las kuljetettaisiin arviointia varten terveydenhuollon päivistyspisteeseen”.

Terveydenhuollon järjestäessä toimintojaan ensihoidon vaatimukset ovat muuttuneet raportissa kuvatulla tavalla. Tämän takia sosiaali- ja terveystoi-men perustutkinnon, perustason ensihoitaja, liittäminen pelastajatutkintoon on välttämätöntä. Myös pelastuslaitosten halu olla tuottamassa ensihoito-palvelua asettaa vaateita ensihoito-opetuksen laajentamiseksi. Ensihoito-oyk-sikkö, joka muodostuu hoitotason hoitajasta ja perustason hoitajasta on yleistynyt. Tämä myös lisää perustason ensihoitajan koulutusvaateita.

Terveydenhuollon perustutkinnon integrointi pelastajatutkintoon mahdol-listaa palvelun tuottajalle kuin järjestämisvastuussa olevalle taholle mahdolli-suuksia käyttää resursseja monipuolisesti ja tehokkaasti.

Raportissa on linjattu kaksi erilaista vaihtoehtoa kuinka toteuttaa kyseinen koulutus, kannattaisiko mieltä sekamallia jossa yhdistettäisiin vaihtoehdot 1-2. Ajatus yhteistyöoppilaitoksista on kannatettava, mutta edellä kuvatulla ta-valla siten että huomioidaan Pelastusopistolla järkeväksi katsottavat opetus-kokonaisuudet. Näissä neuvotteluissa olisi hyvä harkita kolmi- tai jopa neli-kantaa: Pelastusopisto, pelastuslaitokset, oppilaitokset ja ensihoitokeskus-ten edustus. Päädyttiinpä

sitten vaihtoehtoon 1, 2 tai joku muu, on siinä vaiheessa kun neuvotellaan lähihoitajan tutkinnon liittämistä osaksi pelastaja-tutkintoa, hyvä ottaa keskusteluun mukaan vähintään yhteistyöoppilaitokset ja ensihoitokeskukset. Jos/kun maakuntamalli tulee Suomeen, niin tuleva maakunnallinen tilaaja määrittelee niin pelastustoimen kuin ensihoidonkin palvelutason. Heitäkin on kuunneltava jo koulutuksen suunnitteluvaiheessa. Minkälaisiin resursseihin heillä on varaa?

Ensihoidon kannalta pahin skenaario olisi, että päädyttäisiin toteuttamaan ensihoito-opetus kokonaan yhteistyöoppilaitoksissa. Tällöin ajatus monitai-topelastajasta haudataan, luodaan pelastuslaitoksille suuri täydennyskoulu-tustarve ja pelastustoiminnan kohteena oleva yksilö (altistunut) kärsii. Opis-kelijat saavuttavat muodollisen pätevyyden ensihoitoon, mutta samalla menetetään Pelastusopiston tunnustettu asema maan johtavana perustason ensihoidon koulutusyksikkönä. Asema on laajasti tunnustettu kentällä pelastuslaitoksissa ja ensihoitokeskuksissa sekä muissa ensihoidon oppilaitoksissa. Pelastusopistolla on yliveritaiset käytettävissä olevat resurssit (henkilöstö, ka-lusto, harjoitusalue, pienryhmäopetus) kaikkiin muihin ensihoito-opetusta antaviin oppilaitoksiin nähden. Tämä on mahdollistanut laadukkaan tiiviin ensihoitojakson totuttamisen, jota on syytä kehittää ja laajentaa.

Ensihoidon perustason tutkinnon lisäksi on jatkossa varmistettava koulutus-uudistuksessa myös laajennetun pelastajatutkinnon käyneiden jatkokoulu-tusväylä ensihoitaja (amk) -tutkintoihin.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

Alipäällystötutkinnon asema muutoksessa

Annetut vaihtoehdot A ja B eivät kumpikaan ole selkeitä alipäällystön roolin ja tason kannalta. Niissä alipäällystö näyttää jäävän väliinputoajaksi, jonka osaamisesta, asemasta ja opetussisällöistä työryhmäraportti ei anna selvää käsitystä. Alipäällystö on keskeinen pelastustoiminnan ja henkilöstöjohtamisen lähiesimiestaso pelastuslaitoksissa. Heidän osaamistasonsa henkilöstöjohtajana ja pelastustoiminnan johtajana tulee turvata jatkossakin. Näissä malleissa kummassakaan se ei näyttäisi toteutuvan, vaan pelastustoimen kentän tämän hetken paras teknisen osaamisen taso, alipäällystö, näyttää hukkuvan tasojen väliin. Vaihtoehto A erottelee alemman päällystön, mutta 3,5 vuotta pelastajatutkinnon päälle ei ole alipäällystölle soveltuva koulutus.

Pelastusopiston opettajat ry:n mielestä alipäällystötaso kannattaa säilyttää jatkossakin tason 5 erikoisammattitutkintona. Koulutuksen kesto on mahdollista pidentää puoleentoista vuoteen, varsinkin, kun koulutus toteutetaan nykyään monimuotoisena. Se mahdollistaisi tutkinnon laajuuden ja sisällön paremman tarkastelun kentän tarpeita vastaavaksi. Jatkossa voitaisiin suunnitella alipäällystön jatkokouluttamiseksi sopivia täydennyskoulutusmoduuleja (johtaminen, henkilöstöjohtaminen, hallinto, onnettomuuksien ehkäisy yms.), joita voisi jatkossa sisällyttää AHOT-menettelyn kautta tarvittaessa osaksi seuraavan tason päällystötutkintoa.

Palopäällystön nykyisen amk-tutkinnon kehittäminen

Palopäällystön nykyisen amk-tutkinnon taso ja laajuus ovat sopivat jatkossakin tuottamaan kentälle soveltuvaa päällystöä päällystön perustehtäviin. Vain harvassa päällystötehtävässä osaamisen kannalta katsottuna tarvitaan välttämättä YAMK-tutkintojen tasoista osaamista. Jatkokouluttautuminen on toki mahdollistettava niille, joiden tehtävät osaamistarpeiden kautta sitä vaativat, mutta päällystön perustehtäviin pystytään tuottamaan osaajia nykyiselläänkin amk-tutkinnolla sen sisältöä kehittämällä.

Nykyisen amk-tutkinnon laajuus mahdollistaa jatkossakin YAMK-jatkokoulutusväylän ja on laajuudeltaan rinnastettavissa laajempiin amk-tutkintoihin (esimerkiksi insinööri-amk jne.). Tutkinnon laajuutta ei siis olisi tarvetta muuttaa. Päällystötutkinnon sisältö tulee uudistuksesta riippumatta tarkastella kriittisesti ja päivittää pelastustoimen nykyisiä ja tulevia osaamistarpeita varten.

Jatkokoulutusväylä päällystön YAMK-tutkintoon

Pelastusalan päällystön jatkokoulutusväylän mahdollistaminen YAMK-tasolle toisi verrattavuutta muiden turvallisuusorganisaatioiden päällystöön, mikä olisi jatkossa hyvä ja kannatettava asia. Pelastusalan omalle YAMK-tutkinnolle ei välttämättä saada riittävästi hakijoita, ja YAMK-koulutusta on tarjolla monessa muussakin ammattikorkeakoulussa. Parempi vaihtoehto voisi olla, että kehitetään ja luodaan sopiva ”pelastusalan YAMK-väylä” yhteistyössä sopivien ammattikorkeakoulujen kanssa.

YAMK-tutkintojen sisällöissä on tällä hetkellä suuria eroja oppilaitoksittain jo-pa saman tutkintonimikkeen sisällä. Sopivilla kumppanuuksilla voisi saada räätälöityä pelastustoimeen parhaiten soveltuvan päällystön YAMK-jatkotutkinnon, hakemalla hyväksi todetut ja parhaiten soveltuvat osa-alueet eri ammattikorkeakoulujen tutkinnoista. Näistä räätälöidyistä moduuleista koostuisi sitten ”pelastusalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto”. Joka ta-pauksessa Pelastusopiston tulee olla määrittelemässä kyseisen tutkinnon sisältövaatimuksia.

Jatkotutkintoväylät YAMK-tutkinnosta eteenpäin

Pelastusalalla ei Suomessa ole tiedekorkeakoulutasoista maisteri- tai diplomi-insinöörikoulutusta. Pelastusalan kehittämiseksi ja kehittämiseksi pelastus-alalle tulee jollain aikavälillä luoda myös maisteri- tai diplomi-insinöörikoulutus ja mahdollisuus edetä lisensiaatti- ja tohtoritutkintoihin as-ti. Tämä edellyttää yhteistyötä soveltuvan/soveltuvien tiedekorkeakoulujen kanssa. Pelastusopiston ja pelastusalan tulee olla määrittämässä maisteri-/diplomi-insinööritutkinnon sisältöjä.

Tiedekorkeakouluväylä tulee olla mahdollinen sekä ammattikorkeakoulu- et-tä ylempään ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille.

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISSUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

Nykyisen tutkintorakenteen säilyttäminen ja kehittäminen

Pelastusalan koulutuksen kehittämisen pitää lähteä toimintaympäristön vaatimuksista ja osaamistarpeista. Raportissa on ansiokkaasti otettu huomioon niin pelastustoiminnan kuin

ensihoidon kasvaneet vaatimukset ja tulevaisuuden muutospaineet. Raportin alussa tuodaan hyvin esille kuinka toimintaympäristö muuttuu, monimuotoistuu ja teknistyy. Tämä muuttaa väkisinkin niitä osaamistarpeita, joita tulevaisuuden pelastajalla tulee olla.

Haasteeksi muodostuu opiskelijavalinta ja opiskelija-aineiden kohtaaminen vaatimuksiin. Tulevalla opiskelijalla pitäisi olla yhtä aikaa hyvä fyysinen kunto, lahjakkuutta tekniseen osaamiseen, hyvät vuorovaikutustaidot, digiosaamis- ja kädentaitoja, kielitaitoa sekä ryhmätyötaitoja. Lisäksi pitäisi pystyä löytämään motivaatiota hakeutua opiskelemaan joko vaihtoehdon A (taso 4) tai B (taso 6) mukaiseen koulutukseen. Kumpaankaan vaihtoehtoon ei välttämättä löydy riittävästi kvykkäitä hakijoita. Poliisiammattikorkeakoulu uusi hiljattain poliisin tutkinnot. Poliisin perustutkinto muutettiin amk-tutkinnoksi. Vasta muutaman vuoden päästä nähdään, mikä on muutoksen pitkäaikaisvaikutus hakijoiden määrään ja laatuun - ensimmäiset uutiset ovat huolta herättäviä.

Pelastusopiston opettajat ry katsoo, että parhaimpaan lopputulokseen voitaisiin päästä nykyisen tutkintorakenteen pohjalta, tutkintojen laajuuksia ja sisältöjä kehittämällä. Säilytettäisiin nykyisten tutkintojen edut: melko lyhyet koulutusajat, opintososiaaliset edut ja selkeä profiloituminen tutkintotasoihin. Tutkintojen sisältöjä kehitettäisiin ja tutkintojen laajuuksia tarvittaessa muutettaisiin vastaamaan tulevaisuuden toimintaympäristön osaamistarpeita ja vaatimuksia.

Alipäällystötutkinnon asema muutoksessa

Annetut vaihtoehdot A ja B eivät kumpikaan ole selkeitä alipäällystön roolin ja tason kannalta. Niissä alipäällystö näyttää jäävän väliinputoajaksi, jonka osaamisesta, asemasta ja opetussisällöistä työryhmäraportti ei anna selvää käsitystä. Alipäällystö on keskeinen pelastustoiminnan ja henkilöstöjohtamisen lähiesimiestason pelastuslaitoksissa. Heidän osaamistasonsa henkilöstöjohtajana ja pelastustoiminnan johtajana tulee turvata jatkossakin. Näissä malleissa kummassakaan se ei näyttäisi toteutuvan, vaan pelastustoimen kentän tämän hetken paras teknisen osaamisen taso, alipäällystö, näyttää hukkuvan tasojen väliin. Vaihtoehto A erottelee alemman päällystön, mutta 3,5 vuotta pelastajatutkinnon päälle ei ole alipäällystölle soveltuva koulutus.

Pelastusopiston opettajat ry:n mielestä alipäällystötaso kannattaa säilyttää jatkossakin tason 5 erikoisammattitutkintona. Koulutuksen kesto on mahdollista pidentää puoleentoista vuoteen, varsinkin, kun koulutus toteutetaan nykyään monimuotoisena. Se mahdollistaisi tutkinnon laajuuden ja sisällön paremman tarkastelun kentän tarpeita vastaavaksi. Jatkossa voitaisiin suunnitella alipäällystön jatkokouluttamiseksi sopivia täydennyskoulutusmoduuleja (johtaminen, henkilöstöjohtaminen, hallinto, onnettomuuksien ehkäisy yms.), joita voisi jatkossa sisällyttää AHOT-menettelyn kautta tarvittaessa osaksi seuraavan tason päällystötutkintoa.

Palopäällystön nykyisen amk-tutkinnon kehittäminen

Palopäällystön nykyisen amk-tutkinnon taso ja laajuus ovat sopivat jatkossa-kin tuottamaan kentälle soveltuvaa päällystää päällystön perustehtäviin. Vain harvassa päällystätehtävässä osaamisen kannalta katsottuna tarvitaan välttämättä YAMK-tutkintojen tasoista osaamista. Jatkokouluttautuminen on to-ki mahdollistettava niille, joiden tehtävät osaamistarpeiden kautta sitä vaati-vat, mutta päällystön perustehtäviin pystytään tuottamaan osaajia nykyisel-läkin amk-tutkinnolla sen sisältöä kehittämällä.

Nykyisen amk-tutkinnon laajuus mahdollistaa jatkossakin YAMK-jatkokoulutusväylän ja on laajuudeltaan rinnastettavissa laajempiin amk-tutkintoihin (esimerkiksi insinööri-amk jne.). Tutkinnon laajuutta ei siis olisi tarvetta muuttaa. Päällystötutkinnon sisältö tulee uudistuksesta riippumatta tarkastella kriittisesti ja päivittää pelastustoimen nykyisiä ja tulevia osaamis-tarpeita varten.

Jatkokoulutusväylä päällystön YAMK-tutkintoon

Pelastusalan päällystön jatkokoulutusväylän mahdollistaminen YAMK-tasolle toisi verrattavuutta muiden turvallisuusorganisaatioiden päällystöön, mikä olisi jatkossa hyvä ja kannatettava asia. Pelastusalan omalle YAMK-tutkinnolle ei välttämättä saada riittävästi hakijoita, ja YAMK-koulutusta on tarjolla monessa muussakin ammattikorkeakoulussa. Parempi vaihtoehto voisi olla, että kehitetään ja luodaan sopiva ”pelastusalan YAMK-väylä” yh-teistyössä sopivien ammattikorkeakoulujen kanssa.

YAMK-tutkintojen sisällöissä on tällä hetkellä suuria eroja oppilaitoksittain jo-pa saman tutkintonimikkeen sisällä. Sopivilla kumppanuuksilla voisi saada räätälöityä pelastustoimeen parhaiten soveltuvan päällystön YAMK-jatkotutkinnon, hakemalla hyväksi todetut ja parhaiten soveltuvat osa-alueet eri ammattikorkeakoulujen tutkinnoista. Näistä räätälöidyistä moduuleista koostuisi sitten ”pelastusalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto”. Joka ta-pauksessa Pelastusopiston tulee olla määrittelemässä kyseisen tutkinnon si-sältövaatimuksia.

Jatkotutkintoväylät YAMK-tutkinnosta eteenpäin

Pelastusalalla ei Suomessa ole tiedekorkeakoulutasoista maisteri- tai diplomi-insinöörikoulutusta. Pelastusalan kehittämiseksi ja kehittämiseksi pelastus-alalle tulee jollain aikavälillä luoda myös maisteri- tai diplomi-insinöörikoulutus ja mahdollisuus edetä lisensiaatti- ja tohtoritutkintoihin as-ti. Tämä edellyttää yhteistyötä soveltuvan/soveltuvien tiedekorkeakoulujen kanssa. Pelastusopiston ja pelastusalan tulee olla määrittämässä maisteri/diplomi-insinööritutkinnon sisältöjä.

Tiedekorkeakouluväylä tulee olla mahdollinen sekä ammattikorkeakoulu- et-tä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille.

Moduulirakenne täydennyskoulutuksissa tutkintojen välissä ja tutkintojen sisällä

Esitetty moduulirakenne tutkintojen välissä on hyvä ja täydennyskoulutusk-sena suoritettuja moduuleja tulee voida jatkossa sisällyttää seuraavan tason tutkintoon. Moduulit ja täydennyskoulutus tukevat jatkossa nykyistä pa-remmin pelastajien ja alipäällystön erikoistumista omassa tehtävässä ja omal-la toiminta-alueella tarvittaviin osa-alueisiin, esimerkiksi onnettomuuksien ehkäisy, johtaminen, henkilöstöjohtaminen ja hallinto sekä vaativat pelasta-jan erityistehtävät. Niiden moduulirakenne ja mahdollisuus hyödyntää täy-dennysopinnot seuraavan tason tutkinnossa palvelevat sekä opiskelijoita et-tä työnantajia jatkossa.

Modulaarinen rakenne niin perus- kuin lisä- ja täydennyskoulutuksessa on kannatettava. Tämä mahdollistaa laajempien kokonaisuuksien muodostami-sen eri moduuleilla sekä mahdollisuuden vastata nopeasti muuttuviin koulu-tus- ja osaamistarpeisiin. Modulaarisuutta voitaisiin hyödyntää myös ensihoi-to-opetuksessa ja se antaisi mahdollisuuden laajentaa Pelastusopiston lisä- ja täydennyskoulutustarjontaa.

Täydennyskoulutuksen muokkaaminen moduulirakenteiseksi ja niiden hy-väksilukeminen jatkotutkinnoissa edellyttää myös tutkintokoulutuksen ope-tussuunnitelmien muokkaamista moduuleiksi.

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

Täydennyskoulutusvelvoite

Raportissa esitetty täydennyskoulutusvelvoite tukee hyvin nykyistä koulu-tusjärjestelmää ja moduulijattelua. Pelastusopiston opettajat ry pitää tätä hyvänä ja kannatettavana kehitysjatoksena. Tässä voisi soveltaa esimerkiksi sote-organisaatioon mukailtuna nykyistä ”poliisin mallia” täydennyskoulutuksesta.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

Moduulirakenne täydennyskoulutuksissa tutkintojen välissä ja tutkintojen sisällä

Esitetty moduulirakenne tutkintojen välissä on hyvä ja täydennyskoulutuksesta suoritettuja moduuleja tulee voida jatkossa sisällyttää seuraavan tason tutkintoon. Moduulit ja täydennyskoulutus tukevat jatkossa nykyistä paremmin pelastajien ja alipäällystön erikoistumista omassa tehtävässä ja omalla toiminta-alueella tarvittaviin osa-alueisiin, esimerkiksi onnettomuuksien ehkäisy, johtaminen, henkilöstöjohtaminen ja hallinto sekä vaativat pelastajan erityistehtävät. Niiden moduulirakenne ja mahdollisuus hyödyntää täydennysopinnot seuraavan tason tutkinnossa palvelevat sekä opiskelijoita että työnantajia jatkossa.

Modulaarinen rakenne niin perus- kuin lisä- ja täydennyskoulutuksessa on kannatettava. Tämä mahdollistaa laajempien kokonaisuuksien muodostamisen eri moduuleilla sekä mahdollisuuden vastata nopeasti muuttuviin koulu-tus- ja osaamistarpeisiin. Modulaarisuutta voitaisiin hyödyntää myös ensihoito-opetuksessa ja se antaisi mahdollisuuden laajentaa Pelastusopiston lisä- ja täydennyskoulutustarjontaa.

Täydennyskoulutuksen muokkaaminen moduulirakenteiseksi ja niiden hy-väksilukeminen jatkotutkinnoissa edellyttää myös tutkintokoulutuksen ope-tussuunnitelmien muokkaamista moduuleiksi.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

HUOM! PELASTUSOPISTON OPETTAJAT RY ON TOIMITTANUT SM:LLE MYÖS ERILLISEN KOKONAISEN LAUSUNNON, JOSTA KOKONAISUUS SELVIÄÄ PAREMMIN. KS. ERILLINEN LAUSUNTOMME.

Pelastusopiston opettajat ry LAUSUNTO
Hulkontie 83
70820 KUOPIO 4.5.2018

Sisäministeriö
Pelastusosasto
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö: SMDno2017-146

PELASTUSALAN KOULUTUKSEN KEHITTÄMISHANKKEEN TYÖRYHMÄRAPORTTI, SM:N JULKAISU
8/2018

Pelastusopiston opettajat ry on OAJ:n alainen Pelastusopiston opetushenkilöstön paikallinen ammattiyhdistys. Jäseniämme on 45 henkilöä, enemmistö Pelastusopiston opetushenkilöstöstä.

Kiitämme sisäministeriötä mahdollisuudesta antaa lausuntomme työryhmän ra-porttiin pelastusalan koulutusuudistuksesta.

Perehdyttyään lausunnolla olleeseen raporttiin Pelastusopiston opettajat ry lausuu asiasta seuraavaa:

Tarvittavat lisäselvitykset ennen päätösten tekoa

Lausuntopyynnössä on pyydetty ottamaan kantaa vain tutkintokoulutusjär-jestelmään esitettyihin vaihtoehtoihin A ja B sekä annettu kaksi vaihtoehtoa miten toteutetaan sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen. Pelastusopiston opettajat ry antaa työryhmän raportista lausuntopalvelu.fi-palvelun mukaisen lausunnon lisäksi vapaamuo-toisen lausunnon, koska katsoo, että työryhmän raportti on suppea eikä tar-kastele riittävän laajasti sitä, mitä esitetyt vaihtoehdot tarkoittavat koulutuk-sen kannalta käytännön tasolla. Raportti herättää enemmän kysymyksiä kuin antaa vastauksia. Siksi olisikin tarpeellista tehdä esitetyistä ja muistakin vaih-toehdoista lisäselvityksiä verrattuna nykytilanteeseen.

Lisäselvityksiä tarvitaan ennen lopullisten päätösten tekemistä ainakin:

- muutosten vaikutuksista pelastuslaitosten osaamistarpeisiin
- muutosten vaikutuksista hakijamääriin eri tutkinnoissa
- opiskelija-aineksen muuttumiseen tutkintorakenteen muutoksen myötä
- muutosten vaikutuksista tutkintojen rahoitusjärjestelyihin
- muutosten vaikutuksista opiskelijoiden opintososiaaliin etuihin
- jatkotutkintoväylistä YAMK-tasolta eteenpäin.

Uusista vaihtoehtoisista koulutusjärjestelmistä tulisi selvittää riittävän laajalla tutkimushankkeella, miten koulutusjärjestelmän muutokset vaikuttavat ha-kija-ainekseen, hakijoiden määriin, koulutettujen osaamiseen ja osaamispro-fiiliin uusien koulutusmuotojen jälkeen. Viekö amk-tutkinto pelastajilta kä-den taitoja, fyysisen toimintakyvyn ja muuttuuko hakija-aines muutenkin? Miten käy alipäällystötasolle esitetyissä uusissa koulutusvaihtoehtoissa? Ali-päällystö on tällä hetkellä se ”rautaisin osaajataso” pelastustoimessa, osaa parhaiten tekniset taidot ja taktiset ratkaisut. Nykyinen koulutusjärjestelmä on toimiva ja palvelee työelämän tarpeita nyt. Jatkossa sitä pitää totta kai ke-hittää, mutta tarvitaanko osaamisen kannalta pelastajille välttämättä amk-taso; tärkeimpiä ovat kuitenkin osaamistarpeet ja koulutuksen sisältö. Nykyi-nen koulutusjärjestelmä mahdollistaa

myös opintososiaalisten etuuksien säilyttämisen, mikä on tulevaisuudessa ikäryhmien pienenytessä yksi lisäetu hakijoista kilpailtaessa.

Nykyisen tutkintorakenteen säilyttäminen ja kehittäminen

Pelastusalan koulutuksen kehittämisen pitää lähteä toimintaympäristön vaatimuksista ja osaamistarpeista. Raportissa on ansiokkaasti otettu huomioon niin pelastustoiminnan kuin ensihoidon kasvaneet vaatimukset ja tulevaisuuden muutospainet. Raportin alussa tuodaan hyvin esille kuinka toimintaympäristö muuttuu, monimuotoistuu ja teknistyy. Tämä muuttaa väkisinikin niitä osaamistarpeita, joita tulevaisuuden pelastajalla tulee olla.

Haasteeksi muodostuu opiskelijavalinta ja opiskelija-aineksen kohtaaminen vaatimuksiin. Tulevalla opiskelijalla pitäisi olla yhtä aikaa hyvä fyysinen kunto, lahjakkuutta tekniseen osaamiseen, hyvät vuorovaikutustaidot, digiosaamista, kädentaitoja, kielitaitoa sekä ryhmätyötaitoja. Lisäksi pitäisi pystyä löytämään motivaatiota hakeutua opiskelemaan joko vaihtoehdon A (taso 4) tai B (taso 6) mukaiseen koulutukseen. Kumpaankaan vaihtoehtoon ei välttämättä löydy riittävästi kyvykkäitä hakijoita. Poliisiammattikorkeakoulu uusi hiljattain poliisin tutkinnot. Poliisin perustutkinto muutettiin amk-tutkinnoksi. Vastavastoin muutaman vuoden päästä nähdään, mikä on muutoksen pitkäaikaisvaikutus hakijoiden määrään ja laatuun - ensimmäiset uutiset ovat huolta herättäviä.

Pelastusopiston opettajat ry katsoo, että parhaimpaan lopputulokseen voitaisiin päästä nykyisen tutkintorakenteen pohjalta, tutkintojen laajuuksia ja sisältöjä kehittämällä. Säilytettäisiin nykyisten tutkintojen edut: melko lyhyet koulutusajat, opintososiaaliset edut ja selkeä profiloituminen tutkintotasoihin. Tutkintojen sisältöjä kehitettäisiin ja tutkintojen laajuuksia tarvittaessa muutettaisiin vastaamaan tulevaisuuden toimintaympäristön osaamistarpeita ja vaatimuksia.

Pelastajatutkinnon muutos amk-tutkinnoksi

Työpajat ja kuvaus pelastustoimen toimintaympäristön muutoksesta osoittavat koulutuksen muuttamisen ja lisäämisen tarpeen kaikissa tutkinnoissa. Pelastajatutkinnon laajuuden lisääminen sekä myös muiden tutkintojen sisällöllinen tarkistaminen on selkeästi tunnistettu.

Vaihtoehto A olisi kaikkein helpoin vaihtoehto järjestää ja se toisi vähiten muutoksia mm. opettajakunnan mahdollisen jatkokoulutautumisen suhteen. Jos pelastajatutkinnosta tehtäisiin amk-tutkinto, sillä voisi olla vaikutusta myös pelastajatutkinnossa nykyisiin opettaviin opettajiin.

Nykyinen opetuksen taso on kuitenkin erinomainen viimeisimpien tehtyjen tutkimusten valossa. Vaihtoehto B:ssä tulisi joka tapauksessa mahdollistaa nykyisten opettajien jatkaminen opetustoiminnassa riittävän pitkällä siirtymäajalla tai muutoin.

Palomies on aina ollut ennen kaikkea kädentaitoammatti. Tämä ei lähitulevaisuudessa muutu, vaikka työnteon tavat ja vaatimukset muuttuvatkin. Mikäli pelastajatutkinto muuttuisi amk-tutkinnoksi, voisi se muuttaa alalle hakeutuvaa opiskelija-ainesta suuntaan, josta ei pelastustoiminnassa ole etua. Nykyinen tutkintorakenne säilyttämällä tulevaisuuden palomiesammattin vaatimuksiin voitaisiin reagoida tutkinnon laajuutta ja sisältöä kehittämällä.

Pelastajatutkinnon nostaminen amk-tasolle on haastavampaa. Vain statusarvoja ajatellen sillä saataisiin tulevaisuudessa tutkinnon arvostus sille tasolle mille se kuuluu ja oltaisiin vertailukelpoisia sote- ja poliisiorganisaatioiden kanssa. Tutkinnon kehittämisen täytyy kuitenkin lähteä osaamisen ja sisältöjen kehittämisen tarpeista, ei statusarvoista.

Väylät terveydenhuollon ammattitutkintoihin

Uudistuksen myötä pelastustoiminnan ja ensihoidon opetusta ja osaamisen tasoa tulee voida entisestään syventää ja laajentaa Pelastusopistolla. Pelastajakoulutuksen tulee jatkossakin keskittyä pelastajan perustietojen ja -taitojen opettamiseen ja tähän nykyinen koulutusjärjestelmä antaa kehittämislle hyvän pohjan.

Pelastajatutkintoa tulee kehittää ja laajentaa siten, että kaikki opiskelijat saavat jatkossa terveydenhuollon toisen asteen tason tutkinnon. Tämä kannattaa toteuttaa yhteistyöoppilaitoksen kanssa siten, että Pelastusopistossa opetetaan ne lisäkokonaisuudet terveydenhuollon osa-alueista, jotka nähdään opetuksen ja osaamisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi. Muut lisäkokonaisuudet opetettaisiin yhteistyöoppilaitoksessa.

Nykyinen pelastajatutkinto täyttää lainsäädännöllisesti perustason ensihoidon toteuttamiseen tarvittavan kelpoisuuden. Terveydenhuollon toimintaympäristön muuttumisen myötä pelastajalta odotetaan tulevaisuudessa laajempaa terveydenhuollon osaamista, kuten raportin kohdassa 5.1.2 mainitaan. Raportissa kohdassa 5.1.2 mainitaan pelastustoimen ensihoidon osaamisen kehittämistarpeisiin:

”Ensihoitopalvelun tehtävissä on henkilöstön osaamisen osalta selkeästi lisääntynyt tarve kyetä laajempaan hoidon tarpeen kiireellisyysarviointiin kuin aiemmin. Läheskään aina potilaiden osalta kyse ei ole akuutista hätätilanteesta tai tilanteesta, johon olisi löydettävissä nopeasti

yksiselitteinen hoitoratkaisu. Jatkohoidon osalta on osattava myös arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon mahdollisuuksia järjestää potilaalle palvelua potilaan kotiin sen sijaan, että potilas kuljetettaisiin arviointia varten terveydenhuollon päivystyspisteeseen”.

Terveydenhuollon järjestäessä toimintojaan ensihoidon vaatimukset ovat muuttuneet raportissa kuvatulla tavalla. Tämän takia sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon, perustason ensihoitaja, liittäminen pelastajatutkintoon on välttämätöntä. Myös pelastuslaitosten halu olla tuottamassa ensihoito-palvelua asettaa vaateita ensihoito-opetuksen laajentamiseksi. Ensihoitoyksikkö, joka muodostuu hoitotason hoitajasta ja perustason hoitajasta on yleistynyt. Tämä myös lisää perustason ensihoitajan koulutusvaateita.

Terveydenhuollon perustutkinnon intergrointi pelastajatutkintoon mahdollistaa palvelun tuottajalle kuin järjestämisvastuussa olevalle taholle mahdollisuuksia käyttää resursseja monipuolisesti ja tehokkaasti.

Raportissa on linjattu kaksi erilaista vaihtoehtoa kuinka toteuttaa kyseinen koulutus, kannattaisiko mieltä sekamallia jossa yhdistettäisiin vaihtoehdot 1-2. Ajatus yhteistyöoppilaitoksista on kannatettava, mutta edellä kuvatulla tavalla siten että huomioidaan Pelastusopistolla järkeväksi katsottavat opetus-kokonaisuudet. Näissä neuvotteluissa olisi hyvä harkita kolmi- tai jopa nelikantaa: Pelastusopisto, pelastuslaitokset, oppilaitokset ja ensihoitokeskusten edustus. Päädyttiinpä sitten vaihtoehtoon 1, 2 tai joku muu, on siinä vaiheessa kun neuvotellaan lähihoitajan tutkinnon liittämistä osaksi pelastaja-tutkintoa, hyvä ottaa keskusteluun mukaan vähintään yhteistyöoppilaitokset ja ensihoitokeskukset. Jos/kun maakuntamalli tulee Suomeen, niin tuleva maakunnallinen tilaaja määrittelee niin pelastustoimen kuin ensihoidonkin palvelutason. Heitäkin on kuunneltava jo koulutuksen suunnitteluvaiheessa. Minkälaisiin resursseihin heillä on varaa?

Ensihoidon kannalta pahin skenaario olisi, että päädyttäisiin toteuttamaan ensihoito-opetus kokonaan yhteistyöoppilaitoksissa. Tällöin ajatus monitai-topelastajasta haudataan, luodaan pelastuslaitoksille suuri täydennyskoulutustarve ja pelastustoiminnan kohteena oleva yksilö (altistunut) kärsii. Opiskelijat saavuttavat muodollisen pätevyyden ensihoitoon, mutta samalla menetetään Pelastusopiston tunnustettu asema maan johtavana perustason ensihoidon koulutusyksikkönä. Asema on laajasti tunnustettu kentällä pelastuslaitoksissa ja ensihoitokeskuksissa sekä muissa ensihoidon oppilaitoksissa. Pelastusopistolla on ylivoimaiset käytettävissä olevat resurssit (henkilöstö, kalusto, harjoitusalue, pienryhmäopetus) kaikkiin muihin ensihoito-opetusta antaviin oppilaitoksiin nähden. Tämä on mahdollistanut laadukkaan tiiviin ensihoitojakson totuttamisen, jota on syytä kehittää ja laajentaa.

Ensihoidon perustason tutkinnon lisäksi on jatkossa varmistettava koulutus-uudistuksessa myös laajennetun pelastajatutkinnon käyneiden jatkokoulutusväylä ensihoitaja (amk) -tutkintoihin.

Alipäällystötutkinnon asema muutoksessa

Annetut vaihtoehdot A ja B eivät kumpikaan ole selkeitä alipäällystön roolin ja tason kannalta. Niissä alipäällystö näyttää jäävän väliinpuotoajaksi, jonka osaamisesta, asemasta ja opetussisällöistä työryhmäraportti ei anna selvää käsitystä. Alipäällystö on keskeinen pelastustoiminnan ja henkilöstöjohtamisen lähiesimiestaso pelastuslaitoksissa. Heidän osaamistasonsa henkilöstöjohtajana ja pelastustoiminnan johtajana tulee turvata jatkossakin. Näissä malleissa kummassakaan se ei näyttäisi toteutuvan, vaan pelastustoimen kentän tämän hetken paras teknisen osaamisen taso, alipäällystö, näyttää hukkuvan tasojen väliin. Vaihtoehto A erottelee alemman päällystön, mutta 3,5 vuotta pelastajatutkinnon päälle ei ole alipäällystölle soveltuva koulutus.

Pelastusopiston opettajat ry:n mielestä alipäällystötaso kannattaa säilyttää jatkossakin tason 5 erikoisammattitutkintona. Koulutuksen kesto on mahdollista pidentää puoleentoista vuoteen, varsinkin, kun koulutus toteutetaan nykyään monimuotoisena. Se mahdollistaisi tutkinnon laajuuden ja sisällön paremman tarkastelun kentän tarpeita vastaavaksi. Jatkossa voitaisiin suunnitella alipäällystön jatkokouluttamiseksi sopivia täydennyskoulutusmoduuleja (johtaminen, henkilöstöjohtaminen, hallinto, onnettomuuksien ehkäisy yms.), joita voisi jatkossa sisällyttää AHOT-menettelyn kautta tarvittaessa osaksi seuraavan tason päällystötutkintoa.

Palopäällystön nykyisen amk-tutkinnon kehittäminen

Palopäällystön nykyisen amk-tutkinnon taso ja laajuus ovat sopivat jatkossakin tuottamaan kentälle soveltuvaa päällystöä päällystön perustehtäviin. Vain harvassa päällystötehtävässä osaamisen kannalta katsottuna tarvitaan vältämättä YAMK-tutkintojen tasoista osaamista. Jatkokouluttautuminen on toki mahdollistettava niille, joiden tehtävät osaamistarpeiden kautta sitä vaativat, mutta päällystön perustehtäviin pystytään tuottamaan osaajia nykyiselläänkin amk-tutkinnolla sen sisältöä kehittämällä.

Nykyisen amk-tutkinnon laajuus mahdollistaa jatkossakin YAMK-jatkokoulutusväylän ja on laajuudeltaan rinnastettavissa laajempiin amk-tutkintoihin (esimerkiksi insinööri-amk jne.). Tutkinnon laajuutta ei siis olisi tarvetta muuttaa. Päällystötutkinnon sisältö tulee uudistuksesta riippumatta tarkastella kriittisesti ja päivittää pelastustoimen nykyisiä ja tulevia osaamistarpeita varten.

Jatkokoulutusväylä päällystön YAMK-tutkintoon

Pelastusalan päällystön jatkokoulutusväylän mahdollistaminen YAMK-tasolle toisi verrattavuutta muiden turvallisuusorganisaatioiden päällystöön, mikä olisi jatkossa hyvä ja kannatettava asia. Pelastusalan omalle YAMK-tutkinnolle ei välttämättä saada riittävästi hakijoita, ja YAMK-koulutusta on tarjolla monessa muussakin ammattikorkeakoulussa. Parempi vaihtoehto voisi olla, että kehitetään ja luodaan sopiva ”pelastusalan YAMK-väylä” yhteistyössä sopivien ammattikorkeakoulujen kanssa.

YAMK-tutkintojen sisällöissä on tällä hetkellä suuria eroja oppilaitoksittain jo-pa saman tutkintonimikkeen sisällä. Sopivilla kumppanuuksilla voisi saada räätälöityä pelastustoimeen parhaiten soveltuvan päällystön YAMK-jatkotutkinnon, hakemalla hyväksi todetut ja parhaiten soveltuvat osa-alueet eri ammattikorkeakoulujen tutkinnoista. Näistä räätälöidyistä moduuleista koostuisi sitten ”pelastusalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto”. Joka ta-pauksessa Pelastusopiston tulee olla määrittelemässä kyseisen tutkinnon sisältövaatimuksia.

Jatkotutkintoväylät YAMK-tutkinnosta eteenpäin

Pelastusalalla ei Suomessa ole tiedekorkeakoulutasoista maisteri- tai diplomi-insinöörikoulutusta. Pelastusalan kehittymiseksi ja kehittämiseksi pelastus-alalle tulee jollain aikavälillä luoda myös maisteri- tai diplomi-insinöörikoulutus ja mahdollisuus edetä lisensiaatti- ja tohtoritutkintoihin as-ti. Tämä edellyttää yhteistyötä soveltuvan/soveltuvien tiedekorkeakoulujen kanssa. Pelastusopiston ja pelastusalan tulee olla määrittämässä maisteri/diplomi-insinööritutkinnon sisältöjä.

Tiedekorkeakouluväylä tulee olla mahdollinen sekä ammattikorkeakoulu- et-tä ylempään ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille.

Moduulirakenne täydennyskoulutuksissa tutkintojen välissä ja tutkintojen sisällä

Esitetty moduulirakenne tutkintojen välissä on hyvä ja täydennyskoulutuk-sena suoritettuja moduuleja tulee voida jatkossa sisällyttää seuraavan tason tutkintoon. Moduulit ja täydennyskoulutus tukevat jatkossa nykyistä pa-remmin pelastajien ja alipäällystön erikoistumista omassa tehtävässä ja omal-la toiminta-alueella tarvittaviin osa-alueisiin, esimerkiksi onnettomuuksien ehkäisy, johtaminen, henkilöstöjohtaminen ja hallinto sekä vaativat pelasta-jan erityistehtävät. Niiden moduulirakenne ja mahdollisuus hyödyntää täy-dennysopinnot seuraavan tason tutkinnossa palvelevat sekä opiskelijoita et-tä työnantajia jatkossa.

Modulaarinen rakenne niin perus- kuin lisä- ja täydennyskoulutuksessa on kannatettava. Tämä mahdollistaa laajempien kokonaisuuksien muodostamisen eri moduuleilla sekä mahdollisuuden vastata nopeasti muuttuviin koulutus- ja osaamistarpeisiin. Modulaarisuutta voitaisiin hyödyntää myös ensihoito-opetuksessa ja se antaisi mahdollisuuden laajentaa Pelastusopiston lisä- ja täydennyskoulutustarjontaa.

Täydennyskoulutuksen muokkaaminen moduulirakenteiseksi ja niiden hyväksilukeminen jatkotutkinnoissa edellyttää myös tutkintokoulutuksen opetussuunnitelmien muokkaamista moduuleiksi.

Täydennyskoulutusvelvoite

Raportissa esitetty täydennyskoulutusvelvoite tukee hyvin nykyistä koulutusjärjestelmää ja moduuliajattelua. Pelastusopiston opettajat ry pitää tätä hyvänä ja kannatettavana kehitysjatoksena. Tässä voisi soveltaa esimerkiksi sote-organisaatioon mukailtuna nykyistä ”poliisin mallia” täydennyskoulutuksesta.

Kuopiossa 4.5.2018

Pelastusopiston opettajat ry

Jani Jämsä

puheenjohtaja

Kimmo Laurila

sihteeri

Juha-Pekka Iso-Ilomäki

varainhoitaja

Jani Jämsä
Pelastusopiston opettajat ry

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys A

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

Selkeä koulutusrakenne. Mahdollistaa AMK-tasoiset jatko-opinnot niin pelastustoimen kuin ensihoidon AMK-koulutuksissa. Suuntautuipa henkilö kummalle puolelle tahansa hänellä on hyvä perusta molemmista. Suomeen saadaan moniosaajia niin pelastustoimeen kuin ensihoitoon.

Yhteiskunnan muutokseen vastataan laajentamalla koulutustaustaa ja mahdollistamalla laaja-alaisesti jatko-opinnot.

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Mahdollistaa niin pelastustoimen kuin ensihoidon opintojen laajentamisen PeO:lla miehistön koulutuksessa.

Voidaan hyödyntää moduuleita.

Selkeä alemman päällystön koulutustason nosto

Väylä YAMK ja aina tiedekorkeakouluihin

Ei aiheuta mittavia kustannuspaineita tuleville maakunnallisille palveluntuottajille, päin vastoin voidaan hyödyntää terveystoimessa ja pelastustoimessa synergiaetuja, koska palveluiden järjestämisestä vastaa sama taho - maakunta.

Toteuttaa hyvin hallitusohjelman linjauksen pelastusalan kustannustehokkuuden ja urapolkujen kehittämisestä koulutusjärjestelmää uudistamalla.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

Toteutettiinpa koulutus uudistus minkälaisena tahansa, on tärkeää että koulutusta antavalla oppilaitoksella on riittävästi resursseja. Meillä on paljon esimerkkejä kaikilla koulutuksen tasoilla, joissa OPS:t ovat laadukkaita jopa kunnianhimoisia, mutta koska toteutukseen ei ole riittävästi resursseja: henkilöstöä, kalustoa, aikaa ja nykyaikaisia laadukkaita oppimisympäristöjä, jäävät oppimistulokset vähäisiksi.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

Selkeä koulutustason nosto miehistölle

Luotaisiin Suomeen uudenlainen koulutus, jossa sekä käden taidot että tulevat osaamistarpeet voidaan huomioida.

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

3,5 vuotta AMK opintoja, joka antaa samalla terveydenhuollon ammattihenkilön pätevyyden ei ole realistinen aikataulu

Alemman päällystön asema / opintojen taso? Ketä saadaan "erikoistumisopintoihin"

Pelkkä koulutusjärjestelmän viitekehyksen osaamistason nosto ei välttämättä takaa osaamisen todellista paranemista

Työryhmäraportissa on hyvin niukalti eväitä siihen kuinka käytännössä niin A kuin B vaihtoehdon koulutus järjestettäisiin. On paljon asioita, jotka tulisi selvittää ja ratkaista, jotta voidaan aidosti päättää onko kumpikaan vaihtoehto realistinen: toteutettavissa käytettävissä olevilla resursseilla ja mitkä ovat vaihtoehdon vaikutukset taloudellisiin resursseihin koulutuksen järjestäjille ja tuleville maakunnille. Olisi surullista jos päätetään nostaa koulutustasoa, mutta sitten käytännön toteutuksessa joudutaan tinkimään, niin että ei päästä haluttuihin tavoitteisiin.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Selkeä vaihtoehto, jossa PeO:lla mahdollisuus vaikuttaa koulutukseen.

Automaattisesti lisää PeO:n ja terveysalan oppilaitosten yhteistyötä kumppanuuden kautta.

Pelastajat voivat toimia nykyisen lainsäädännön puitteissa niin perustason kuin hoitotason yksikössä, kunhan toisella ensihoitajalla on terveydenhuoltoalan tutkinto kyseisellä tasolla. Varmistamalla että kaikilla pelastajilla on vähintään sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinto ensihoidon osaamisalalla laajennetaan heidän osaamistaan ja mahdollistetaan jatko-opinnot molemmilla puolilla.

Työryhmäraportissa on hyvin kuvattu ensihoidon kehittynyt toimintaympäristö, johon vastattaisiin perustason ensihoidon osaamisalan pakollisilla osilla:

terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen (25 osp), toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen (30 osp), akuuttihoitotyössä toimiminen (35 osp) nämä opetettaisiin yhteistyöoppilaitoksissa. PeO toteuttaisi edelleen ensihoitopalvelussa toimimisen (40 osp) opinnot (niinkuin nykyisin). Valinnaisista tutkinnon osista PeO:lle sopisi hyvin myös toiminta monipotilas- ja suuronnettomuustilanteissa.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

PeO:n ensihoidon opetus ja yhteistyöoppilaitoksissa annettava opetus voidaan integroida helpommin keskenään, voidaan välttää päällekkäisyydet.

Järjestelmä olisi myös hallittavampi koska oppilaitoksilla ja PeO:lla olisi jatkuva yhteys. Jos kumpi tahansa muuttaa jotain opetuksessaan se tulee heti huomioiduksi toisessa oppilaitoksessa.

PeO:n ensihoito-opetusta voidaan kehittää yhdessä terveysalan oppilaitosten kanssa, jolloin molemmat voivat keskittyä omiin vahvuuksiinsa.

PeO: harjoitusalue, kalusto, opetusresurssit, ensihoitopalvelussa toimiminen; Oppilaitokset: muut pakolliset tutkinnon osat, perioperatiivinen hoitotyö, yhteydet ja harjoittelupaikat sairaaloissa.

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

Tulee selvittää esim. onko Kuopion oppilaitoksella resursseja ottaa n. 120 uutta opiskelijaa vuosittain ensihoidon täydentäviin opintoihin.

Oppilaitoksia pitää ehkä olla useampia, jotta kaikki opiskelijat saadaan sijoitettua sosiaali- ja terveydenhuollon täydentävään perustutkintoon. Tällöin hyvänä puolena mainittu yhteinen kehittäminen tulee haasteellisemmaksi, tosin hallitulla määrällä oppilaitoksia esim. 3-5 se on mahdollista. Tulee selvittää olisiko tällä mallilla oppisopimuskoulutus hyödynnettävissä.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

Mahdollistaa oppisopimuskoulutuksen

Opiskelijat voidaan helposti hajauttaa ja sijoittaa eri puolille maata.

ks. myös vaihtoehto 1 hyvät puolet

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

Toimiakseen vaatisi aivan samanlaisen panoksen PeO:lta opetuksien yhteensovittamisessa ja jatkossa niiden seurannassa kuin vaihtoehto 1.

Jos pelastaja ei saa päästötodistusta ennenkuin hän on suorittanut sosiaali- ja terveysalan ensihoidon osaamisalan perustutkinnon (tai amk-tutkinnon) tulee mahdollistaa hänen toimiminen pelastustoimen tehtävissä.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Täydennyskoulutusvelvoite voitaisiin toteuttaa monella eri tavalla. Se ei mielestäni tarkoita, että koulutusta annettaisiin vain pelastusopistolla, vaan paremminkin niin että PeO:lla koulutettaisiin kouluttajia, rakennettaisiin yhdessä pelastustoimen ja ensihoitokeskusten kanssa täydennyskoulutusmoduuleita ja niistä muodustuvia opintokokonaisuuksia. PeO hallinnoisi täydennyskoulutuksen opintosuunnittelua ja voisi hyvin toimia laitoksilla annettavien koulutusten auditoijana ja päinvastoin.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

ks. yllä

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Työryhmäraportin pohjalta tulee ensin hahmotella selvemmin käytännön järjestelyt. Tähän tulee ottaa mukaan niin STM, OPM, ensihoitokeskukset kuin mahdolliset tulevat yhteistyöoppilaitokset.

Valittinpa mikä tahansa vaihtoehto A tai B tai joku muu ja toteutetaanko terveydenhuollon ammattipätevyuden liittäminen pelastajan tutkintoon vaihtoehdon 1 tai 2 mukaan on ensiarvoisen tärkeää että:

- huolehditaan että kaikki opetuksessa tarvittavat resurssit ovat riittävät (opiskelija-aines, henkilöstö, kalusto, oppimisympäristöt ja oppimiseen annettava aika)
- resurssit on oltava riittävät myös yhteistyöoppilaitoksissa
- esimerkit muilta aloilta ovat näyttäneet että koulutustason (koulutusjärjestelmän viitekehyksen) nosto ei välttämättä toteudu jos koulutuksen resurssit eivät lisäänty
- tulevat maakunnat ovat kovien säästöpainneiden alla: ensihoidossa H + P yksiköt alkavat olla laajasti käytössä. Näitä voitaisiin tukea, nykyisen lainsäädännön mahdollistamalla, yksin toimivilla yksiköillä, pelastustoimen tuottaessa alueen ensihoitopalvelun henkilöstöä voitaisiin käyttää joustavasti niin ensihoidossa kuin pelastustoimessa. Harvaan asutuilla seuduilla ensihoidon ja pelastustoimen moniammatilliset toimintayksiköt (hybridi) tulevat varmaan lisääntymään, jolloin vaihtoehdon A mukainen koulutus vastaa tähän parhaiten, kunhan toinen yksikön jäsen on täydentänyt ensihoidon osaamistaan AMK-ensihoitajan tutkinnolla. Saattaisi olla hyvä miettiä myös vaihtoehtoa, että ensihoito-osaamisen voi täydentää AMK-tutkinnoksi. Myös tulee miettiä valmiiksi toimintamalli ja huomioida lainsäädäntöä uudistettaessa ne pelastajaopiskelijat, jotka ovat suorittaneet ensihoitaja AMK-tutkinnon tai ensihoitoon suuntautuneen lähihoitaja tutkinnon ennen pelastajan opintoja.

Pertti Laitinen
Terveystieteiden maisteri, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja,
lääkintävahtimestari-sairaankuljettaja

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys B

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

Pelastusalan perustutkinnon koulutustason nosto AMK-tasoiseksi ja päällystön YAMK-tasoiseksi vastaa jatkuvasti muuttuvan (ja jo vahvasti muuttuneen) toimintaympäristön tarpeisiin. Samalla se AMK- ja YAMK -tutkintotasoisena on rinnastettavissa muiden viranomaisten ja muiden toimialojen koulutusrakenteisiin. Tutkinto tuottaa perusosaamisen pelastajien tehtäviin.

Pelastajien työ on muuttunut samoin kuin muu työelämä. Tämän myötä myös pelastajan työn osaamisvaatimukset ovat jatkuvasti kasvaneet työelämän tarpeiden mukaisesti. Pelastajan perustutkinnon tulee palvella työelämän tarpeita ydinosaamista tuottaen.

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

- vastaa toimintaympäristön muutoksen tarpeisiin
- muiden yhteistyöviranomaisten koulutustasot ovat samalla tasolla (myös muu yhteiskunta).

- terveydenhuollon ammattihenkilöstön pätevyys
- Tutkintojen houkuttelevuus lisääntyy - (kilpailutilanne muiden viranomaisten välillä vähenee)

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

- alipäällystön erikoistumisopinnot vastaa työnjohtotason osaamisesta ja sen haasteisiin
- mahdollisuus laajentaa erikoistumisopintoja muihin keskeisiin osaamisen alueisiin, esim. kv-pelastustoiminta
- Pelastajakoulutuksen tutkintotason nosto AMK-tasoiseksi ja päällystökoulutuksen YAMK-tasoiseksi edellyttää opetuksen tason nostoa ja koulutuksen sisältöjen tarkastelua kriittisesti
- AMK- ja YAMK-tutkinnot vaativat opettajilta uudistumista (opettajapätevyys)
- tutkintotasojen muutos edellyttää vahvaa panostusta markkinointiin, jotta sekä "kenttä" että hakijat tietävät mistä muutoksessa on kyse: tutkinto tuottaa osaavaa pelastushenkilöstöä kentän tarpeisiin

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 1

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Yksi tutkinto ja sen koulutus keskittynyt Pelastusopistolle.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

- Yksi tutkinto ja sen koulutus on keskittynyt Pelastusopistolle.
- mahdollistaa aiempien opintojen hyväksiluettavuuden
- mahdollistaa henkilökohtaiset opintosuunnitelmat

- varmistaa osaamisen tasalaatuisuuden

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

- laki Pelastusopistosta tulee uudistaa
- pelastuslain lakisääteiset pätevyys vaatimuksen tulee määrittää uudelleen tilanteen mukaiseksi

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

Muutoin esityksen mukaisesti, mutta tarvittavat yhteistyörakenteet tulisi nähdä työryhmän esitystä laajemmin.

- sisäisen turvallisuuden korkeakouluyhteistyön ja turvallisuusalojen yhteistyön lisääminen ja synergioiden etsintä esimerkiksi johtamisen ja strategisen suunnittelun osalta.

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

- Urapolkujen luominen pelastusalalle.
- Aikaisempien opintojen hyväksiluettavuus mahdollistuu nykyistä paremmin (sekä oman alan että eri viranomaisilta että ulkoa haettu osaaminen)

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

- Strateginen suunnittelu ja osaaminen vahvistuu

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Ei

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Työelämä edellyttää elinikäistä oppimista ja jatkuvaa osaamisen kehittämistä, ei pakoon perustuvaa.

Osaamisen ylläpito vastuu on jokaisella työntekijällä itsellään.

Osaamista tulee myös johtaa.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

Lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän tulee olla tiiviissä yhteydessä työelämän muuttuviin tarpeisiin. Uudet ilmiöt ja erikoistumista vaativat osaamiset tulee tuottaa lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kautta.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

- Koulusrakenteiden muutos vaatii vahvaa suunnittelua ja sen toteuttaminen on pitkäkestoinen prosessi. Se vaatii tiettyjä siirtymäaikoja ja sitä, ettei koulusrakenteiden uudistamisella luoda ns. umpiperiä kenenkään uralle.
- Työelämävastaavuus ja työharjoittelujakson yhdistäminen koulusrakenteiden uudistamiseen ovat keskiössä.
- Urapolkujen luominen pelastusosalalle pitää oman alan koulutetun henkilöstön alalla.
- Synergioiden etsintä sisäisen turvallisuuden toimijoiden ja koulutusyhteistyön kautta on SM:n tahtotila ja kaikkien viranomaisten kannalta keskeinen kehityssuunta!

Koivu Satu
Poliisihallitus - Poliisihallitus, Hallintoyksikkö

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys B

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

Työryhmän esittämistä tutkintokoulutusjärjestelmän malleista A ja B jälkimmäinen vaihtoehto arvioidaan vastaavan paremmin tulevaisuuden haasteisiin. Siinä pelastusalan koulutus olisi jo perustasolla ammattikorkeakoulutasoista koulutusta ja tutkinnon sisällä olisi mahdollista erikoistua erityyppisiin tehtäviin. Koulutuksen toteutuksessa Pelastusopiston tulee toimia yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon oppilaitosten kanssa

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

-

Jokin muu, mikä?

Työryhmän esittämistä tutkintokoulutusjärjestelmän malleista A ja B jälkimmäinen vaihtoehto arvioidaan vastaavan paremmin tulevaisuuden haasteisiin. Siinä pelastusalan koulutus olisi jo perustasolla ammattikorkeakoulutasoista koulutusta ja tutkinnon sisällä olisi mahdollista erikoistua erityyppisiin tehtäviin. Koulutuksen toteutuksessa Pelastusopiston tulee toimia yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon oppilaitosten kanssa

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

-

a. Perustele edellistä vastaustasi:

-

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) kiittää mahdollisuudesta lausuntoon.

Työryhmä esittää molemmissa tutkintokoulutusjärjestelmän malleissaan A ja B, että sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinto (lähihoitaja, perustason ensihoidon osaamisala) liitetään pelastusalan miehistötason tutkintoon. Työryhmän näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinto voitaisiin liittää miehistötason tutkintoon kahden erilaisen vaihtoehdon mukaisesti, joko niin että 1) Pelastusopisto toteuttaisi sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnon kouluttamisen yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon oppilaitosten kanssa sisällytettynä pelastajatutkintoon tai 2) pelastuslaitokset toteuttaisivat sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnon yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon oppilaitosten kanssa (kaksoistutkinto).

Pelastusalan koulutuksen laajentaminen ja koulutustason nostaminen vastaa-maan toiminnan nykyisiä tarpeita tehokkaammin on erittäin kannatettavaa. On ensiarvoisen tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstöä ja resursseja käytetään yhdessä tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti myös tulevaisuudessa. Pelastusalan koulutusta tulee jatkossa kehittää tiiviissä yhteistyössä STM toimialan kanssa, kun käsitellään pelastustoimen henkilöstön käyttöä ensihoitopalvelun ja siihen kuuluvan ensivastetoiminnan tuottamisessa.

Ensihoitopalvelussa on nähtävissä valtakunnallinen suuntaus, että muun muassa hoidon tarpeen arviointitehtävät lisääntyvät, ja se korostaa terveydenhuollon rekisteröityjen ammattihenkilöiden eli hoitotason henkilöstön tarvetta. Perustason ensihoitoyksiköiden tarve ei ole ainakaan lisääntymässä. Perustason henkilöstöä voidaan tulevaisuudessakin käyttää hoitotason henkilöstön työparina. Ensivastetoiminta tulee olemaan tulevaisuudessakin tärkeä osa ensihoitopalvelua, ja sen toimintaa tulee myös voimakkaasti kehittää.

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää kantanaan, että pelastajakoulutuksen ratkaisuja tehtäessä on syytä vielä selkiyttää tavoitetta, mihin ensihoitopalvelun tehtäviin pelastajatutkinnon suorittaneita on tarkoitus käyttää tulevaisuudessa. Jos pääpaino on ensivastetoiminnassa, sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnon pätevyys on tarpeettomankin kattava opintokokonaisuus. Mikäli pääpaino on ensihoitoyksiköissä (ambulansseissa) toimiminen, tulee vielä analysoida ennen koulutuslinjapäätösten tekemistä yhdessä STM:n ja ensihoitopalvelun nykyisten ja tulevien järjestäjien kanssa oletettu ensihoitohenkilöstön koulutustarve. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää yhteistä henkilöstökoulutuksen strategisten linjausten analyysiä erityisesti siitä, kannattaako kaikkien pelastajien muodollista ensihoitotoiminnan pätevyyttä nostaa sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnon tasolle vai voisiko se olla osalle henkilöstöä kohdennettua koulutusta. Analysointityöhön tulisi liittää mukaan myös luonnollisesti Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala.

Työryhmän esittämistä tutkintokoulutusjärjestelmän malleista A ja B jälkimmäinen vaihtoehto arvioidaan vastaavan paremmin tulevaisuuden haasteisiin. Siinä pelastusalan koulutus olisi jo perustasolla ammattikorkeakoulutasoista koulutusta ja tutkinnon sisällä olisi mahdollista erikoistua erityyppisiin tehtäviin. Koulutuksen toteutuksessa Pelastusopiston tulee toimia yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon oppilaitosten kanssa

Sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikön allekirjoittama lausunto on toimitettu kokonaisuutena SM kirjaamoon.

Ilkka Lasse
Sosiaali- ja terveysministeriö

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys B

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

Näemme Laurea-ammattikorkeakoulussa, että koulutusjärjestelmien yhdenmukaisuus on yhteiskunnallisesti merkittävä tavoite. Oma kysymyksensä on pelastusalan koulutusta koskien se, onko koko tehtäväkohtainen peruskoulutus ammatillista koulutusta (tasot 4 tai 5) vai tulisiko sen olla amk-tutkintoon johtavaa koulutusta jo miehistötehtävien osalta. Pelastusalan miehistötehtävät on selvityksessä kuvattu käytännön suorittavaksi työksi, mutta tehtävissä on myös erilaisia tarkastus- ja valistustehtäviä, joissa puolestaan olisi hyvä olla myös laajempia ja syvempiä osaamisvalmiuksia vuorovaikutus- ja viestintätaitojen ja onnettomuuksien ehkäisyn ja riskienhallinnan tehtävien osalta sekä erilaisiin, perinteisemmin palotarkastajien ja päällystön tehtäviksi miellettyihin, tehtäviin, joissa tulee harkittavaksi mm. julkisen vallan käyttöön liittyvät ulottuvuudet. Toisaalta ensihoidon osaamisvaatimukset lähestyvät tai ovat amk-tasoisia (taso 6) ja esimiestasolla selkeästi osin molempia ylempää tasoja 7 ja 8.

Koulutustasolla ja sen toteuttamistavoilla on Laureassa vallitsevan näkemyksen mukaisesti merkittävä vaikutus siihen, millaisia hakijoita, ja siten työntekijöitä, koulutukseen saadaan. Tämä vaikuttaa myöhemmässä vaiheessa, toisaalta henkilöiden pysyvyyteen alalla, mutta toisaalta myös mahdollistaa monipuolisemmin henkilöstön liikkuvuuden monenlaisten tehtävien ja eri alojen välillä. Tämä huomioiden pääsyvaatimuksia pelastusalan työtehtäviin ei voitane kokonaisuudessaan yleispätevöittää yhteiskunnallisesti, koska mm. tietyt henkiset ja fyysiset ominaisuudet vaativien ja usein vaarallistenkin tehtävien toteuttamiseksi vaatii erikseen määriteltyjä ominaisuuksia. – Miten ne toteutuvat koulutukseen pääsyn vaatimuksina on omanlaisensa haaste. Tässä voitaneen yleispätevöittää valintaa ja kriteereitä esim. erilaisten vastaavien viranomaisammattien osalta.

Ehdotamme huomioitavaksi myös muiden turvallisuusalan ja riskienhallinnan opintojen ja tutkintojen kelpoisuus suoraan tai pätevöittävällä lisäkoulutuksella. Ammattialan opintojen lisäksi ehdotamme myös hallinnon eri alojen koulutuksen hyödyntämistä pelastusalan koulutuksessa kuten hallintotieteen opinnot yliopistoissa sekä turvallisuuden ja riskienhallinnan opinnot Laureassa. Selvitysryhmän raportissa esitetty osaamispohjainen osakokonaisuuksien modulointi mahdollistaa eri oppilaitosten tuottaman koulutuksen hyväksiluvun suhteellisen yksinkertaisesti kompetenssiperusteisesti. – Tämä koskisi nimenomaan pelastusalan koulutuksen ydinosaan lisäksi hankittavaa muuta erityisosaamista. Lisäksi muiden oppilaitosten tuottama koulutus, täydennettynä riittävällä pelastusalan osaamisella, tulisi pätevöittää vähintäänkin ns. ei-operatiivisiin tehtäviin. Tätä tukeva vertailukohta on esimerkiksi Laurean amk- ja YAMK-tutkinnon hyväksyttävyyden poliisihallinnossa. Myöskin alalle rekrytoituneista ja säännöllisesti rekrytoituvista hyvin monet ovat peruskoulutukseltaan Laurean turvallisuuden ja riskienhallinnan AMK-tutkinnon suorittaneita.

Laurea-ammattikorkeakoulu on kiinnostunut toimimaan yhteistyökouluna hoitotyön opintojen toteuttamisen osalta, turvallisuuden, riskienhallinnan ja johtamisen opintojen tuottajana täydennyskoulutuksen tuottajana sekä myös muiden mahdollisten osa-alueiden alueellisena koulutuspartnerina pelastusopistolle ja pelastuslaitoksille.

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

Vaihtoehto B vastaa näkemyksemme mukaan yhteiskunnallisen ja toimintaympäristön muutokseen parhaiten ja toisaalta yhdenmukaistaessaan yleisesti koulutusjärjestelmää tuo henkilöstölle ja järjestelmälle sietokykyä muuttuvassa turbulentsissa toimintaympäristössä. Näemme, että vaihtoehdon B mukainen toteuma tuo enemmän hyötyjä kuin haittoja ja haitat ovat hyvällä suunnittelulla ja riskienhallinnalla pidettävissä hallinnassa.

Työryhmän esittämistä vaihtoehdon B mukaisista eduista olemme täysin yksimielisiä.

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

Työryhmän esittämistä vaihtoehdon B mukaisista kehitystarpeista olemme lähtökohtaisesti täysin yksimielisiä. Toteaisimme näiden seikkojen hallinnasta sen verran, että useissa näissä korostuu myös se, että koulutuksen muuttuessa kokonaan amk-tasoiseksi se tulee asettamaan myös opettajien osaamiseen merkittävää kehittämispainetta. Tämä taas heijastuu siihen, miten hyvin

kehittämishaasteisiin osataan uudistetun koulutusjärjestelmän ja muuttuvan toimintaympäristön näkökulmasta vastata.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 2

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

Yhdymme laajasti vaihtoehdon 2 mukaiseen malliin, että sosiaali- ja terveystoimen perustutkinto järjestettäisiin yhteistyössä alan oppilaitosten kanssa. Syntyvä kaksoistutkinto integroi ammattiin sopivasti porrastettuna osaamisen kehittymisen ja toisaalta mahdollistaa pelastajille työllistymisen nopeammassa aikataulussa sote-alan perustutkinnon jäädessä pelastajan työn ohessa opiskeltavaksi osaamisalueeksi. Tämän tavoitteen saavuttamista voidaan vahvistaa mm. palkkauksellisilla ja työsuhteen säätelyä toteuttamalla. Kuten yleisessä lausunto-osassamme jo totesimme, niin Laurea on Suomen suurimpana terveystoimen kouluttajana kiinnostunut ja kyvykäs järjestämään yhteistyössä pelastusalan kanssa tarvittavaa terveydenhuoltoalan amk-tutkintoa sekä myöskin alaan liittyvää täydennyskoulutusta.

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

kts. kohta 3

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

kts. kohta 3

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

Lainaus raportista: ”Työryhmä esittää, että pelastusalan ylimmän koulutustason, syvä asiantuntija/kehittäjä (tiedekorkeakoulututkinto), koulutusväyliä kehitetään pelastustoimen koulutusuudistuksen yhteydessä. Pelastusopistolle annettaisiin tehtäväksi valmistella tarvittavat yhteistyörakenteet yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. Oleellista on aikaansaada pelastusalan muihin tutkintoihin perustuva, niitä hyödyntävä ja täydentävä koulutusohjelma, joka antaa valmiuden ja tutkintotatukseen pelastustoimen vaativimpiin tehtäviin.”

Näkemyksemme mukaan tässä on käsitteellinen virhe. Ylin koulutus tietyissä tutkimuksellisissa ja kehitystehtävissä on hyvä olla tasoa 8, joka Valtioneuvoston asetuksen mukaan tarkoittaa tiedekorkeakoulujen antamaa jatkotutkintoa eli nykyisellään pääasiassa tohtorin tutkintoa. Tämä ei kuitenkaan näkemyksemme mukaan ole järkevä vähimmäistaso ylimmän johdon tehtäviin, vaan ainoastaan silloin, kun tehtävän luonteen vuoksi on perusteltua vaatia nimenomaan syvällistä tutkijan koulutusta ja tutkimuksellista osaamista. Ylimmän johdon tehtävät ovat kuitenkin lähtökohtaisesti luonteeltaan sellaisia, ettei tason 8:n koulutus sinällään anna niihin välttämättä mitään erityistä lisäpätevyyttä. Tähän lisäksi, että näkemyksemme mukaan ylempi korkeakoulututkinto antaa opintojen laajuuden ja vaativuuden näkökulmasta riittävän perusvalmiuden tehtävässä onnistumiseen. Tässä referoimme myös muiden viranomaisten koulutusjärjestelmiin ja virkojen vaatimukseen omissa järjestelmissään sekä yleisemminkin koulutus- ja rekrytointivaatimukseen julkishallinnossa.

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Yhdenmukainen / rinnasteisuus muiden turvallisuusviranomaisten kanssa ja myös yleisemmin tarkasteltuna.

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Yhdymme täysin lisä- ja täydennyskoulutusvelvoitetta. Yhdessä kumppanikoulujen kanssa toteutettuna tällä saavutettaneen merkittävää etua osaamispääoman laajentamisessa ja osaamisen ajantasaisena pitämisessä hyvällä kustannustehokkuudella kaikilla tehtävätasoilla. Tutkinto- ja osaamispolkujen monimuotoisuus myös lisää pelastusalan osaamistasoa sekä osaamispääoman määrää ja laatua. Tämä kaikki voi tapahtua joustavasti kunkin henkilön työn lomassa hyödyntäen pelastusopiston ja kumppanikoulujen tarjoamaa ja erilaisia opiskelumuotoja yksilökohtaisesti ja räätälöityinä ryhmäkoulutuksina. Myös oman työn opinnollistaminen suoraan omanaan tai yhdistettynä esim. avoimen ammattikorkeakoulun opintoihin tarjoaa mahdollisuuden hyvin joustavaan osaamisen kehittämiseen.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

Korostamme kumppanuuteen ja yhteistyöhön perustuvan koulutusjärjestelmän tehokkuuteen. Alueellinen yhteistyökumppani, kuten Laurea, pystyy tuottamaan laajasti koulutusta omalla toimialueellaan toimiville pelastuslaitoksille, kuten esimerkiksi hoitotyön tutkinnon koulutus.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Pidämme koulutuksen kehitystä tässä tekemämme valintoineen ja nostoinneen oikean suuntaisena mallina. Verkostomainen toimintamalli antaa sietokykyä muuttuvassa toimintaympäristössä tapahtuville muutoksille. Samalla laajennetaan ura- ja opintopolkujen monimuotoisuutta ja parannetaan raportissakin esitetysti työntekijöiden arvoa työmarkkinoilla, jos terveys- tai muista syistä uran vaihtaminen tulee ajankohtaiseksi. Yhteistoiminnallinen malli parantaa myös yhteisen perusosaamisen yhdenmukaisuutta ja tasoa läpi turvallisuustoimijoiden, sekä mahdollistaa huomattavasti tehokkaamman ryhmittymisen strategisesti ja kansallisesti tärkeisiin ulkoisen rahoituksen tki-hankkeisiin sekä näiden kytkemisen osaksi oppimisympäristöjä ja oppimispolkuja.

Laurea-ammattikorkeakoulu on valmiina olemaan mukana luomassa ja kehittämässä uutta järjestelmää yhteistyössä pelastusopiston ja muiden toimijoiden kanssa.

Kuusela Anssi
Laurea-ammattikorkeakoulu

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys A

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

Opetushallitus kannattaa luonnoksessa esitetyistä toteuttamisvaihtoehdoista miehistökoulutuksen vaihtoehto A:ta miehistökoulutuksen osalta ja yhtyy esitettyihin perusteluihin. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja asetuksen mukaisesti ammatillisessa koulutuksessa tulee ottaa huomioon henkilökohtaistaminen. Jokaiselle opiskelijalle tulee laatia henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma, jossa otetaan kattavasti huomioon myös aikaisemmin hankittu osaaminen. Näin menetellen tutkinnon suorittaminen pelastajataustaiselle opiskelijalle ei tule ajallisesti kohtuuttoman vaativaksi ja monet opiskelijat ovat voineet olla samaan aikaan myös työelämässä. Oppisopimuksen käyttäminen tässä yhteydessä on osoittautunut hyväksi toimintatavaksi.

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 2

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Opetushallitus kannattaa vaihtoehtoa 2, jossa pelastuslaitokset toteuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnon yhteistyössä terveysalan oppilaitosten kanssa.

Opetushallitus on edistänyt koulutustarjonnassaan ja yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa mm. pelastajien kouluttautumista sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöksi. Opetushallitus on saanut hyvin myönteistä palautetta mm. oppisopimuskoulutuksesta, jota on toteutettu sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perustason ensihoidon kokeilussa vuosina 2014-2018. Kokeilussa oli mukana Stadin aikuisopisto, Stadin ammattiopisto, Jämsän ammattiopisto, Oulun seudun ammattiopisto, Savon ammattiopisto sekä Koulutuskeskus Sedu. Arvioidaan, että kokeilusta valmistuu yhteensä 486 perustason ensihoidon osaamisalan suorittanutta perustason ensihoitajaa, joista n. 60 on pelastajataustaisia henkilöitä, jotka ovat halunneet suorittaa edellä mainitusta syystä sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon.

Kokeilu on edennyt suotuisasti ja perustason ensihoidon osaamisala vakinaistuu sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteeseen (180 osaamispistettä) 1.8.2018 alkaen. Ammatilliset perustutkinnot muodostuvat pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista. Perustason ensihoidon osaamisalan pakolliset tutkinnon osat ovat: Terveystoimen, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen (25 osp), Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen (30 osp), Ensihoitopalvelussa toimiminen (40 osp) ja Akuuttihoitotyössä toimiminen, (35 osp). Tutkintoon kuuluu myös valinnainen tutkinnon osa, joiden kautta opiskelijan on mahdollista profiloitua hyvin monipuolisesti eri toiminta-alueille mm. kotona asumisen ja elämäntilanteen tukemiseen, mielenterveys- ja päihdetyöhön,

immobilisaatiohoitotyöhön, näytteiden ottoon, perioperatiiviseen hoitotyöhön ja toimintaan monipotilas- ja suuronnettomuustilanteissa. Tutkinnon osittain toteutettavissa näytöissä opiskelija osoittaa ammattitaitonsa ja osaamisensa toiminnassaan aidossa työelämässä. Tarvittaessa myös simulaatioiden käyttö osaamisen varmistamisessa ja arvioinnissa on mahdollista. Työelämän edustaja ja opettaja toimivat arvioijina.

Mainittakoon lisäksi, että perustason ensihoidon osaamisalan suorittaneet opiskelijat ovat sijoittuneet erittäin hyvin työelämään ja saaneet osaamisestaan erityisen hyvää palautetta.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

-

a. Perustele edellistä vastaustasi:

-

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Pelastustoimen tehtäviin toisessa EU-/ETA-jäsenvaltiossa tai Sveitsissä päteväytyneet voivat hakea Opetushallitukselta päätöstä kelpoisuudesta pelastuslaitoksen pelastustoimintaan osallistuvan päätoimisen henkilöstön miehistö-, alipäällystö- tai päällystövirkkaan tai -tehtävään Suomessa. Päätöksenteossa sovelletaan lakia ammattipätevyyden tunnustamisesta (1384/2015, ammattipätevyyslaki), joka perustuu EU:n ammattipätevyysdirektiiviin. Ulkomailla suoritettun ammattipätevyyden tunnustaminen ja siihen liittyvät menettelyt ovat toteutuneet hyvin Opetushallituksen ja Pelastusopiston yhteistyöllä. Pelastusalan kelpoisuusvaatimuksia ja koulutusta uudistettaessa tulee huomioida ammattipätevyyden tunnustaminen ja varmistaa se, että ulkomailla pelastusalan ammattiin päteväytyneet voivat suorittaa ehdolliseen päätökseen sisältyvän korvaavan toimenpiteen tai mahdollisesti täydentää ammattipätevyyttään. Pätevöittävä koulutuksen tarjoaminen jatkossa monimuotoisesti toteutettavina moduuleina ja osaamiskokonaisuuksina edistäisi mahdollisuuksia suorittaa korvaavia toimenpiteitä ja täydentää ammattipätevyyttä.

Ammattipätevyyslain 4 §:n 1 momentin mukaan Opetushallitus päättää muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta säänneltyyn ammattiin, jollei muualla toisin säädetä. Pelastuslakiin mahdollisesti tehtävien muutosten osalta Opetushallitus pyytää kiinnittämään huomiota ammattipätevyyslain 4 §:ää koskeviin hallituksen esityksen 22/2015 perusteluihin, joiden mukaan lähtökohtana tulee olla, että ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavaksi viranomaiseksi säädetään tiettyä ammattia koskevassa erityislainsäädännössä se ammatin sääntelystä vastaavan hallinnonalan viranomainen, jolla on riittävä asiantuntemus ammattitoiminnan sisällöstä

Pekkala Arto
Opetushallitus

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys A

Jokin muu, mikä?

uomen Palopäälystöliitto pyysi jaostojensa kautta jäsenistön kantaa esitettyyn selvitykseen. Saatujen vastausten perusteella Palopäälystöliiton näkemys on seuraava:

Selvityksessä on kuvattu nykyistä ammatillista koulutusjärjestelmää sekä Pelastusopiston järjestämää lisä- ja täydennyskoulutusta riittävästi. Samoin toi-mintaympäristön kuvaus on melko kattava. Se mitä selvityksessä ei näy, koskee eri järjestöjen ja muiden toimijoiden kautta hankittavaa ammatillista osaamista. Suomen Palopäälystöliitto ry:llä on pitkä perinne sekä vahva osaaminen ja verkosto pelastustoimen ammatillisen osaamisen kehittäjänä ja ylläpi-täjänä erityisesti pelastustoimen päälystö- ja alipäälystötehtävien osalta. Kuten raportissa todetaan, ei nykyinen tutkintorakenne takaa riittävää osaamista pelastustoimen strategisten kehittämistarpeiden eikä urakehitystarpeiden näkökulmasta. Tässä kohti myös alan järjestöillä, erityisesti Suomen Palopäälystöliitolla, on merkittävä rooli nykyisin ja varmasti myös tulevaisuudessa alan toimijoiden osaamisen kehittäjänä ja mahdollistajana.

Palopäälystöliiton näkemyksen mukaan esitetyistä vaihtoehtoista A on selkeästi parempi, mutta sellaisenaan se ei täysin palvele toimialan nykyisiä ja tule-via tarpeita. Tätä vaihtoehtoa voisi kehittää siten, että pelastajan tutkinnon ei tarvitse nojautua ylioppilas- tai ammattitutkintoon, mutta se takaisi opiskelijan jatko-opintomahdollisuudet ja erilaiset urapolut. Pelastusalan koulutuksen perustason (miehistötutkinto) tulee jatkossakin siis vastata yleisen koulutusjär-jestelmän viitekehyyksen tasoa 4, mutta sitä tulee kehittää samantyyppiseksi muiden toisen asteen ammatillisia perustutkintojen kanssa.

Ensihoitokelpoisuuden osalta esitetty vaihtoehto 1 on parempi. Jos tutkintojärjestelmän perustasona olisi kolmivuotinen ammattitutkinto, on tämä sijoitettavissa osaksi tutkintoa varsin luontevasti niillä oppilailla, joilla ei ennestään ole soveltuvaa terveydenhuoltoalan tutkintoa.

Koska tutkinto olisi aiempaa pidempi, voitaisiin varmistaa riittävät kädentaito- ja kysyysvaatimukset. Ammatilliset erityisvaatimukset, kuten savusukellus-osiot, tulisi sijoittaa tutkinnon loppuun, jolloin oppilaat olisivat jo täysi-ikäisiä. Näin ollen tutkintoa voisi lyhentää ylioppilastaustaisilla tai jo soveltuvan ammattitutkinnon omaavilta noin kaksivuotiseksi (esimerkiksi lähihoitaja, turvallisuusalan perustutkinto tai logistiikka-ala). Palopäällystöliitto toivoo, että jatkokossa ajokoulutus aidosti tulee olla mukana osana opintoja, vähintään ajokorttiluokka C ammattipätevyydellä, mahdollisesti myös laajempina.

Esimerkki vaihtoehdon A täydennyksestä (ammatillinen perustutkinto)

Pelastajatutkinto: pakolliset pelastajan ammatilliset perusopinnot (1,5 vuotta) + suuntautumisopinnot 1,5 vuotta. Suuntautumisvaihtoehtoja voisivat olla esimerkiksi operatiiviset tehtävät (savusukellus yms. fyysisiä ominaisuuksia vaativat tehtävät, edellytyksenä fyysinen pääsykoetesti), ensihoito, turvallisuusviestintä, palotarkastus. Suuntautumisopinnot olisi mahdollista toteuttaa monimuoto-opetuksena sisältäen työharjoittelut jne. Jos henkilöllä on pelastajakoulutukseen hakeutuessaan esim. terveydenhuollon ammattitutkinto, voisi sen lukea koulutuksessa hyväksi, jolloin ko. opiskelijan tarvitsisi suorittaa vain pakolliset pelastajan perusopinnot.

Edellä kuvatulla ratkaisulla saataisiin aikaiseksi toimialalle selkeä tutkintopohjainen koulutusjärjestelmä pelastajasta tiedekorkeakouluun. Perustana olisi ammatillinen toisen asteen perustutkinto, jota seuraisivat esimiesten ammattikorkeakoulutasoinen tutkinto ja päällystön ylempi ammattikorkeakoulutasoinen tutkinto tai tiedekorkeakoulututkinto.

Lisä- ja täydennyskoulutuksen osalta tulee kiinnittää erityistä huomiota aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen (AHOT) siten, että muiden toimijoiden kuin Pelastusopiston kautta haettu osaaminen olisi luettavissa hyväksi myös Pelastusopistossa hankittavassa opetuksessa. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota henkilöstön rekrytointiin sekä koulutukseen hakeuduttaessa että työelämään siirryttäessä. Ammatillisen koulutuksen keskittäminen pelkästään Kuopioon Pelastusopistoon saattaa heikentää työvoiman saatavuutta eteläisen Suomen suurissa pelastuslaitoksissa.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 1

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

-

a. Perustele edellistä vastaustasi:

-

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

-

Keijonen Ari
Suomen Palopäälystöliitto - Finlands Brandbefälsförbund ry

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

-

Jokin muu, mikä?

Pelastajantutkinto tulee säilyttää nykyisellään. Alempi päällystökurssi on AMK-tutkinto, johon hyväksi luetaan pelastajan tutkinto. Seuraavana tasona on YAMK-tutkinto. YAMK – tutkinnosta väylä tiedekorkeakoulujen tason 8 tutkintoihin tarvittavien väliopintojen kautta, kuten tälläkin hetkellä YAMK-tutkinnoista on mahdollista. Järjestelmässä on tärkeää modulaarisuus, monimuotoisuus, aiempien opintojen tunnustaminen ja yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa. Varmistettava perustasolla käden taitoja vaativat osaamiset.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

Pelastajan tutkinto on liian pitkä. Myös kokonaiskoulutusaika on liian pitkä. Poistamalla sosiaali- ja terveydenhuoltoalan tutkinto perustasolta pitämällä perustason tutkinnon pituus nykyisellään, päästään parempaan ja houkuttelevampaan koulutusjärjestelmään varmistaen samalla käden taitoja vaativien tehtävien osaaminen.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

Pelastajan tutkinto on liian pitkä. Hakijoita ei todennäköisesti saada riittävästi ja syntyy entistä kovempi työvoimavaje. Ei saada kentälle riittävästi käden taitoja vaativaa osaamista.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Molemmissa vaihtoehdoissa A ja B pelastajatutkinnosta tulee liian pitkä. Sosiaali- ja terveystoimen tutkintoa ei tule liittää pelastusalan perustutkintoon, vaan tässä tulee hyödyntää olemassa olevia koulutusjärjestelmiä ja kehittää yhteistyömahdollisuuksia.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Perustason ja kokonaiskoulutuksen kesto on kohtuullinen ja kuitenkin voidaan nostaa alemman päällystön ja ylemmän päällystön koulutustasoa vastaamaan työelämän haasteita. Tutkintorakenne on selkeä ja vertailukelpoinen.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

-

Jokin muu, mikä?

Ei tarvitse liittää pelastajatutkintoon ja kaksoistutkintoa ei tule edellyttää kaikilla pelastuslaitoksilla. Ensihoidolla on toimiva koulutusjärjestelmä ja kaikilla alueilla ei ole samanlaista tarvetta. Kehitetään yhteistyötä ensihoidon koulutusjärjestelmän kanssa.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Pelastajan koulutus on jo tällä hetkellä toimiva. Ensihoidolla on jo toimiva koulutusjärjestelmä.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Peruskoulutuksessa voitaisiin keskittyä jopa enemmän onnettomuuksien ennalta ehkäisyyn ja käytännön käden taitojen opiskeluun.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

Pelastajan nykyisen tutkinnon ensihoidon osuutta tulisi kehittää niin, että suoritettavat opinnot voidaan yhdenmukaisesti hyödyntää, jos henkilö hakeutuu suorittamaan sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkintoa.

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Ei

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Koulutustarpeet perustuvat osaamisvajeesiin. Pakollisissa koulutuksissa on riskinä resurssien kohdentaminen väärin. Tarvitaan pikemminkin yhteisiä määritelmiä riittävälle osaamiselle eri osaamisalueilla sekä yhteisiä työkaluja osaamisen kehittämiseksi. Pelastusopistolla on tässä merkittävä rooli pelastusalan osaamiskeskuksena ja täydennyskoulutusten tuottajana. Panostetaan enemmän laadukkaisiin peruskoulutuksiin ja yhteisiin osaamisen johtamisen malleihin ottamalla nämäkin asiat huomioon esimerkiksi päällystön peruskoulutuksissa.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

-

Nenonen Petri
Varsinais-Suomen pelastuslaitos - Koulutus- ja viestintäpalvelut,
Koulutuspäällikkö

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

-

Jokin muu, mikä?

Vaihtoehdot A ja B on esitelty sen verran yleisellä tasolla, että on vaikea ottaa kantaa, kumpi vaihtoehdoista on lopulta parempi. Pelastusopiston näkemyksen mukaan muuttuviin osaamistarpeisiin ja toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen edellyttävät kuitenkin osaamistason nostoa ja koulutuksen kehittämistä.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Pelastusopisto esittää, että sisäministeriön pelastusosasto huolehtii siitä, että pelastusalan koulutus- ja tutkintojärjestelmän kehittäminen kirjataan seuraavaan hallitusohjelmaan, jotta erilaisia toteuttamisvaihtoehtoja voidaan tarkastella syvällisemmin ja analyttisesti jatkoselvityksen muodossa.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimusten tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

-

Jokin muu, mikä?

Työryhmä on esittänyt miehistötason tutkintoon liitettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkintoa. Vaihtoehtoa, jossa pelastajatutkinto olisi kestoaltaan kolme vuotta ja sisältäisi kaksi samantasoista (taso 4) tutkintoa, Pelastusopisto ei pidä tarkoituksenmukaisena eikä tavoiteltavana. Ongelmaksi saattaisi muodostua motivoituneiden ja tasokkaiden hakijoiden määrän lasku. Lisäksi huolta aiheuttaa vaihtoehdon kestävyys pidemmän aikavälin tarkastelussa eli tuottaako se riittävän korkean tason, jotta tämän tutkinnon suorittaneet voivat toimia ambulanssissa.

Pelastajien kouluttaminen ambulanssissa toimimiseen on herättänyt Pelastusopistolla keskustelun siitä, onko tarkoituksenmukaista laajentaa ensihoidon koulutusta erillisen tutkinnon tasoiseksi sekä tehdä jatkoselvityksiä asiasta selvittäen samalla myös yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa pätevyysvaatimukset ensihoitopalvelussa toimittaessa. Kaikki pelastuslaitokset eivät ole mukana tuottamassa ensihoitopalveluja, eikä se ole pelastuslaitosten lakisääteinen tehtävä.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

Ajatus yhteistyöoppilaitoksista on kannatettava. Se lisää mahdollisuuksia hankkia valmiuksia ja osaamista erilaisiin työtehtäviin. Yhteistyöoppilaitosten avulla on mahdollista luoda erilaisia opintopolkuja, joiden avulla tutkintoja voidaan täydentää. Jos sosiaali- ja terveydenhuollon tutkinto sisällytettäisiin osaksi pelastajatutkintoa, olisi se toteutettavissa yhteistyöoppilaitosten kanssa.

Yhteistyöverkostojen kautta luodaan pelastusosalalle väylät aina tohtoritutkintoon saakka kouluttautumiseen. Olennaista on varmistaa, että ei pääse syntymään koulutuksellisia "pussinperiä". Pelastusalan koulutusjärjestelmän tulee keskustella ja olla rinnasteinen muiden koulutusjärjestelmien kanssa siten, että siirtyminen järjestelmästä toiseen sujuvasti on mahdollista.

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydenniskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydenniskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Täydennyskoulutusveloitteen kirjaamista lainsäädäntöön Pelastusopisto kannattaa lämpimästi. Tähän Pelastusopisto voisi vastata edellä mainitulla moduulirakenteella. Lisäksi täydennyskoulutusveloitteen täyttämiseksi on tarjolla monia muitakin sopivien ja tarkoituksenmukaisten koulutusten tarjoajia. Sekä moduulit että täydennyskoulutusveloite ovat omiaan edistämään pelastuslaitoksilla toteutettavaa urapolkusuunnittelua.

Pelastusopiston kokemuksen mukaan täydennyskouluttautuminen kasaantuu, ja pelastusalalla toimii paljon henkilöitä, jotka eivät käytännössä osallistu suunnitelmallisesti täydennyskoulutukseen. Veloitteella pystyttäisiin varmistamaan ajantasainen osaaminen ja urapolut.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Työryhmäraportissa on ansiokkaasti kuvattu toimintaympäristön muutoksia ja niihin peilaten tulevaisuuden osaamistarpeita. Pelastusopisto yhtyy näkemykseen siitä, että osaamistasoa pelastusalalla on tarpeellista nostaa. Koulutuksen pituutta ei nähdä itsetarkoituksena, vaan olennaista on koulutuksen sisältö. On kuitenkin selvää on, että tämänhetkinen 1,5-vuotinen pelastajatutkinto on liian lyhyt, jotta se mahdollistaisi osaamistason nostoa vastaavan oppiaineen lisäämisen tutkintokoulutukseen.

Koulutuksen kehittämisen näkökulmasta moduulirakenne on erittäin kannatettava. Asiaa on jo pohdittu Pelastusopistolla, ja todennäköisesti se toteutetaan huolimatta siitä, millaisiin ratkaisuihin koulutuksen kehittämisessä rakenteen osalta päädytään. Moduulien avulla pystytään parhaiten vastaamaan maan eri alueiden erilaisiin tarpeisiin ajatuksella, että kaikille tarjotaan ydinosaamisen turvaavat opinnot, joiden lisäksi opiskelija valitsee itselleen tarkoituksenmukaiset/halutut moduulit.

Parviainen Mervi
Pelastusopisto

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

-

Jokin muu, mikä?

Jotakin näiden väliltä. Molemmissa vaihtoehtoissa on hyvät puolensa:

- osaamis- ja koulutustason noston tavoittelemine

- moduulimaisuus

- edelleen pitäisi kuitenkin mahdollistaa ohi miehistötutkinnon pääsy alipäällystö- ja päällystöopintoihin (vrt. nykyinen ”vpk”-kiintiö ap-kurssille)

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Tulisi mahdollistaa lähes nykymuotoisella pelastajatutkinnolla työelämään kiinnittyminen. Tämän lisäksi moduulimaisilla jatko-opintopoluilla mahdollistettaisiin ensihoidon/alipäällystön/päällystön tehtäviin tähtäävän osaamisen kerryttäminen. Tämä puoltaisi vaihtoehtoa A täydennettynä sillä että voi valmistua pelastajaksi alle kahdessa vuodessa ja koulutusjärjestelmä avaisi kuitenkin luontevan jatko-opintomahdollisuuden joko heti näiden perusopintojen jatkoksi tai jonkin aikaa työelämässä olon jälkeen.

Osaaminen on avainasemassa ja siihen liittyy vahvasti (täydentävien) opintojen joustava suorittaminen perhe- ja työelämään yhteensovitettuna.

Mikäli muodollisen kelpoisuuden mahdollistavan pelastajatutkinnon opiskelu edellyttää 3 – 3,5 vuoden opintojen suorittamista, voi harva-alueelle päivätyötä tekeville pienille paikkakunnille ammattikoulutetun miehistön saatavuus heikentyä nykyisestä vielä lisää.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Saadaan monipuolisempi oppilasaines. Tämä malli varmistaa paremmin ammattikoulutetun henkilöstön, erityisesti miehistön ja alipäällystön saatavuutta harva-alueille päivätyötä tekeville paloasemille. Malli avaa samalla monipuolisemmin opinto- ja urapolkuja toimialan sisällä mutta mahdollistaa niiden laajentamisen joustavasti myös ensihoidon ja sitä kautta hoitoalan ammatteihin.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

Liitettävä ”pakollisena” osana vapaasti valittavia (monimuotoisesti toteutettavia) opintoja 5 – 15 op. Näiden tulisi kytkeytyä lähelle pelastustoimialaa/ensihoidoa, jotta ne olisivat hyväksyttävissä osaksi tutkintokokonaisuutta. Merkittävä osa näistä voisi olla opiston omasta nykyisestä tai kehitettävästä opintokokonaisuustarjonnasta. Tämä ohjaisi/opastaisi jo toimialan perusopinnoissa itsensä ja osaamisensa kehittämiseen myöhemmällä työuralla.

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

-

Jokin muu, mikä?

On luotava mahdollisuus suorittaa heti pelastajatutkintoon liittyvänä sosiaali- ja terveystoimen perustutkinto aina hoitotasolle asti. Se ei kuitenkaan saa olla pakollisena osiona, mikä venyttää opinnot puhtaasti pelastustoimen/pelastajan perustehtävien kannalta kohtuuttoman pitkäksi.

Ammattikoulutetun pelastustoimen henkilöstön saatavuus harva-alueille/eräille muille alueille joissa pelastustoimi ei tuota ensihoitopalvelua, voi vaikeutua mikäli miehistökoulutukseen liitetään pakollisena osiona ensihoidon/soster perustutkinto.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Suoraviivaisesta kyllä/ei vaihtoehdoista on valittu vähemmän huono tässä tapauksessa. Voi olla osa-alueita, joihin pitäisi olla mahdollisuus määrätä käytännössä pakollista täydennyskouluttautumista. Toimintaympäristön ja onnettomuuskehitys, tekninen kehitys edellyttävät väistämättä joitain pakollisia osioita täydennyskoulutukseen.

Kuitenkin keskeistä on osaaminen arjen perustehtävissä, joten osaamisen kehittämisvelvoite on laitettava lakiin siten, että se velvoittaa myös työntekijää. Nyt käsitteenä "täydennyskoulutusvelvoite" antaa mielikuvan että työnantajan yksipuolinen velvollisuus on lähettää henkilöstöä täydennyskoulutukseen.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

Kaiken täydennyskoulutuksen ei tarvitse fyysisesti sijaita Kuopiossa, vaan alueellisesti järjestettävät koulutukset voisivat olla kokonaistaloudellisesti paljon edullisempia eräiltä osin.

Huolehdittava enemmän kansallisesta koordinaatiosta. Lisäksi on mahdollistettava pelastuslaitosten tuottama "pakollinen" koulutus pelastusopiston tuottaman "pakollisen" koulutuksen rinnalla, jotta saadaan riittävästi resursointia koulutukseen.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Asiakaslähtöistä tarkastelua lisää koulutusjärjestelmän kehittämiseen.

"Pakollisissa" täydennyskoulutuksissa huomioitava onnettomuustyyppien (kansallinen ja alueellinen) kirjo nykyistä riskiperusteisemmin. Esimerkiksi tieliikenneonnettomuudet/ajoneuvotekniikan kehitys --> ei vielä pakollista koulutusta ja näistä kuitenkin aiheutuu eniten loukkaantuneita, eniten menehtyneitä kaikkiin muihin onnettomuustyyppeihin verrattuna.

Haapanen Jarmo
Jokilaaksojen pelastuslaitos

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys A

Jokin muu, mikä?

Vaihtoehtoisesti tulisi harkita tutkintojärjestelmää, jossa pelastusalan koulutuksen perustaso sijoittuisi tasolle 5.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

On perustellumpi kuin vaihtoehto B.

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Loppuraportissa mainitut

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

Loppuraportissa mainitut, lisäksi perustason tulisi olla korkeammalla tasolla kuin koulutukseen hakeutuvilla on.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

Loppuraportissa mainitut ja erityisesti perustason selkeä nousu

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

Loppuraportissa mainitut, lisäksi tason 6 osaamisvaatimukset ovat liian korkeat kädentaitoammattiin.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Malli, jossa perustutkinto asemoituisi tasolle 5. Tätä puoltaisi peruskoulutuksen koostuminen kaksoistutkinnosta, jotka kuitenkin yhdessäkään eivät muodosta tason 6 osaamista.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Koulutustaso nousisi nykyisestä kaikilla tasoilla, tutkintojärjestelmä ja vertailtavuus muihin koulutusaloihin olisivat selkeät.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

Varsinkin perustutkinnon sisältö ja toteutus tulisi muodostaa siten, että koulutusaika käytetään tehokkaasti hyväksi mm. sivulta 17 alkaen esitettyihin tarpeisiin. Kaikkien tutkintojen opinto-osien suoritus tulisi olla mahdollista eri muodoissa, eri aikoina ja eri oppilaitoksissa, oleellista olisi todennettu osaaminen.

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 1

Jokin muu, mikä?

Tulisi tutkia vaihtoehto, jossa Pelastusopisto toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnon vaihtoehdon 1 mukaisesti kuitenkin siten, että tämä tutkinto ja pelastustoimen tutkinto-osa ovat selkeitä kokonaisuuksia.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Vastuu koulutuksesta olisi selkeä ja säilyisi selkeästi valtiolla.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

On erittäin tärkeää, että kaikki perustutkinnon suorittavat omaavat terveydenhuollon ammattihenkilön statuksen. Edelleen on tärkeää, että aiemmin tutkinnon suorittaneet voivat täydentää osaamistaan samaan ja samalle statukselle.

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

Oppisopimuskoulutuksen ja eri oppilaitosten mahdollisuuksien hyödyntäminen.

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Monimuotoisen koulutuksen hallitsemiseksi on tarpeen erottaa tutkinnon eri osat toisistaan siten, että niitä koskevat opiskelumerkinnot ja opintojen tunnistaminen ovat selkeät. Lisäksi jotkut sopimuspalokuntalaiset (toimenpidepalkkaiset) saattaisivat olla kiinnostuneita suorittamaan pelastustoimen opinnot ilman ensihoito-opintoja.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Opintojen osakokonaisuudet olisivat selkeät. Tukisi monimuotoisia opiskelu- ja pätevyitysmahdollisuuksia.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustelee edellistä vastaustasi:

Toimintaympäristö, käytettävät menetelmät, tekniikka, onnettomuudet ja tuhotyöt sekä lukemattomat muut lähtökohdat muuttuvat ja kehittyvät paikoin nopeastikin. Ei ole mahdollista ajatella, että tutkinnon antamat valmiudet riittäisivät koko työuran ajan ilman täydennys- ja jatkokoulutusta. On perusteltua muodostaa täydennys- ja jatkokoulutuksesta systemaattinen ja kaikkia alalla toimivia koskeva järjestelmä, jossa koulutussisällöt voivat vaihdella tarpeen mukaan. Moduulipohjainen koulutus ja osaamiskokonaisuudet antavat hyvän pohjan täydennys- ja jatkokoulutukselle.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

On tärkeää, että täydennys- ja jatkokoulutus perustuu osaamistarpeeseen, joka täytetään eri mahdollisuuksia paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti, virtuaalisesti, jne. kustannustehokkaasti

hyödyntäen. Koulutuksessa tulisi olla selkeitä ja monipuolisia urapolkuvaihtoehtoja niin pelastuslaitosten kuin yhteiskunnan muiden turvallisuustoimijoiden tehtäviin. Koko täydennys- ja jatkokoulutuksessa tulisi hyödyntää monimuotoisesti mitä moninaisempia osaamisen kartuttamismahdollisuuksia eri oppilaitoksissa ja toimijoiden tuottamana.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

- 1) Pelastustoimen muihin toimialoihin nähden vaatimattoman koulutustason korjaamiseksi on erittäin tärkeää, että koulutuksen ja osaamisen tasoa nostetaan kaikilla tutkintotasoilla niin tiedollisesti, taidollisesti, asenteellisesti kuin muodollisesti.
- 2) On tärkeää, että perustutkintoon sisällytetään terveydenhuoltoalan ammattihenkilön koulutus.
- 3) Tulee luoda järjestelmä, jossa perustutkintoon sisältyvää terveydenhuollon ammattihenkilön statusta (perustason ensihoidon osaamisala, perustason ensihoitaja) voi mielekkäällä opintopolulla täydentää sairaanhoitaja (AMK) tai ensihoitaja (AMK) -tutkintoon, jotta perustutkinnon suorittaneelle avautuu koulutusväylä ja urapolkuvaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen tehtäviin.
- 4) On tärkeää, että pelastustoimen ylimmän koulutuksen tasoa nostetaan ja luodaan selkeä opintopolku pelastustoimen opinnoista tohtoritutkintoon saakka sekä edelleen monimuotoiset opistopolut ja ristiinopiskelumahdollisuudet pelastustoimen ja muiden toimialojen koulutusten välille. Koulutuksessa on lisäksi otettava huomioon asiantuntijuuden ja johtamisosaamisen eroavaisuudet.
- 5) Opinnot pelastustoimessa tapahtuvat suurelta osin aikuisiällä ja perheen perustamisen jälkeen, jolloin on tärkeää, että moduulit ovat selkeitä ”paketteja”, joita voi opiskella monimuotoisesti eri aikoina elämäntilanteen mukaan ja koota näistä selkeitä, tunnustettuja osaamiskokonaisuuksia.
- 6) Pelastustoimen koulutukseen tulisi muodostaa samankaltainen yhteistyöryhmä kuin hätäkeskuskoulutuksessa on. On tärkeää, että koulutuksen kehittäminen on jatkuvaa Pelastusopiston, pelastuslaitosten ja muiden keskeisten toimijoiden kesken.

Tähtinen Pekka
Satakunnan pelastuslaitos

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

-

Jokin muu, mikä?

Kehitetään nykyistä tutkintorakennetta vaihtoehdon A suuntaiseksi ottamalla siitä mm. moduulikoulutukset ja ylempään päällystön (YAMK) tutkinto.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Vaihtoehto A rakentuisi nykymuotoisen pelastajatutkinnon pohjalle ja sitä voisi jalostaa nykyhetken ja tulevaisuuden haasteisiin. Pelastajan työ on käsityöammatti, jossa korostuu moniosaaminen. Pelastajakoulutuksen säilyessä tasolla 4 voidaan edelleen osaamismoduulien avulla laajentaa tietotaitotasoa laaja-alaiseksi ja nopeilla moduulikoulutuksilla vastata nopeasti muuttuviin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Vastaavasti alipäällystölle on kerääntynyt työtehtäviä, jotka aikaisemmin kuuluivat päällystölle ja opiskelijoiden näkökulmasta pidetäänkin luontevana panostaa tälle koulutustasolle. Alipäällystön koulutuksen muodostuessa tasolle 6, voitaisiin mahdollisesti ratkoa monia työkykykysymyksiä paremmin, mikäli henkilö ei enää täytä esimerkiksi pelastussukelluskelpoisuutta. Myös päällystötutkinnon kehittäminen ja jatko-opintojen mahdollistaminen koetaan hyvänä asiana, joskin sen toteuttaminen herättää kysymyksiä.

Vaihtoehdon A hyvinä puolina nähdään, että nykymuotoisten tutkintojen muuttaminen esitettyyn vaihtoehtoon voitaisiin todennäköisesti toteuttaa joustavammin (muuntokoulutukset). Pelastajan työ säilyisi tällöin käsityöläistasolla. Lisäksi vaihtoehdossa A opintososiaaliset edut säilyvät ennallaan, mikä vaikuttaa oppilasyhdistyksen mielestä suoraan opiskelun turvallisuuteen. Opiskelijoiden tukia on yleisesti muokattu viime vuosina ja esimerkiksi ruokailujen muuttuessa maksullisiksi, moni opiskelija todennäköisesti ruokailisi omatoimisesti, jolloin ruokailusta tarvittava energiamäärä

saattaisi jäädä vajavaiseksi. Etenkin raskaina harjoituspäivinä maksuton ruokailu takaa riittävän energiansaannin harjoittelulle.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

Pelastusopiston opiskelijoiden keskuudessa ei yleisesti pidetä haasteena sitä, että vaihtoehdossa A suoritettaisiin kaksi tason 4 tutkintoa. Vaihtoehdossa A (ja myös B) päällystökoulutuksen siirtyessä tasolle YAMK herää kysymys, miten saavutetaan esimerkiksi alemman päällystön riittävä tietotaitotaso 60-90 opintopisteen kokonaisuuksilla? Päällystötutkinnon muuttuessa tasolle YAMK tulisi henkilön suorittaa ensin muu korkeakoulututkinto ja tämän jälkeen pelastusalan YAMK-tutkinto, jotta voisi työllistyä pelastusalan päällystötehtäviin. Sellaisenaan esityksestä puuttuu mahdollisuus opiskella esimerkiksi suoraan nuorisototeutuksessa päällystötehtäviin. Koulutusuudistuksessa esitettiin jatkokoulutusvelvoitetta ja osaamismoduuleja, mutta osaamismoduulirakenne on esitetty vain miehistötason tutkinnoissa. Moduulikoulutuksia tulisi kuitenkin tarjota kaikille työskentelytasolle.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

Vaihtoehdossa B voitaisiin luoda todennäköisesti paremmat edellytykset erikoistumisopinnoille jo miehistötasolla. Lisäksi B-vaihtoehdossa voitaisiin mahdollisesti järjestää enemmän harjoittelua ja harjoituspäiviä miehistötason tutkintoon. Vaihtoehdon kautta työntekijä voi pelastussukelluskelpoisuuden poistuessa hakeutua myös muihin työtehtäviin joustavammin, sillä hänellä on pohjalla laaja-alainen AMK-tutkinto, joka mahdollistaa työllistymisen myös yksityiselle sektorille.

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

Vaihtoehdon B toteutuessa yleisaineiden (matemaattiset, kielet jne.) arvioidaan vievän liian suurta osuutta käytännönläheisestä työstä. Muun muassa kielten opiskelua globaalissa maailmassa pidetään tärkeänä, mutta se ei saisi muodostaa liian suurta painoarvoa käsityöläisammattissa. Tutkinnon pitkäkhön mitan ja AMK-nimikkeen vuoksi hakijamäärät pelastajatutkintoon saattavat laskea ja kädentaitoiset hakijat hävitä. Lisäksi pidentyvä opiskeluaika aiheuttaa työvoimavajetta työnantajille muutettaessa pelastajatutkinto AMK-tasoiseksi.

Vaihtoehdossa B opintososiaaliset etuudet poistuisivat, mitkä nähtäisiin opiskeluturvallisuuteen vaikuttavina tekijöinä. Kokonaiskuvassa esimerkiksi asumisen muuttuessa maksulliseksi, saattaisi yhteiskunnalle koituvat kustannukset nousta nykyistä suuremmiksi, sillä Pelastusopiston asuntolassa majoittuminen muuttuisi yleisen asumistuen piiriin.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Oppilasyhdistys ehdottaa, että nykyistä koulutusjärjestelmää jalostettaisiin vaihtoehdon A suuntaiseksi. Järjestelmässä otettaisiin käyttöön osaamismoduulit tutkintojen ”väliin”, jolloin vaakaasuuntainen tietojen ja taitojen kartuttaminen olisi mahdollista. Opiskelija suorittaisi ydinosaamista koskevat opinnot Pelastusopistolla ja nopeilla moduulikoulutuksilla omaksuttaisiin yksilöivämpiä tietoja ja taitoja. Nykypäivän yhteiskunnallinen haaste on muutoksien nopeus ja täydentävillä moduulikoulutuksilla kyettäisiin vastaamaan muutosnopeuden aiheuttamiin haasteisiin. Päälystötasolla erikoistuminen omien palvelualueiden (riskienhallinta, pelastustoiminta, hallinto jne.) mukainen ylemmän päälystön koulutus (YAMK) vastaisi pelastuslaitoksien vaatimuksiin ylemmän päälystön osalta, sillä moni pelastuslaitos on linjannut ylemmän päälystön koulutustasovaatimukseksi ylemmän korkeakoulututkinnon.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Nykyinen tutkintojärjestelmä koetaan toimivana, joskin sitä voisi kehittää. Vaihtoehdosta A otettujen hyvien käytänteiden (osaamismoduulit, ylemmän päälystön koulutus jne.) kautta voitaisiin edelleen tuottaa tasaisesti ympäri vuoden pelastusalan ammattilaisia. Muuntokoulutuksia nykyisistä tutkinnoista uusiin tutkintoihin olisi helpompi järjestää, mikäli tutkintojärjestelmän runko säilyisi ennallaan. Tällöin alan tutkintorakenne olisi järkevästi porrastettu ja selkeytetty myös ylempien päälystötehtävien osalta. Nykyistä tutkintorakennetta päivittäessä säilyisi kuitenkin edelleen erikoistumisvaihtoehdot kaikilla työtasoilla (moduulikoulutuksien tuomat erikoistumisopinnot) ja mahdollistettaisiin myös sellaisten ihmisten työskentely alalla, jotka eivät täytä esimerkiksi fyysisiä toimintaedellytyksiä. Lisäksi nykyisen tutkintojärjestelmän kehittämisen myötä ei todennäköisesti syntyisi niin suurta siirtymäkautta, jolloin Suomessa ei valmistu pelastusalan ammattilaisia.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

Voidaanko nykyistä tutkintojärjestelmää kehittää enää eli palveleeko se todellisuudessa vielä 30 vuoden kuluttua (onko nykyinen järjestelmä saavuttanut jo huippunsa)?

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimusten tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 2

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

Vaihtoehdossa 1 ensihoidon opetus tapahtuisi Pelastusopistolla, jolloin varmistetaan tutkintojen saattaminen loppuun oppilaitoksessa. Lisäksi tällöin kyettäisiin takaamaan kaikille tasalaatuista ja hyvää koulutusta, sillä nykyinen ensihoidon opetus Pelastusopistolla on kerännyt runsaasti positiivista palautetta.

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

Opiskeluaika Pelastusopistolla pitenis tässä vaihtoehdossa huomattavasti, jolloin työelämään siirtyminen viivästyisi. Nykyisten opiskelijoiden keskuudesta saadun palautteen perusteella yksi pelastajatutkinnon vetovoimatekijä on tutkinnon lyhyt ja tehokas pituus. Vaihtoehdossa on myös hyvin todennäköistä, että ensihoidon opinnot muodostaisivat ison kokonaisuuden pelastusalan tutkinnon opiskelusta. Tällä viittaamme siihen, että ensihoito on kuitenkin toistaiseksi pelastuslaitoksien sopimusperustaisesti suorittama tehtävä, mutta uuden pelastuslain myötä tilanne saattaa tietysti muuttua.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

Vaihtoehto 2 tapahtuisi työn ohessa ja tällöin olisi mahdollista perehdyttää suoraan alueellisiin erikoisuuksiin. Näin alueen ominaispiirteet tulisivat paremmin esille ja opiskelija pääsisi oppimaan käytännön kautta työelämässä. Pelastusopistolla suoritettaisiin ensihoidon ydinosamisopinnot, jonka jälkeen työelämän ohessa pelastajaopiskelija täydentäisi ensihoidon opinnot paikallisen oppilaitoksen kanssa terveydenhuollon ammattinimikkeen arvoiseksi.

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

Vaihtoehdossa 2 mahdollistettaisiin jo opiskeluaikana perehtyminen alueellisiin erityiskohteisiin ja yhtäaikainen työskentely ja opiskelu. Tällöin opiskelija oppii parhaiten (työn kautta).

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

Vaihtoehto 2 tarkoittaisi käytännössä sitä, että jokaisen pelastuslaitoksen tulisi tuottaa ensihoitopalveluja ja niillä tulisi olla yhteistyösopimus paikallisen terveydenhuolto-oppilaitoksen kanssa. Jotta opiskelija voisi suorittaa tutkintonsa loppuun, tulisi opiskelijalle taata työelämän kautta työpaikka. Pelastusopiston oppilasyhdistyksen näkökulmasta tulee kuitenkin muistaa, että vaikka ensihoito on merkittävä osa pelastustoimen tehtäviä, ei se kuitenkaan ole sen lakisääteinen tehtävä, toistaiseksi.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

Pelastusopiston oppilasyhdistys katsoo, että nykyisen päällystötutkinnon yläpuolelle voisi rakentaa vielä esitetyn YAMK-vaihtoehdon ja mahdollisesti jopa tohtoritason tutkinnon. Koska palopäällystön tehtävät pelastuslaitoksen sisällä ovat jaottuneet eri tasoille (ns. alempi ja ylempi päällystö), tulisi myös tutkinnoissa olla mahdollisuus eri tasoihin. Nykyisellä päällystötutkinnolla on lain mukaan mahdollista työskennellä myös pelastuslaitoksen ylimmissä viranhaltijatehtävissä. Kuitenkin moni pelastuslaitos on asettanut omia vaatimuksia ylemmälle ammattikorkeakoulututkinnolle, joten sen vuoksi nykyisen hyvän päällystötutkinnon yläpuolelle voisi vielä rakentaa ylempiin päällystätehtäviin valmistavan tutkinnon. (Kts. myös kohta Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on – muu vaihtoehto perustelut). Tämän ehdotuksen pohjalta nykyinen päällystötutkinto (AMK) toimisi jatkossa niin sanotun alemman päällystön tutkintona.

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Pelastusopiston oppilasyhdistyksen mielestä on hyvä asia, että myös päällystökoulutusta kehitetään. Saadun palautteen ja eräiden tutkimusten pohjalta nykyisen päällystötutkinnon vaikuttavuus ja toteutus ovat hyvällä tasolla. Opiskelijoiden mielestä päällystätehtävien jakaminen kahdelle tai useammalle tasolle parantaisi myös päällystössä olevien viranhaltijoiden erikoistumista ja asiantuntemusta toimialoilleen.

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

Päällystätehtävien jaksottuminen usealle tasolle saattaisi aiheuttaa merkittäviä kustannuksia.

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Näin varmistetaan elinikäisestä oppimisesta ja kehittymisestä. Tulevaisuudessa osaamista tullaan testaamaan ja etenkin tähän tulisi linkittää jatkokoulutusvelvoite. Mikäli testauksissa havaitaan, että henkilö ei saavuttaisi enää asetettua osaamistavoitetta, tulisi hänen hakeutua koulutukseen ja kehittää omaa osaamistaan. Määräaikaisten testauksien suorittaminen ei kuitenkaan yksinään riittäisi, sillä kuten aikaisemmin mainitsimme, suurin haaste nykypäivänä on muutosnopeus. Lisä- ja täydennyskoulutusvelvoitteella vastattaisiin muuttuviin haasteisiin. Haasteeksi kuitenkin jatkokoulutusvelvoitteessa nousisi se, kenen kustannettavaksi kouluttautuminen koituisivat (valtio/pelastuslaitos)?

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

Lisä- ja täydennyskoulutuksen kautta mahdollistetaan vaakaasuuntainen oppiminen tehokkaasti. Nykyaikainen yhteiskunnallinen haaste on muutoksen nopeus, joten nopeiden lisä- ja täydennyskoulutusten myötä kyetään tehokkaasti vastaamaan tähän haasteeseen.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Tuleva uudistus vaikuttaa myös nykyisiin opiskelijoihin ja sen vuoksi haluamme tuoda esille, että siirtymäsäännösten voimaantulossa ja säätämisessä heidät huomioidaan. Lisäksi opiskelijat korostavat, että nykyisten tutkintojen täydentäminen/päivittäminen vastaamaan uusia tutkintoja

tulee huomioida siirtymäsäädöksiä laatiessa ja tulevia opetussuunnitelmia ja tutkintorakenteita laadittaessa.

Tutkintoja kehittäminen ei tarkoita pelkästään tutkintorakenteen kehittämistä, vaan myös valintakokeiden kehittäminen koetaan tutkintojen kehittämisenä. Koska opiskeluaikana opiskelijalle tarjotaan valmiudet aloittaa ammatin harjoittaminen, ei hänen tarvitse kuitenkaan hallita (asteikolla tuntee – osaa – hallitsee) kaikkea valmistuttuaan. Valintakokeen kehittämisen kautta kyettäisiin kenties tukemaan myös lisä- ja täydennyskoulutusvelvoitetta.

Hyvönen Eemu
Pelastusopiston oppilasyhdistys ry. - Eemu Hyvönen / Pelastusopiston
oppilasyhdistyksen puheenjohtaja

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

-

Jokin muu, mikä?

Pelastajatutkinto pitäisi säilyttää nykyisenkaltaisena. Niille jotka tarvitsevat sotetutkinnon, hankkivat sen erillistä väylää pitkin. Alipäällystökurssi on AMK-tutkinto, johon hyväksiluetaan pelastajatutkinto. Alipäällystöltä edellytetään jo nyt huomattavasti työelämän pelisääntöjen osaamista ja tehtävien hallintaa. Alipäällystön AMK-tutkintoon tulee voida hakeutua myös alan ulkopuolelta. Seuraavana YAMK-tutkinto, josta kelpoisuus pelastustoimen ylempiin tehtäviin. YAMK:sta väylä tiedekorkeakouluihin, josta voi hakeutua maakunnan pelastuslaitoksen ylimpiin tehtäviin kelpoisuusvaatimusten mukaisesti.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Selkeä tutkintorakenne.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

Kohtuuttoman pitkä kokonaiskoulutusaika. Ei välttämättä houkuttele alalle kun hyvin monella alalla jo huomattavasti lyhyemmällä koulutuksella pääsee hyvään asemaan työelämässä.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

Kokonaiskoulutusaika kohtuullinen.

Valmiudet monenlaisiin tehtäviin pelastuslaitoksissa ensimmäisen AMK-tutkinnon jälkeen.

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Jo nykyiselläänkin suomalainen pelastajatutkinto on kansainvälisesti verrattuna pitkä. Kun vielä huomioidaan se, että oppilailla on taustalla jokin muu ammattillinen tutkinto tai yo-tutkinto, ei voida pitää perusteltuna lisätä opiskeluaikaa nykyisestä. Sosiaali- ja terveystoimen tutkintoa ei tarvitse liittää pelastajatutkintoon, koska sitä varten on omat koulutuslinjansa. Jos tulevaisuudessa ensihoito on maakunnallisten pelastuslaitosten hoitamaa, on se jokatapauksessa omana yksikkönään jolla on omat ensihoitajat. Palomiesten koulutuksessa tulisikin keskittyä yhä enemmän pelastajan tehtäviin ja uuden teknologian hyödyntämiseen. Tämä myös vähentää painetta täydennyskoulutukseen. Sensijaan alipäällystö voitaisiin kouluttaa AMK -tasolle.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Koulutuksen kokonaispituus ei nouse kohtuuttoman pitkäksi. Annetaan mahdollisuus hakeutua alan ulkopuolelta AMK-tutkintoa suorittamaan (ala tarvitsee tätä mahdollisuutta).

Täydennyskoulutuksen tarvetta ei ole niin paljoa vastavalmistuneille pelastajille.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

-

Jokin muu, mikä?

Ei tarvitse liittää pelastajatutkintoon. Ensihoidolla on jo olemassa oma koulutuslinja, miksi rakentaa päällekkäinen järjestelmä marginaalista tarvetta varten.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

Pelastuslaitoksille tulee aikamoinen paine kouluttaa sosiaali- ja terveystoimen tutkintoon jotta oppilaat saisivat tutkintotodistuksen.

Mikäli oppilas ei rekrytoidukkaan pelastuslaitoksen palvelukseen välittömästi pelastajaopintojen jälkeen, voi tulla ongelmia saada tutkintotodistus (menee yksityiselle tms.).

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Koulutusaika tulee käyttää tehokkaasti pelastajan taitojen ja tietojen opiskeluun. Tulevaisuudessa ala kehittyy, tulee uusia menetelmiä, välineet muuttuvat. On aivan riittävästi, että opintoajan kuluessa saadaan koulutettua hyviä pelastajia. Ensihoitajille on olemassa omat koulutuslinjansa.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Aika voidaan käyttää tehokkaasti pelastajan taitojen/ tietojen opettamiseen.

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Ei

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Pelastuslaitokset kouluttavat henkilöstöään omiin tarpeisiinsa.

Pelastusopisto voisi olla kuitenkin täydennyskoulutuksen järjestävä taho.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

-

Levón Heikki
Oulu-Koillismaan pelastuslaitos - Palopäällikkö, Oulu-Koillismaan
pelastusliikelaitos

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

-

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimusten tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

-

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

-

a. Perustele edellistä vastaustasi:

-

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry –

LAUSUNTO

Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf

30.4.2018

Lausuntopyyntö SM 12.3.2018 SMDno2017-146

PELASTUSALAN KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto esittää lausuntonaan Sisäministeriön Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen Työryhmäraportista seuraavaa:

Työryhmä on tehnyt hyvää selvitystyötä.

Pelastusalan koulutus on tähän mennessä mahdollistanut alan ammattilaisten hyvän ammattitaidon ja osaamisen pelastusalan eri tehtävissä nyt ja tulevaisuudessa. Tästä huolimatta on perusteltua pohtia alan koulutuksen erilaisia kehittämismahdollisuuksia.

Monen pelastusalan henkilön tie pelastusalan ammattilaiseksi on alkanut sopimuspalokunnissa. Pidämme tärkeänä, että saatua sopimushenkilöstön koulutusta voidaan hyödyntää yhä enemmän ammattikoulutuksessa.

Jo nyt on pelastusalalla näkyvissä se, ettei maaseudun paloasemille saada ammattitutkinnon suorittaneita henkilöitä. Koulutusta uudistettaessa olisi hyvä myös tämä haaste pyrkiä ratkaisemaan. Osassa sopimuspalokunta-asemia tarvitaan virassa olevia asemavastaavia harjoittelutoiminnan, osaamisen, sopimuspalokuntalaisten rekrytoinnin ja operatiivisen toiminnan varmistamiseksi.

Nykyisen pelastajatutkinnon tavoite: ”tuntee omatoimisen varautumisen, yleisen väestönsuojelun sekä vapaaehtoisen palokuntatoiminnan perusteet ja on valmis hyvään yhteistoimintaan vapaaehtoisen ja sivutoimisen henkilöstön sekä muiden sidosryhmien kanssa”, tulisi muuttaa koulutuksen tavoitteena muotoon: ”tuntee omatoimisen varautumisen, yleisen väestönsuojelun, pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan sekä sopimuspalokuntatoiminnan perusteet ja on valmis hyvään yhteistoimintaan sopimushenkilöstön sekä muiden sidosryhmien kanssa.

Tarkkaa näkemystä meillä ei ole – eikä oikeastaan voikaan olla - siitä minkälaiseksi tasoltaan tai sisällöltään ammattihenkilöstön koulutuksen tulisi muodostua. Tämän asian pohtiminen on mielestämme ensisijaisesti pelastusalan ammattiteissa olevien henkilöiden, heitä edustavien järjestöjen, pelastusalan opettajien ja pelastusalan viranomaisten asia.

Yleisesti ottaen olemme kuitenkin sitä mieltä, että pelastusalan koulutuksen kehittäminen tutkintopolkuja tukevaksi on kannatettava esitys. Monimuotototeutuksen laajentaminen koskemaan muitakin kuin alipäälystökoulutuksen suorittaneita tukisi uudelleen kouluttautumista, joka laajentaisi pelastustoimen osaamis pohjaa.

Ammatillisen koulutuksen reformin ja peruskoulun opetussuunnitelmauudistuksen myötä koulutusta on laaja-alaisesti. Saman trendin voi olettaa jatkuvan lukiouudistuksen ja mahdollisen korkeakoulu-

uudistuksen yhteydessä. Saman kehityksen toivomme näkyvän myös pelastusalan ammattilaisten koulutuksessa. Tähän tarpeeseen viitataan myös Pelastustoimen toimintaympäristön kuvaus - loppuraportissa (4.12.2017, Deloitte).

On syytä pohtia, tuoko pelastusalan oma korkeakoulutuskinto sellaista lisäarvoa, jota ei voitaisi muiden alojen jo vakiintuneilla tutkinnoilla saavuttaa.

Eriyksen kannatettava on elinikäisen oppimisen ja täydennyskoulutusveloitteen sisällyttäminen pelastusalan koulutukseen. Se edistää mm. työurien pidentämistä ja ajantasaistaa pelastusalan toimintaa.

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry

Toiminnanjohtaja

Isto Kujala

Kujala Isto
Suomen Sopimuspalokuntien Liitto

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys A

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

Vaihtoehtoista A vaikuttaa parhaalta ja toteuttamiskelpoisimmalta, koska näin voitaisiin parhaiten varmistaa miehistötasolla niin ensihoidossa kuin pelastustoiminnassakin tarvittava käden taitojen riittävä perustaso. Vaihtoehdossa A on raportissa esitettyjen seikkojen lisäksi muitakin positiivisia tekijöitä.

- Miehistökoulutus olisi siinä yhden valvojan alaisuudessa, sillä pelastusopisto ilmeisesti hankkisi tässä vaihtoehdossa, jollain tavoin myös ensihoitoon suuntautuvan opetuksen.
- Valtio huolehtisi tällöin lainsäädännössä ajatellulla tavalla miehistökoulutuksen kokonaisuudesta.
- Tapa mahdollistaisi pelastusopiston nykyisten resurssien suuntaamisen ensihoitokelpoisuuden saavuttamiseen miehistötasolla. Nykyisellään tilanne on sikäli outo, että pelastajat saavat opistossa varsin mittavan ensihoidon opetuksen, mutta sen jälkeisessä oppisopimuskoulutuksessa tätä opetusta ei juurikaan integroida hankittavaan kelpoisuuteen, vaan opeteltavat asiat terveydenhuollossa aloitetaan pitkälti alusta.
- Nykyisten pelastajan ja perustason ensihoitajan tutkinnon yhdistäminen olisi jo nykysäännöksiin toteuttamiskelpoinen, eikä se luultavasti vaatisi yhtä mittavia neuvotteluja tutkinnon asemasta, kuin vaihtoehto B.
- Tutkinto mahdollistaisi kirjautumisen terveydenhuollon ammattihenkilöksi.

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Vaihtoehdoista A antaa myös parhaimmat eväät pelastushenkilöstön uudelleen työllistymiselle työmarkkinoilla sellaisessa tilanteessa, ettei henkilö voi enää jonkin fyysisen syyn vuoksi työskennellä vaativissa pelastustehtävissä. Tutkinto antaisi terveydenhuollon ammattihenkilön statuksen jo heti ensimmäisen tutkinnon yhteydessä ja näin siirtyminen hoitoalan tehtäviin helpottuisi. Oppilaitosten mukaan perustason ensihoitoon erikoistuneet henkilöt ovat olleet varsin haluttua työvoimaa muussa terveydenhuollossa. Alemman päällystön ammattikorkeakoulututkinto puolestaan antaisi hyvät urapolkuvaihtoehdot paloiesimiehille suuntautua tarvittaessa pelastusalan ulkopuolelle. Tällä hetkellä juuri alipäällystön työkykyongelmia on vaikein ratkoa työnantajan sisäisin järjestelyin, johtuen nykyisen alipäällystötutkinnon huonosta statuksesta ja kapeasta osaamisalueesta.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

Ehdotuksessa A mainittu alempi päällystö voi hyvin kattaa nykyisen alipäällystön sekä osan nykyisistä päällystätehtävistä. Kelpoisuusehtojen vaihtelu eri päällystätehtäviin tulisi kuitenkin tämän jälkeen jäädä pelastuslaitosten ja maakuntien päätettäväksi ja mahdollisessa kelpoisuudesta annettavassa asetuksessa ilmaista vain yleiset periaatteet.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

Vaihtoehdossa B näyttäisi olevan normitasolla ongelmia. Jos pelastajan koulutus on ajateltu toteutettavaksi ammattikorkeakoulutasoisena, niin voidaan kysyä mitä opetussisältöjä nykyisestä pelastajan koulutuksesta jätettäisiin pois? Jo yksinomaan pelastajan taitojen opiskeluun tarvitaan varmasti nykyinen 1,5 vuotta ja ensihoidon ammattikorkeakoulutasoinen tutkinto kestää nykyisellään neljä vuotta. Perustasoinen ensihoidon tutkinto puolestaan tuskin saisi ammattikorkeakoulustatusta. Lisäksi tutkintoon tulisi saada mahtumaan vielä ammattikorkeakoulutasoisia opintoja pelastustoimen puolelta.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 1

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Miehistökoulutus olisi siinä yhden valvojan alaisuudessa, sillä pelastusopisto ilmeisesti hankkisi tässä vaihtoehdossa, jollain tavoin myös ensihoitoon suuntautuvan opetuksen.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

- Valtio huolehtisi tällöin lainsäädännössä ajatellulla tavalla miehistökoulutuksen kokonaisuudesta.
- Tapa mahdollistaisi pelastusopiston nykyisten resurssien suuntaamisen ensihoitokelpoisuuden saavuttamiseen miehistötasolla. Nykyisellään tilanne on sikäli outo, että pelastajat saavat opistossa varsin mittavan ensihoidon opetuksen, mutta sen jälkeisessä oppisopimuskoulutuksessa tätä opetusta ei juurikaan integroida hankittavaan kelpoisuuteen, vaan opeteltavat asiat terveydenhuollossa aloitetaan pitkälti alusta.
- Nykyisten pelastajan ja perustason ensihoitajan tutkinnon yhdistäminen olisi jo nykysäännösin toteuttamiskelpoinen, eikä se luultavasti vaatisi yhtä mittavia neuvotteluja tutkintojen asemasta, kuin vaihtoehto 2.
- Tutkinto mahdollistaisi kirjautumisen terveydenhuollon ammattihenkilöksi.

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

Vaihtoehdon 2 Heikkoutena voidaan pitää sitä, että pelastaja saadakseen pelastajan kelpoisuuden tulisi suorittaa oppisopimuksena perustason ensihoidon tutkinto. Erityisen hankalaa tämä tulisi olemaan niillä pelastuslaitoksilla, joissa ei ole ensihoitoa lainkaan. Nämä eivät voisi järjestää oppisopimusten edellyttämää työssäoppimista omassa laitoksessa. Toki se saattaisi olla mahdollista yhdessä maakunnan kanssa, mutta tällöinkin koulutus olisi ostettava joltain oppilaitokselta. Tämä

edellyttäisi hankalaa suunnittelua koulutusresurssien varaamiseksi ja oppisopimustyöpaikkojen rahoittamiseksi. Lisäksi tässä vaihtoehdossa osa opiskelijoiden kustannuksista vyörytetäisiin maakuntien vastuulle ilman, että näin taattaisiin millään tavalla työvoiman jäänti edes tilapäisesti kyseisen maakunnan käyttöön.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydenniskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydenniskoulutusvelvoite?

Ei

a. Perustelee edellistä vastaustasi:

Valtiolla ei ole resursseja huolehtia täydenniskoulutuksesta ja maakunnille se asettaisi tähän asti varautumattomia kustannuksia. Koulutus aiheuttaisi muitakin kustannuksia kuin kustannukset itse koulutuksesta esim. matka ja majoituskorvaukset. Jos täydenniskoulutuksen pakollisuudesta päätetään, on siihen saatava myös maanlaajuisesti yhdenmukainen sisältö ja maakunnille varattava riittävä rahoitus sen toteuttamiseen. Silti jäisi vielä tarve paikallisten olosuhteiden edellyttämään täydenniskoulutukseen. Tärkeämpää olisi saada peruskoulutuksesta riittävä tarjonta pelastuslaitoksiin.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydenniskoulutusjärjestelmää?

-

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Hyvää kaikissa esityksissä on nykymuotoisen alipäälystötutkinnon poistaminen. Kaikki esitykset tarkoittavat käytännössä alipäälystön koulutusvaatimuksen nousua AMK-tasolle.

Valittiin mikä tahansa raportissa esitetyistä malleista toteutukseen, erityisen suurta huomiota on kiinnitettävä uudistuksen toteuttamistapaan ja aikatauluun. Koulutuksen keston piteneminen kaksinkertaiseksi tai yli ei saa johtaa siihen, ettei puoleentoista vuoteen valmistu ainoatakaan pelastajaa, sillä pelastajat ovat se ammattiryhmä jossa työvoiman tarjonta on tällä hetkellä heikointa. Nykyisen alipäälystön tutkinnon, päälylystö amk:n, perustason ensihoitajista ja ensihoito amk:n suorittaneesta henkilöstöstä tuntuu sen sijaan olevan nykytilanteeseen riittävästi tarjontaa.

Samoin uudistusta toteutettaessa on muistettava, että Helsingin pelastuskoulun mahdollinen koulutusoikeuden lakkauttaminen vaikuttaa jatkossa Uudenmaan työvoiman saatavuuteen. Uudellamaalla työskentelee tällä hetkellä noin 2/5 kaikesta ammattipalokuntien väestä. Jos Helsingissä tähän asti olleet aloituspaikat siirretään Kuopioon, on erittäin todennäköistä, että vastaavaa määrää henkilöstöä ei Uudenmaan työssäkäyntialueelta hakeudu Kuopioon opiskelemaan. Näin harkittavaksi on otettava joko aloituspaikkojen reilumpi lisääminen Kuopiossa tai jonkinlaisen pelastusopiston etäpisteen sijoittaminen siedettävien kulkuyhteyksien päähän pääkaupunkiseudusta. Osaratkaisuna voisi toimia perustason ensihoito-osion toteuttaminen Etelä-Suomessa sijaitsevilla toisen asteen oppilaitoksissa.

Jaakkola Lauri

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos - pelastuspäällikkö / palvelutuotanto

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

-

Jokin muu, mikä?

Tutkintorakenteessa tulee huomioida pelastusosalle tulevien pohjakoulutus ja sen taso. Alan perusosaaminen miehistötehtäviin voidaan saavuttaa 90 opintopisteen kokonaisuudella. Koulutus, joka antaa valmiudet toimia alalla voidaan saavuttaa nykyisillä opinnoilla. Tutkintorakenteen edellyttämät tarpeet tulee koulutusjärjestelmän osalta huomioida. Substanssiaineiden eli oman ammattialan keskeisten ammatillisten osaamisalojen osalta osaamisen kehittyminen ja työelämävastaavuus toteutuu esitetyllä työryhmän esittämässä mallilla toteutetussa koulutuksessa. Koulutus voi kuitenkin olla esitetyllä mallilla raskas ja sen suorittaminen vaatii nykyiseen verrattuna kahden vuoden lisäajan. Tänä aikana, kunnes uusi järjestelmä saadaan toimimaan esitetynlaisena, ei pelastusosalalle valmistuisi uusia henkilöitä. Aikaisemmin hankitun osaamisen (AHOT) huomioiminen paremmin opiskelussa ja näiden hyväksi lukeminen tulisi vastata muita aloja. Näin vältettäisiin turhaa saman asian uudelleen kouluttamista. Jos alan perusopinnot ovat alemman korkeakoulututkinnon vaatimusten ja tason mukaiset, voi olla vaikea saada koulutukseen henkilöitä, jotka haluavat nimenomaan palomiehiksi ja käytännön pelastustehtäviin. Alan statuksen nostaminen vaatimuksella alemmasta korkeakoulututkinnosta voi näin johtaa siihen, että alalle ei ohjaudu käytännön ripeään toimintaan pystyviä henkilöitä vaan enemmän niitä, joilla on teoreettista- ja tutkimusosaamista ja kykyä tämän kaltaiseen työskentelyyn.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Ammattitutkintotason säilyminen.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

Kts. JHLn erillinen lausunto 27.4.2018.

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

Antaa valmiuksia myös muihin kun pelastusalan tehtäviin.

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

KTS. JHL:n erillinen lausunto 27.4.2018.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

Koulutusjärjestelmien osalta kaikissa koulutusjärjestelmissä havaintona on, että koulutusjärjestelmän tulee olla looginen ja myös rakenteeltaan sellainen, että kaikki koulutus asteet on siinä mukana.

Tämä tulisi huomioida toimialan kehittämisen koulutusjärjestelmän kokonaisvaltaisesta näkökulmasta. Erityisesti eri tutkintoon johtavien koulutuksien keskinäistä suhdetta tulisi tarkastella, näin pelastusalan koulutusjärjestelmä olisi yhtenäinen huomioiden eri koulutusasteet ja niiden tasovaatimukset ammatillisesta perustutkinnosta yliopistotutkintoon.

Koulutuksessa pitää olla mukana myös perustason ammatillinen koulutus, joka johtaa korkeakoulututkintoon jos alalle tuleva henkilö haluaa opiskella alalla eteenpäin. Osa palomiestä haluaa työskennellä nimenomaan käytännön pelastustehtävissä ja tämä pitää olla myös mahdollista tulevaisuudessa.

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 1

Jokin muu, mikä?

Esitys 1 on parempi, mutta sec ei huomioi alan toimijoiden erilaisuutta.

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

Tulevaisuuden maakunnan pelastustoimessa, palomiehen ei kaikissa maakunnissa tarvitse mitenkään osallistua ensihoitotehtäviin, jos maakunta esimerkiksi ei ole osallisena ensihoitotehtävissä alueellaan. Suora lainaus Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin palvelutasopäätöksestä: ” Ensihoitopalvelu vastaa Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä ensihoitopalvelun järjestämisestä. Etelä-Pohjanmaalla sairaanhoitopiiri tuottaa omana toimintanaan kaikki ensihoitopalvelut, sekä kiireettömät potilassiirrot.

Vastuu toiminnasta tulee terveydenhuoltolain tuomista velvoitteista. Ensihoitopalvelu on terveydenhuollon toiminnallinen osa, joka vastaa pääasiassa hoitolaitosten ulkopuolella olevien potilaiden kiireellisestä hoidon tarpeen arvioinnista ja kuljetuksesta.”

Toisena esimerkkinä Pirkanmaan sairaanhoitopiiri vaatii toiselle ensihoitoyksikössä työskentelevältä hoitotason koulutuksen (AMK) ja toiseksi ensihoitoyksikössä työskenteleväksi se hyväksyy nykyisen koulutusjärjestelmän koulutuksen saaneen palomiehen ambulanssinkuljettajaksi.

Palomiehille koulutuksessa annettava perustason ensihoitajan tutkinto riittää tulevaisuudessa vain ensivastetehtäviin tai korkeintaan ensihoitoyksikön kuljettajan tehtäviin. Koulutuspolun mahdollisuus yksittäiselle palomiehelle ensihoidon AMK-tutkintoon on tehtävä mahdolliseksi, sillä hänen työnantajanaan oleva maakunta voi sitä häneltä vaatia. Henkilö voi hoitotason tutkinnon (AMK) jälkeen hakeutua töihin kaikkiin maakuntiin. Tämän kaltainen synergia etu on hyväksi alalle ja henkilöille itselleen. Edellä oleva koulutuspolku tulisi tehdä moduulimuotoiseksi, jossa jo olevaa koulutusta ja osaamista täydennetään huomioiden jo olemassa oleva osaaminen.

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

-

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

Alan johtamiskoulutuksessa on huomattava, että pelastustoimi ei ole yksittäinen saareke Suomessa. Näin alan johtamiseen tulisi voida tulla myös muuta reittiä, esimerkiksi yliopistokoulutuksen kautta. Tähän tulisi avata hallinnolliseen johtamiseen oma väylä, jossa alan erityispiirteet huomioidaan perus- ja/tai aineopintojen suuruksilla opinnoilla. Johtamisen osalta olisi lisäksi selkeästi erotettava operatiivinen johtaminen, tilannejohtaminen, pelastustoimen- ja kriisienjohtaminen sekä hallinnollinen johtaminen omiksi kokonaisuuksiin. Johtamisen osalta tämä voitaisiin tehdä yhteistyössä jonkin alaa tuntevan yliopiston kanssa, jossa olisi mahdollisuus suorittaa ylempi korkeakoulututkinto. Mallia tähän voisi hakea Itä-Suomen yliopiston poliisimaisteritutkinnosta, jossa alemman korkeakoulututkinnon suorittaneilla on mahdollisuus suorittaa ylempi korkeakoulututkinto, jossa huomioidaan aiemmin hankittu osaaminen alalta. Tämä tutkinto voisi antaa myös laajemmat mahdollisuudet toimia myös alalla tai sen lähialoilla toimivien muiden organisaatioiden johto- ja kehittämistehtävissä. Esimerkiksi suurissa kriiseissä tarvitaan nykyisin myös vapaaehtoisia, esimerkiksi punaisen ristin ja vapaaehtoisen öljyntorjunnan toimijoilla on ollut jo useissa kriiseissä merkittävä rooli myös Suomessa. Näin näiden eri toimijoiden toimintatapoja ja kulttuuria voitaisiin myös koulutuksen kautta kehittää lähemmäksi toisiaan.

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

Hallinnollisessa johtamiskoulutuksessa pitää olla mukana laaja osaaminen esimerkiksi juridisen osaamisen osalta, koska kyseessä on kansalaisten perusoikeuksiin liittyvistä tehtävistä ja myös julkisen vallankäytöstä. Esimerkkinä tästä hallintopakkoa koskevat määräykset ja toimivalta joka tulee ensisijaisesti hallintolaista. Hallinnollisen sääntelyn tavoitteet on toisinaan mahdollista toteuttaa vain käyttämällä välittömästi julkista valtaa tai uhkaamalla, että tällaista valtaa tarvittaessa käytetään. Hallintopakolla tarkoitetaan julkisen vallan käyttämistapoja, joihin viranomaiset voivat turvautua, jos hallintopäätöstä ei toteuteta vapaaehtoisesti. Hallinnolliset sanktiot puolestaan ovat hallinnollisessa järjestyksessä määrättäviä rangaistusluonteisia seuraamuksia lainvastaisesta menettelystä. Hallintopakon käyttäminen edellyttää aina viranomaisen toimivallan laajuuden ja perusteet asianmukaisesti määrittelevää oikeussäännöstä. Hallinto-oikeudellinen järjestelmä ei siten tunne yleisvaltuutta, joka yleisesti oikeuttaisi viranomaisen hallinnollisia pakkokeinoja käyttäen puuttumaan lainvastaiseen asiantilaan tai velvoittavan päätöksen noudattamatta jättämiseen.

Edellä olevan mukaisesti myös hallintolain ja muun lainsäädännön laaja osaaminen on hyvin keskeistä pelastustehtävissä toimittaessa. Tämän tapaiset osaamiskokonaisuudet voidaan suorittaa jo olemassa olevassa yliopistokoulutuksessa perus- ja aineopintoina. Näin tähän ei tarvitsisi tehdä mitään uutta koulutusta vaan lähteä hakemaan yhteistyökumppania koulutuksen toteuttamiseen yliopistoista. Myös johtamiseen on tarjolla hyvin laajasti perus- ja aineopintoja yliopistoissa. Johtamiskoulutuksen suorittaminen tätä kautta voisi tuottaa hallinnollisia johtajia pelastusosalalle, joilla olisi nykyisiä puutteita täydentävää osaamista. Näiden opintokokonaisuuksien osaaminen edes auttaa myös vapaaehtoisorganisaatioiden kanssa yhteistyön tekemistä. Pelastustoimessa

vapaaehtoiset ovat olleet perinteisesti osana toiminnan kokonaisuutta ja jatkossa tämä korostuu. Tästä syystä olisi mietittävä myös laajemmin hallinnollisilla toimilla tämän osa-alueen toimintakyvyn varmistaminen ja tämän huomioiminen koulutusrakenteessa.

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Ala kehittyy jatkuvasti ja osaaminen pitää pitää kunnossa. Tässä pitäisi sitten pohtia ja rakentaa myös opintopolkua alalta pois, koska palomiesten eläkeikää nostettiin ja selviytyminen pelastustehtävissä eläkeikään on kyseenalaista.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

Moduulirakenteella JHL:n erillisen lausunnon mukaisesti.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Pelastusala ja sen kouluttamista pitää kehittää selkeämmin koko pelastusalueelle ja myös poliisi toimi huomioiden. Pelastusala ei ole yksittäinen saareke suomalaisessa yhteiskunnassa. Tässä pitää huomioida myös vapaaehtoistoiminta ja sen kehittäminen koulutuksen keinoin.

Moilanen Hannu
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys A

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

.Helsingin pelastuslaitos katsoo toteuttamiskelpoiseksi vain vaihtoehdon A. Tässä vaihtoehdossa saavutetaan toivottu terveydenhuollon ammattihenkilöstön pätevyys miehistötasolla ja samalla voidaan nostaa koulutustasoa alipääallystö- sekä pääallystötasolla.

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

Helsingin pelastuslaitos näkee ensisijaisen tärkeänä ja riittävänä, että opiskelija saa perustasolla valmiudet toimia pelastustoimen miehistötason tehtävissä ja tässä jo aiemmin mainitun terveydenhuollon ammattihenkilön pätevyyden. Vaihtoehtoa puoltavat myös opiskelijoiden opintososiaalisten etujen säilyminen sekä esitettyä toista vaihtoehtoa selkeämpi tutkintorakenne.

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

-

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimusten tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 1

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Työryhmä esittää, että sosiaali- ja terveystoimen perustutkinto (terveydenhuollon ammattipätevyys) liitetään miehistötason tutkintoon. Helsingin pelastuslaitos puoltaa tämän liittämisen toteuttamista työryhmäraportissa kuvatun vaihtoehdon 1 mukaisesti.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

.Pelastusopiston tulisi toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinto työelämään helposti sovitulla monimuoto-opetuksella yhteistyössä terveysalan oppilaitosten kanssa osana pelastajatutkintoa. Näin vältetään tulevaisuudessa tilanteelta, jossa maassamme olisi kahden tason kelpoisuus- ja osaamisprofiilit omaavia pelastajia. Helsingissä on tästä vaihtoehdon 1 mukaisesta toteuttamistavasta pelkästään myönteisiä kokemuksia vuosilta 2011 -2018.

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

Helsingin pelastuslaitos tervehtii ilolla työryhmän esitystä siitä, että Pelastusopistolle annettaisiin tehtäväksi valmistella tarkoituksenmukaiset yhteistyörakenteet yhden tai useamman tiedekorkeakoulun kanssa pelastusalan ylimmän koulutustason luomiseksi. Kuten raportissa todetaan, oleellista on aikaansaada pelastusalan muihin tutkintoihin perustuva, niitä hyödyntävä ja täydentävä koulutusohjelma, joka antaa valmiuden ja yleisesti vertailukelpoisen tutkintotatuksen pelastustoimen vaativimpiin tehtäviin.

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Niin ikään Helsingin pelastuslaitos pitää tärkeänä, että pelastusalan henkilöstön osaamisen ylläpitämiseksi ja varmistamiseksi lainsäädäntöön liitetään jatkossa täydennyskoulutusvelvoite. Tätä koulutusta voitaisiin uudessa koulutusjärjestelmässä tuottaa kustannustehokkaasti ja joustavasti tutkintokoulutukseen liitettäväksi esitettyjen moduulien ja osaamiskokonaisuuksien avulla.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

Tarvittavat osaamista täydentävät moduulit ja osaamiskokonaisuudet tulee voida suorittaa joustavasti työn ohessa joko työnantajalaitoksen tai Pelastusopiston tarjoamina. Täydennyskoulutuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyssä työnantajalaitoksen rooli on keskeinen.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

-

Waitinen Matti
Helsingin Pelastuslaitos - Matti Waitinen, Hallinnon ja kehittämisen osasto/
Osaamiskeskus

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys B

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

Tutkiessani vaihtoehtoa B tulini siihen tulokseen että kyseisessä mallissa saadaan parhaiten luotua näitä niin sanottuja "monitaitopelastajia".

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

Vaihtoehdon B hyvinä puolina näen hakijoiden jo toiselta asteelta saaman osaamisen jota voidaan tarvittaessa integroida Pelastajan Amk koulutukseen, esimerkiksi Tietoliikennepuolen kaverilta saa osaamista viestintään, teknisiin välineistöön sekä teknisen välineistön huoltoa/asentamista. Rakennuspuolelta taas saadaan osaamista talojen rakenteiden tuntemukseen, terveydenhuolto alalta ensihoitoon, jne.

B:n hyvänä puolena myös saadaan luotua Pelastajan koulutukseen monen erikoistumisen ammattilaisia. Nykyään kun tuntuu olevan että ensiksi käydään miehistötason koulutus jonka jälkeen erikoistutaan joko esimies tehtäviin tai muihin tehtäviin kuten liikennepelastaminen, pelastusryhmä, vesisukellus, nostolava jne. Uudella mallilla saataisiin laajemmin osaajia suoraan koulusta tällä menetelmällä kun jokainen voi suoraan erikoistua haluamaansa osa-alueeseen. Tämä myös nopeuttaa ammattilaisten erikoistumista jos joku on käynyt mahdollisesti toisella-asteella terveydenhuollon koulutuksen tai jopa korkeakoulutasolla niin hän voisi sijoittaa oman kouluttautumisen erikoistumisaloihin mitä yllä oli mainittu.

B vaihtoehdon tason 7 ja 8 koulutuksissa nyt ei tule suuria muutoksia jos vertaa A vaihtoehtoon joka on hyvä molemmissa.

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

Mietin mitenkä B vaihtoehdossa käy kun tällä hetkellä on voinut hakea toiselta-asteelta joko miehistötehtäviin tai suoraan Amk koulutukseen, niin vaatiiko B vaihtoehto tulevaisuudessa ensiksi käymään miehistötason koulutuksen ennenkuin voi siirtyä päällystön puolelle. Joillekin kun ei välttämättä miehistötason kuntotestit ole mahdollisia tai eivät jonkin pysyvän sairauden vuoksi pysty toimimaan miehistötasolla mutta pystyvät tekemään töitä päällystötasolla.

Voidaanko miehistötason pääsykokeita muutta jotka suosivat enemmän persoonaa kuin kuntoa ja voidaanko luoda toimiva ratkaisu kaikille alalle haluaville jotka voivat käydä koko ketjun koulutuksessa läpi ilman että miehistötason kuntotestit tai sairaudet estävät alalle pääsyn. Pystytäänkö luomaan miehistötason koulutuksen käyneitä jotka eivät ole savusukelluskelpoisia mutta päteviä kaikissa muissa hommissa? Onko ratkaisu toimiva?

Voidaanko ihmisiä päästää suoraan tasolle 8 tasolta 4 vai vaatiiko taso 8 alempia tutkintoja? Täytyy myös miettiä mitenkä tason 8 koulutuksen toteuttaisi että ihmiset voisivat suoraan tasolta 4 nousta tasolle 8 ja olla yhtä päteviä päällystön tehtävissä kuin ne jotka ovat käyneet koko koulutuspolun läpi. Tuleeko tason 8 koulutukseen liian pitkä koulutusaika (6-8 vuotta) jos sinne hakee suoraan. Koska tason 8 koulutuksen pohjavaatimuksena täytyisi olla tason 7 osaaminen, sisällytettäisiinkö tason 8 koulutukseen tason 7 koulutus joka antaisi myös osaamisen toimia näissä tehtävissä?

Luodaanko uudistuksessa uudet vaatimukset mihinkä virkoihin tason 7 tai 8 koulutuksilla pääsee. Luoko tämä eriarvoisen aseman heille jotka ovat käyneet vanhanmallisen Amk Päällystö koulutuksen vai muutettaisiinkö heidän osaamisen taso, tasolle 7 ja taso 7 riittäisi kaikkiin Pelastuslaitoksien päällystövirkoihin kun taas taso 8 koulutuksen käyneet työskentelesivät pääsääntöisesti tutkimus ja kehittämispuolella eri valtion osastoissa?

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 2

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

Vaihtoehto 2 voidaan toteuttaa työelämä lähtöisesti.

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

Vaihtoehto ei lisää pelastusopiston kustannuksia merkittävästi suhteessa vaihtoehto 1:een.

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

Toimiiko Pelastusopisto tässä pelastuslaitoksien apuna koulujen/tutkintojen hoitamisessa/kouluttamisessa? Tässä voi huonona puolena käydä niin että Pelastuslaitokset olisivat täysin vastuussa terveydenhuollon koulutuksesta joka lisää kustannuksia ja työtunteja pelastuslaitoksissa. Tässä mallissa olisi kehitettävää esimerkiksi siihen jossa Pelastusopisto avustaisi Pelastuslaitoksia terveydenhuollon koulutuksen toteuttamisessa.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustelee edellistä vastaustasi:

Kun olisi velvoite kehittää itseään niin pelastusalalla toimivat kehittäisivät itseään varsinkin kun se luodaan helpoksi työnohessa tehtäväksi. Tämä vähentäisi nykyhetken tilannetta jossa joillakin ei ole muita koulutuksia ja he eivät pysty enää jostakin estyneestä syystä tekemään Pelastajan tehtäviä enää mutta työuraa olisi ainakin se 15-10 vuotta jäljellä mutta heille ei tahdota saada kunnolla työtehtäviä mitä he pystyisivät hoitamaan kun ei ole osaamista.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

Koulutuksessa tulisi ottaa huomioon eri aloilta saatua osaamista ja laajaa erikoistumista sekä koulutuksen käymistä.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

-

Markus Moilanen